

ศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนใน
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

A STUDY OF THE GIVING (DANA) FOR SUPPORTING THE UNITY OF
BUDDHISTS IN PRAKHONCHAI DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

นางสมจิตร พยัคษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

ศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชน
ในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

นางสมจิตร พัยक्षा

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

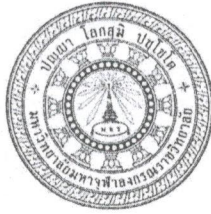
A Study of the Giving (Dana) for Supporting the Unity of
Buddhists in Prakhonchai District, Buriram Province

Mrs.Somjit Payaksa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระมหาดนัยพัชร คมกัรปญโญ, ดร.)

กรรมการ

(ผศ.ดร.วีระชัย ยศโสธร)

กรรมการ

(พระครูศรีปัญญาวิกรม, ดร.)

กรรมการ

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลปญโญ, ดร.)

กรรมการ

(พระมหาภักขวัชร เขมทสสี, ดร.)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูวินัยธรอำนาจ พลปญโญ, ดร.

ประธานกรรมการ

พระมหาภักขวัชร เขมทสสี, ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางสมจิตร พยัคษา)

ชื่อวิทยานิพนธ์	: ศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนใน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ผู้วิจัย	: นางสมจิตร พัยक्षा
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญโธ, ดร. ป.ธ. ๓, ศศ.บ (ปรัชญา), ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา), ศน.ด. (พุทธศาสนาและปรัชญา) : พระมหาภักขวัชร เขมทสสี, ดร. ป.ธ. ๙, ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง), รป.ม. (นโยบายสาธารณะ), พธ.ด.(พระพุทธศาสนา).
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและสัมภาษณ์ในเชิงพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาหลักการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และ ๓) เพื่อวิเคราะห์การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลจำนวน ๔๘ รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า

๑) การให้ทาน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) อามิสทาน การให้วัตถุ การให้ยกมอบ แก่ผู้อื่นให้ของที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขาสละให้เป็นสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นสิ่งที่ให้ทรัพย์สินสิ่งของที่มอบให้หรือแจกออกไป (๒) ธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน การให้คำแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ตั้งอยู่ในธรรมหรือกล่าวธรรม ให้ความรู้ความถูกต้องดีงาม คำสอน มุ่งเน้น ให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องโดยเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา

๒) การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัย ธรรมนำถวายภัตตาหารเพล โดยมีวัดเข้าร่วมในโครงการมากที่สุดถึง ๓๔ วัด ๑๒ ตำบล เป็นการให้ทาน ๒ อย่าง คือ อามิสทาน การนำสิ่งของไปถวายเพลพระสงฆ์และ ธรรมทาน คือ พระสงฆ์แสดงธรรมตามวัดในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพล มีความร่วมมือในชุมชน ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในการให้ทานด้วยการร่วมมือกัน ไปเป็นหมู่คณะในการถวายภัตตาหารเพลพระสงฆ์หมู่ใหญ่ จนเกิดความสามัคคีในจากการให้ทาน

๓) การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย นั้น เป็นการให้ทานที่มีแบบแผนและพฤติกรรมซึ่งนำสังคม มีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาดังจะเห็นได้ตามประเพณีวันสำคัญ หรือเทศกาลต่างๆ โดยการนำของเจ้าคณะอำเภอและคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย พุทธศาสนิกชนมีความพร้อมเพรียงกันให้ทาน โดยเฉพาะในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรม ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติในช่วงฤดูกาลเข้าพรรษาโดยการนำอาหารปิ่นโตไปให้ทานและเป็นเจ้าภาพโรงทานร่วมด้วยช่วยกันโดยไม่จำเพาะว่าเป็นวัดบ้านไหนซึ่งเป็นการแสดงถึงการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและเกิดความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน และคาดว่าในปีนี้และปีต่อไปจะมีวัดมาเข้าร่วมในโครงการเพิ่มขึ้นอีกมากแสดงให้เห็นว่าการให้ทานนั้นก่อให้เกิดความสามัคคีได้จริง นำไปสู่สังคมสันติสุขและเป็นแบบอย่างที่ดีของพุทธศาสนิกชนจังหวัดบุรีรัมย์

Thesis Title : A Study of the Giving (Dana) for Supporting the Unity of
Buddhists in Prakhonchai District, Buriram Province

Researcher : Mrs.Somjit Payaksa.

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee
: Phrakhruwinaithorn Amnat Phalapanyo
Pali III, B.A. (Philosophy), M.A. (Buddhism and Philosophy),
Ph.D. (Buddhism and Philosophy)
: Phramaha Bhatchawat Khematassi, Pali IX, B.A.(Government
Political Science), M.P.A.(Public Policy), Ph.D.(Buddhist Studies)

Date of Graduation : March 13, 2018

ABSTRACT

This research is qualitative research and Buddhist interview which aimed ;
1) to study the Principles of giving (dana) in Theravada Buddhism, 2) to study of
giving (dana) of Buddhist in Prakhonchai district, 3) to analysis of giving (dana) for
promote the harmony of Buddhists in Prakhonchai district, Buriram province. The
method of research is survey and interview of administrative monks as chief monk in
district, vice-chief monks in district, chief monks in sub-district and abbot and
prefect, bailiff, chief of sub-district administrator, leader of sub-district and leader of
village and general people.

The result of this research were found as follows

1) Giving (dana) is divided into two kinds as 1) Amisadana ; (giving of
material) giving of material to other, giving suitable material, sacrifice our own thing
for benefit to other. Dana means giving thing, sacrificed thing. 2) Dhammadana ;
giving of knowledge, giving of instruction to other for sustain on Dhamma or speech
of truth, giving of knowledge, rightness and goodness, including the teaching which
emphasis on practice in the right way especially the teaching in Buddhism.

2) The giving (dana) of Buddhist in Praconcai district on project of “
collection of mind by garland-dhamma and offer lunch food to the monks”. The most

is temple around 34 temples in 12 sub-district jointed this project. it is to kinds of
giving of knowledge as Amisadana which is offering of food to the monks and
Dhammadana which is Dhamma explanation by the monks in project of “collection
of mind by garland-dhamma and offer lunch food to the monks”. There is
cooperation in community, helping each other, having a one-minded. The

cooperative giving to group of monk is offering the lunch food, unity lead to the unity in giving.

3)The charity of Buddhists in Prakhonchai district, we found that it is the platform charity which can guide society. There is the way of living according to Buddhism as seen as custom of special day or many festival by the leading of ecclesiastic chair of district and community of monks in Prakhonchai. The Buddhists follow together with Sangha and participant in joining all activities, especially the project “collection of mind by garland-dhamma and offer lunch food to monks”. This project is custom which is practiced in rain-entry day by to bring food carrier for the monks and being the host of giving-center. The Buddhists will participant the host in many management for sharing the works of temple. There are many host joining without dividing that any temple of any community, be effective to have most the host of sermon. There are sermons and collect money to be center-fund of temple or Sangha. There are the host of giving center of every temples which lead to the unity without conflict of opinion and to accept. In this year and next year, there will have temples which come to join the project much more, it presents that the charity can create the unity really and leads society to peace and be the best model of Buddhists in Buriram province.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยพระเดชพระคุณพระศรีปริยัติธาดา (ป.ธ.๙) ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ ที่ได้ให้โอกาสในการศึกษาและการทำวิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกท่านคือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลปัญญา, ดร. ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์, พระมหาภักขวิชช์ เขมทสสี,ดร. กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะให้แนวคิดและช่วยตรวจแก้ไขในส่วนที่บกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยเป็นรูปเล่ม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คือ พระมหาดนัยพัชร คมภิรปญโญ ดร., ผศ.ดร.วีระชัย ยศโสธร, พระครูศรีปัญญาวิกรม ดร., กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.เอกฉันท จารุเมธีชน ผศ.ดร.วิเชียร ชาบุดรบุญทริก ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ช่วยตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้ให้ความรู้ทุกๆ ท่านที่ได้ให้คำปรึกษา ให้แนวคิดวิธีการต่างๆ ในการเขียน วิจัยค้นหาข้อมูลต่างๆ ขอบคุณอาจารย์ประยงค์ อาญาเมือง ที่ได้ช่วยตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ตลอดถึงศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ ที่ช่วยดูแลประสานงาน และให้คำแนะนำขั้นตอนต่างๆ จนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยเป็นรูปเล่ม

กราบขอบพระคุณพระครูสิริคณาธิ์ เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย คณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์ ประธานโครงการรวมน้ำใจด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพล นายไชยวัฒน์ จุนธิระพงศ์ นายอำเภอประโคนชัย ปลัดอำเภอ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและพุทธศาสนิกชนทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ กราบขอบพระคุณพระอธิการฉลอง อายุวฑฒโก ที่ได้ช่วยตรวจอักษรเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

สุดท้ายนี้ คุณความดีและกุศลที่พึงบังเกิดมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นผลมาจากความเมตตากรุณาของคุณแม่ยัง สิทธิสังข์ ครอบครัว ญาติพี่น้อง กัลยาณมิตรทุกๆ คนที่คอยเป็นกำลังใจตลอดมา ขอยกคุณความดีเหล่านั้นด้วยความเคารพและสักการะยิ่ง คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบุพการีผู้ให้กำเนิดและคณาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และผู้มีพระคุณทุกท่านต่อไป

นางสมจิตร พยัक्षा

มีนาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ณ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๐
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๑
บทที่ ๒ การให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท	๑๒
๒.๑ ความหมายและความสำคัญของการให้ทาน	๑๒
๒.๑.๑ ความหมายของทานในทางพระพุทธศาสนา	๑๒
๒.๑.๒ ความหมายโดยทั่วไป	๑๔
๒.๑.๓ ความสำคัญของทาน	๑๖
๒.๒ ประเภทของทาน	๑๖
๒.๒.๑ ประเภทของทานแบ่งตามสิ่งที่ให้	๑๖
๒.๒.๒ ประเภทของทานแบ่งตามพฤติกรรม	๑๘
๒.๒.๓ ประเภทของทานแบ่งตามเจตนา	๑๙
๒.๒.๔ ประเภทของทานแบ่งตามองค์ประกอบ	๒๐
๒.๒.๕ ประเภทของทานแบ่งตามคุณภาพของทาน	๒๑
๒.๓ ลักษณะของการให้ทาน	๒๓
๒.๔ จุดประสงค์ของการให้ทาน	๒๔
๒.๕ ผู้ให้และผู้รับทาน	๒๕

๒.๖	อานิสงส์ของการให้ทาน	๒๕
๒.๗	ความสามัคคีในพระพุทธศาสนา	๒๗
๒.๘	หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีในพระพุทธศาสนา	๓๐
๒.๙	สรุป	๓๑
บทที่ ๓	การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์	๓๓
๓.๑	ประวัติความเป็นมาของการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๓๓
๓.๑.๑	ความหมายของทาน	๓๔
๓.๑.๒	ความสำคัญของทาน	๓๕
๓.๑.๓	ประวัติความเป็นมาของอำเภอประโคนชัย	๓๕
๓.๑.๔	ประวัติความเป็นมาของคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย	๓๘
๓.๒	พฤติกรรมการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๔๐
๓.๒.๑	วิธีการให้ทาน	๔๔
๓.๒.๒	ประเภทวัตถุสิ่งของที่ให้ทาน	๔๕
๓.๒.๓	จุดประสงค์ของการให้ทาน	๔๖
๓.๒.๔	ผู้ให้ทานและผู้รับทาน	๔๖
๓.๒.๕	อานิสงส์ของการให้ทาน	๔๗
๓.๓	หลักธรรมของการให้ทานที่ก่อให้เกิดความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๔๗
๓.๓.๑	หลักสังคหวัตถุ	๔๗
๓.๔	สรุป	๔๘
บทที่ ๔	วิเคราะห์การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๕๐
๔.๑	การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๕๐
๔.๒	หลักธรรมที่นำมาใช้ในการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๕๕
๔.๓	การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๕๘
๔.๔	ประโยชน์ของการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย	๖๐
๔.๕	สรุป	๖๓
บทที่ ๕	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๖๕
๕.๑	สรุปผลการวิจัย	๖๕

๕.๒	ข้อเสนอแนะ	๖๗
๕.๒.๑	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๖๗
๕.๒.๒	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๖๘
บรรณานุกรม		๖๙
ภาคผนวก		๗๖
ภาคผนวก ก	แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๗๗
ภาคผนวก ข	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๘๓
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๘๕
ภาคผนวก ง	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๘๙
ภาคผนวก จ	รายนามผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๐๖
ภาคผนวก ฉ	ภาพบรรยากาศการสัมภาษณ์	๑๑๘
ภาคผนวก ช	ภาพบรรยากาศการให้ทานโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพล	๑๒๗
ประวัติผู้วิจัย		๑๕๑

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยได้ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นหลัก โดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

ก. อักษรย่อชื่อคัมภีร์

พระวินัยปิฎก

วิ.ม. (ไทย) = วินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ส. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีสัณธวรรค (ภาษาไทย)

ที.ปา. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)

ที.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)

ม.มู. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก (ภาษาไทย)

ม.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสก (ภาษาไทย)

ส.ส. (ไทย) = สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ภาษาไทย)

อง.จตุกก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)

อง.ปญจก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปญจกนิบาต (ภาษาไทย)

อง.สตุตก (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต (ภาษาไทย)

อง.เอกาทสก (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกาทสกนิบาต (ภาษาไทย)

ขุ.ชา.ติก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ติกนิบาตรชาดก (ภาษาไทย)

ขุ.พุทธ. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย พุทธวงศ์ (ภาษาไทย)

ข. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยเล่มนี้ ได้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นหลักในการอ้างอิง ชื่อพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะใช้ระบบระบุเล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ที.ส. (ไทย) ๙/๒๓๖/๙๘ หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีสักขัณธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๓๖ หน้า ๙๘ เป็นต้น

๒. ย่อชื่อคัมภีร์อรรถกถา

สำหรับอรรถกถา อ้างอิงพระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

ก.อักษรย่อชื่อคัมภีร์

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ที.ม.อ. (ไทย) = ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี มหาวรรคอรรถกถา (ภาษาไทย)

ม.ม.อ. (ไทย) = มัชฌิมนิกาย ปปัญจสุทนี มูลปัญณาสกอรรถกถา (ภาษาไทย)

ข. การระบุเลขหมายอรรถกถา

การอ้างอิงอรรถกถา ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัยนั้นใช้ระบุ เล่ม/ภาค/ตอน/หน้า เช่น
ขุ.เถร.อ. (ไทย) ๑/๒/๒/๘๙. หมายถึง พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย ปรมัตถทีปนี
เถรคาถา อรรถกถา เล่ม ๑ ภาค ๒ หน้า ๘๙ ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย ๒๕๓๔ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้ทานในสังคมไทยมีความเชื่อสืบทอดมาเป็นเวลาช้านาน เพราะคนไทยได้รับอิทธิพลจากคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ว่า การให้ทานจะทำให้เกิดความสุขและความร่ำรวยในชาติหน้า การให้ทานจะได้ไปเกิดบนสวรรค์ การให้ทานจะทำให้ได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติและนิพพานสมบัติ ความเชื่อเหล่านี้ล้วนเกิดจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น^๑ ยิ่งไปกว่านั้นการให้ทานเป็นการกำจัดความโลภ ดังจะเห็นได้จากอุปนิสัยของคนไทย จะนิยมทำบุญตักบาตรแก่พระสงฆ์ยังเป็นภาพที่เห็นได้อยู่ทั่วไปการให้ทานนั้นถือว่าเป็นการทำความดีเบื้องต้นของชาวพุทธ การให้ทานย่อมได้อานิสงส์ส่งผลดีงามให้แก่ผู้ให้ทานทั้งหลาย^๒

การให้ทานโดยทั่วไปคือการให้ผู้นุเคราะห์ผู้ขาดแคลน เพื่อสงเคราะห์ผู้ที่ควรสงเคราะห์ เพื่อผู้กมิตรภาพไมตรี เพื่อบูชาคนที่ควรบูชา หรือเป็นการบำเพ็ญบุญในบุญเขตพระพุทธองค์ทรงสรรเสริญการให้ทานและทรงแสดงสมบัติของท่านไว้ ๓ ประการ คือ ๑) เจตนาสมบัติ ถึงพร้อมด้วยเจตนา คือมีเจตนาดีตั้งแต่ก่อนจะให้ มีเจตนาดีขณะให้^๓ ๒) วัตถุสมบัติ ได้แก่สิ่งของที่ควรให้เป็นประโยชน์แก่ผู้รับ ๓) ปฏิภาณสมบัติ ถึงพร้อมด้วยปฏิภาณ คือผู้รับซึ่งเป็นผู้ควรให้และนำไปสู่ความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาर्डเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์ ผู้ที่มีความ

^๑ บุญมี แท่นแก้ว, ประวัติศาสตร์ต่างปรัชญาธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๒๒.

^๒ พระครูไพศาลธรรมานุสิฐ, (ถนอม ภิัญญจิต), "การศึกษาเปรียบเทียบตัวอย่างการให้ทานในพระสูตรต้นตอปัญหาการปฏิบัติในลำพูน", วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๓ พระมหาสง่า ชัยวงศ์, "การศึกษาวิเคราะห์เรื่องทานในพระพุทธศาสนา", วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

สามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การทำงาน สำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติในการดำเนินชีวิตของเราจะต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนร่วมงาน ร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัวจะเกิดเป็นความสัมพันธ์อันดีหรือที่เรียกว่า ความสามัคคี ได้นั้นต้องอาศัยเหตุที่เรียกว่า สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกันของหมู่เป็นเหตุแห่งความเจริญ เรียกว่า อปรีหานิยธรรม กระทำซึ่งระหว่างกัน อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี มีความสุข ความสงบ กล่าวได้ว่า หลักธรรมคำสอนเรื่อง “ความสามัคคี” นี้ ถือได้ว่าเป็นหลักธรรมซึ่งเป็นบ่อเกิดของคุณธรรมอื่นๆ อีกมาก

ประวัติการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนั้นเป็นตัวอย่างที่มีแบบแผนและพฤติกรรมชี้นำสังคม มีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาดังจะเห็นได้ตามประเพณีวันสำคัญ หรือเทศกาลต่างๆ โดยการนำของเจ้าคณะอำเภอและคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย และพุทธศาสนิกชนก็พร้อมใจกันปฏิบัติตามและร่วมแรงร่วมใจกันในการประกอบกิจการงานในทุกด้าน เช่น การประชุมการบริหารการปกครองของคณะสงฆ์หรือขององค์กรภาครัฐต่างๆ เป็นประจำ การให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการทำบุญเลี้ยงเพลช่วงฤดูกาลเข้าพรรษาโดยมีคณะสงฆ์เป็นผู้นำและได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ่อค้า ประชาชนพร้อมใจกันจนเกิดโครงการร่วมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมาภิตาอาหารเพลที่มีวัด พระสงฆ์ พุทธศาสนิกชนเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก เรียกได้ว่ามากที่สุดในจังหวัดบุรีรัมย์เลยทีเดียวเพราะทุกปีจะมีวัดที่เข้าร่วมโครงการเลี้ยงเพลนี้ประมาณ ๓๐ – ๓๔ วัด แต่ก็ยังพบปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น บางวัดไม่มีความพร้อมเพรียงในการจัดงาน หรือประชาชนบางกลุ่มยังขาดความร่วมมือในการให้ทาน^๔

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยจึงคาดว่าพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยจะเป็นตัวแทนตอบคำถามเรื่องนี้ได้ดีที่สุดกลุ่มหนึ่ง ผลที่ได้รับจากการวิจัยนี้เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นและปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีและใช้นำเสนอเป็นต้นแบบแนวทางในการวางรากฐานการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

^๔ สัมภาษณ์พระครูสิริศรัณารักษ์, เจ้าอาวาสวัดจำปา, เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๒.๓ เพื่อวิเคราะห์การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ต้องการทราบการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาทว่าเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ต้องการทราบการให้ทานพุทธศาสนิกชน ในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ว่าเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ ต้องการทราบการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ว่าเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์ เรื่องศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) ศึกษาการให้ทานปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อรรถกถา หนังสือ เอกสาร ตำราวิชาการทางพระพุทธศาสนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้ทานจากหนังสือและเอกสารงานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลประวัติความเป็นมาการให้ทานและปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอประโคนชัย

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่ เฉพาะเขตพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอประโคนชัย จำนวน ๓๑ รูป ส่วนราชการฝ่ายปกครอง/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๖ คน และประชาชนทุกสาขาอาชีพที่อาศัยอยู่ในอำเภอประโคนชัย จำนวน ๑๐ คนมีดังนี้

๑) เจ้าคณะอำเภอ	จำนวน	๑	รูป
๒) รองเจ้าคณะอำเภอ	จำนวน	๒	รูป
๓) เจ้าคณะตำบล	จำนวน	๘	รูป
๔) เจ้าอาวาส	จำนวน	๒๐	รูป

๕) นายอำเภอ	จำนวน	๑	คน
๖) ปลัดอำเภอ	จำนวน	๑	คน
๗) นายกเทศมนตรี	จำนวน	๑	คน
๘) กำนัน	จำนวน	๑	คน
๙) ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน	๒	คน
๙) ประชาชนทั่วไป	จำนวน	๑๑	คน
รวมประชากรทั้งหมด	จำนวน	๔๘	รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ทั้งจาก พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ตำราทางวิชาการเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่กล่าวถึงหลักการให้ทาน และความสามัคคี และได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสนับสนุนการศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ พุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเริ่มดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมระยะเวลาการทำการวิจัยทั้งสิ้น ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

การให้ทาน หมายถึง การถวายเพลแก่พระสงฆ์ในโครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนำ ถวายภัตตาหารเพลในอำเภอประโคนชัย

อามิสทาน หมายถึง สิ่งของทุกอย่างที่นำมาถวายแด่แก่พระสงฆ์ในโครงการรณรงค์ด้วย มัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลในอำเภอประโคนชัย

ธรรมทาน หมายถึง การให้ธรรมเป็นทานแก่พุทธศาสนิกชนในโครงการรณรงค์ด้วย มัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลในอำเภอประโคนชัย

ความสามัคคี หมายถึง พร้อมเพรียงกันทั้งทาง กาย วาจา ใจ ความสนิทสนมกลมเกลียว และการร่วมมือร่วมใจ การทำบุญร่วมกันของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

การทำบุญ หมายถึง คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยให้ทาน โครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลในอำเภอประโคนชัย ในฤดูกาลเข้าพรรษา

พุทธศาสนิกชน หมายถึง พระสงฆ์และประชาชนในอำเภอประโคนชัยที่มาทำบุญใน โครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลในฤดูกาลเข้าพรรษา

ทาน หมายถึง สิ่งของสำหรับที่นำมาถวายพระสงฆ์ในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรม
นำถวายภัตตาหารเพล ในอำเภอประโคนชัย

ประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่ได้จากการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระศิริปัญญาภุมนี (อ่อน) ได้ให้คำอธิบายเรื่องทานไว้ว่า ทาน คือ การให้ ให้
สิ่งที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา สละให้ปันสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ทาน ๒
คือ ๑) อามิสทาน ให้สิ่งของ ๒) ธรรมทาน ให้ธรรมเป็นทาน อีกหมวดหนึ่งคือ ๑) สังฆทาน ให้ทานแก่
สงฆ์หรือให้เพื่อส่วนรวม ๒) ปาฏิบุคลิกทาน ให้เจาะจงแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ทานมัย
บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน^๕

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) กล่าวว่า ในวงพุทธบริษัท เป็นที่ทราบกันดีว่า
คุณให้สักรูปไหว้แสดงความเคารพแก่พระภิกษุ ส่วนในหมู่คณะสงฆ์ต้องมีความสามัคคีกันเพื่อแสดง
ถึงความพร้อมเพรียงและเคารพกันตามลำดับความแก่อ่อนตามพรรษาของคณะสงฆ์ของตนๆคือ
ตามลำดับอายุสมาชิกในหมู่สงฆ์ พระภิกษุผู้ที่พรรษาอ่อนกว่าจึงกราบไหว้พระภิกษุที่แก่พรรษากว่า
การแสดงความเคารพกันตามความหมายของพระพุทธศาสนาอย่างนี้ มิใช่เป็นเรื่องแสดงความสูงต่ำ
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเกียรติยศ อำนาจภายนอกหรือคุณธรรมภายในก็ตาม ด้านภายนอกมองเห็นง่าย
อยู่แล้วว่าเฉพาะคุณธรรมภายในคุณให้สักรูป แม้เป็นพระอริยบุคคลชั้นสูงเพียงใดก็กราบไหว้พระภิกษุที่ยัง
เป็นปุถุชนส่วนในหมู่สงฆ์ พระภิกษุผู้เป็นอริยบุคคลสูงสุดคือเป็นพระอรหันต์ แต่อ่อนพรรษากว่าก็
แสดงความเคารพแก่ภิกษุปุถุชนผู้แก่พรรษากว่า ที่เป็นเช่นนั้น เพราะระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการ
แสดงความเคารพหรือกราบไหว้กันอย่างนี้มีไว้ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อความดีงามและ
การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขของสงฆ์หรือสังคม ความเรียบร้อยดีงามของสงฆ์หรือการอยู่ร่วมกัน
อย่างผาสุกของสังคมนั้น รวมอยู่ในคำว่าธรรมเป็นธรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ปฏิบัติตามระเบียบหรือธรรม
นิยมการแสดงความเคารพเช่นนั้น ย่อมเชื่อว่าเป็นการปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยดีงามของสงฆ์ หรือ
พูดอย่างสั้น ๆ ว่า ปฏิบัติเพื่อเชิดชูธรรม ซึ่งเท่ากับว่าปฏิบัติด้วยความเคารพธรรมนั่นเอง^๖

^๕ พระศิริปัญญาภุมนี (อ่อน), **คัมภีร์มงคลทีปนิแปล**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียงจง
เจริญ, ๒๕๐๖), หน้า๑๗.

^๖ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๘,
(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๔๓๗.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้อธิบายถึง ความหมายของบุญ การทำบุญเป็นความสุขที่มีผลระยะยาว ไม่เหมือนอาหารที่รับประทาน หรือสิ่งภายนอกที่บำรุงบำเรอกาย พอผ่านไปแล้วก็หมด ก็หาย ความสุขก็สิ้นไป บางทีพอนึกใหม่กลายเป็นทุกข์เพราะมันไม่มีเสียแล้ว มันขาดไป ต้องหาใหม่ แต่บุญเป็นสุขที่เข้าไปถึงเนื้อตัวของจิตใจ เป็นความสุขที่เต็มอ้อม ทำให้เกิดปีติในบุญและเมื่อเราทำ ไปแล้วมันก็ไม่หมด นึกถึงเมื่อไรก็ใจเอิบอ้อมผ่องใสเรื่อยไป เป็นความสุขที่ยั่งยืนยาวนาน^๗

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน ว่าทานนั้นไม่เฉพาะที่กล่าวถึง วัตถุทาน อภัยทานและธรรมทานเท่านั้น ท่านยังเน้นเรื่องการให้นิพพานเป็นทานหรือสัญญาทานหมายถึงเรื่องบริจาคตัวกูของกูหรือความเห็นแก่ตัวออกไปเสียให้หมด จิตที่ไม่เห็นแก่ตัว อันไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู เป็นจิตที่บริสุทธิ์ไม่ได้ยึดถือไว้ด้วยอุปาทานซึ่งพระพุทเจ้าถือว่าจะไม่เกิดทุกข์นั้นคือนิพพาน^๘

พระมหาสุวิทย์ วิฆเนสโก ได้สรุปไว้ว่า อามิสทาน คือการให้สิ่งของเป็นทาน เช่นสิ่งของที่เป็นปัจจัยสี่ การให้วัตถุทานมี ข้าว น้ำ ผ้า ยานพาหนะ ดอกไม้ ของหอม ที่นอน ที่พักอาศัย เป็นต้น อามิสทานแบ่งตามทายกผู้ให้มี ๓ ประเภท ดังนี้

๑) ทานทาสะ หมายถึง การที่ทายกให้ของที่ด้อยกว่าของที่ตนบริโภคว่าใช้สอย เช่น เมื่อได้มะม่วงมา ๓ ผลก็เลือกผลที่เล็กที่สุดให้ไปหรือได้ การให้อย่างนี้เรียกว่า ทาสทาน

๒) ทานสหาย หรือสหายทาน หมายถึงทายกให้ของที่เสมอกันกับคนบริโภคว่าใช้สอย ตนบริโภคว่าใช้สอยของอย่างไรถึงคราวจะให้ผู้อื่น ก็ให้ของอย่างนั้น เช่น ได้มะม่วงมา ๓ ผล ก็ให้ผลที่ดีเช่นเดียวกับที่ตนบริโภค ดุจการให้สิ่งของแก่คนที่เป็นมิตรสหาย

๓) ทานบารมี หรือสามีทาน หมายถึงทายกให้ของที่ตีประณตกว่าของที่ตนบริโภคว่าใช้สอย โดยเลือกเอาของที่ดีที่สุดให้ไป ซึ่งชาวพุทธทั้งหลายเวลาจะให้ก็ให้สามีทานเป็นส่วนมาก เช่น เวลาตัดข้าวใส่บาตรก็จะคัดเอาข้าวปากหม้อซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่ดีที่สุดหรือเวลาให้ของแก่ผู้ใดผู้หนึ่งแม้ว่าจะมีฐานะเสมอกันหรือต่ำกว่าก็เลือกของที่ดีที่ชอบใจที่ให้ไป อย่างนี้เรียกว่า สามีทาน เพราะใจของผู้ให้

^๗ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), *ก้าวไปในบุญ*, ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนาไตรลักษณ์, วัดญาณเวศกวัน ต.บางกระทีก อ.สามพราน จ.นครปฐม, หน้า ๑๑.

^๘ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ), *การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

เอาชนะความตระหนี่ที่เป็นนายเจ้าของ เป็นอิสระแล้วจึงให้ทาน ดุจให้สิ่งของแก่คนที่เคารพหรือมีบุญคุณแก่ตน เช่น บิดา มารดา ครูอาจารย์ พระภิกษุสงฆ์^๙

วคิน อินทสระ ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่องสวรรค์ นรก บุญ บาป เป็นการแสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า ทุกเรื่องมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก รวมไปถึงหลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด ที่จะตามให้ผลทั้งโลกนี้โลกหน้าและเราทุกคนควรสะสมกรรมดีไว้เป็นทุนต่อไปในกาลข้างหน้าด้วยนั้นหมายถึงการทำความดี เช่าการให้ทานที่ถูกต้องช่วยลดความตระหนี่เห็นแก่ตัวและได้รับความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับเหล่านี้เป็นต้น^{๑๐}

ชัยวัฒน์ อัตพัฒน และวิธาน สุชีวกุปต์ ได้กล่าวถึงความสามัคคีไว้ว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความคิดเห็นร่วมกัน และมีความรักใคร่ต่อกันปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน จนทำหน้าที่ได้สำเร็จ เรียกว่า มีความสามัคคี ความสามัคคีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาอยู่ ๒ ประเด็นคือ การแสดงออกทางการทำงานและความนึกคิดทางจิตใจเพื่อความสะดวกในการศึกษาก็จะขอแบ่งความสามัคคีออกเป็น ๒ อย่าง ได้แก่ ความสามัคคีทางกายกับทางใจ^{๑๑}

๑.๖.๒ ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาภาสกร คุณุตตโร (ดอกจันทร์) ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ไว้ว่าทานเป็นหนึ่งในกิริยาวัตถุ ๓ และบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ซึ่งเรียกว่าทานมัย หมายถึงบุญสำเร็จด้วยการให้ทาน และในความหมายว่าบุญที่บังเกิดหรือสำเร็จด้วยบุคคลด้วยการให้ และทานที่ปรากฏในมงคลสูตรซึ่งเป็นสูตรว่าด้วยสิ่งที่เป็นมงคลโดยในมงคลที่ ๑๕ กล่าวไว้ว่า การทำทานเป็นมงคลแห่งชีวิตประการหนึ่งเพราะให้ การแบ่งปันหรือสงเคราะห์ ย่อมนำมาซึ่งความมีมิตรไมตรี เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมเป็นบ่อเกิดแห่งบุญกุศลและมีคุณค่าในแง่ของศีลธรรม^{๑๒}

พระลือชัย อินุทยโส (นราทอง) ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่า ทาน คือการให้ การเสียสละ การแบ่งปันสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ให้ทั้งวัตถุสิ่งของให้ความรู้เป็นการแสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พึงพาอาศัยช่วยเหลือกัน สร้างความมีน้ำใจความรักสามัคคีในหมู่คณะและ

^๙ พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก, **ทานก้าวแรกแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต**, ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (ปทุมธานี : บริษัทฟองทองเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ๒๕๔๑), หน้า ๒๓-๒๔.

^{๑๐} วคิน อินทสระ, **สวรรค์นรกบุญบาป**, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมดา ๒๕๔๕), หน้า ๙๗.

^{๑๑} ชัยวัฒน์ อัตพัฒน และวิธาน สุชีวกุปต์, **หลักการดำรงชีวิตในสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘), หน้า ๑๔๘.

^{๑๒} พระมหาภาสกร คุณุตตโร (ดอกจันทร์), “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องบุญในพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์ ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙.

การให้ของที่ควรให้ย่อมได้รับานิสงส์ของการให้ที่ดีทุกประการและผู้ให้ทนาย่อมได้ชื่อว่าเป็นที่รักที่
 ชอบใจของคนทั้งหลายและยังได้ชื่อว่าเข้าถึงประโยชน์และความดีงามขั้นสูงสุดในทาง
 พระพุทธศาสนา^{๑๓}

พระมหาภาสิต สุภาสิต^{๑๔} (สุขวรรณดี) ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าความ
 อิจฉาและความรู้สึกมีปมด้อยภายในจิตใจของคนเราว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สังคมเราขาดความ
 สามัคคีไว้ว่า “ในสังคมปัจจุบัน คนโดยทั่วไปไม่ว่าจะอยู่ระดับไหนของสังคม ในส่วนลึกแห่งจิตใจรู้สึกด
 ถูกตนเอง รู้สึกขาดความมั่นใจรู้สึกมีปมด้อย นับตั้งแต่คนทำงานใช้แรงงานจะรู้สึกด้อยกว่าคนที่
 ทำงานใช้สมอง คนที่ไม่ได้เรียน รู้สึกด้อยกว่าคนที่ได้เรียน คนเรียนน้อยรู้สึกด้อยกว่าคนเรียนมาก นัก
 ธุรกิจชั้นโน้น ชั้นนี้ แม้อยู่ระดับเดียวกันก็ถูกเหยียดหยามกันเอง แม้คนที่ไต่ขึ้นไปถึงจุดสุดยอดของ
 สังคมก็จะมอง ไปที่สังคมอื่นที่รู้สึกสูงกว่าขึ้นไปอีก คนที่มีจิตสำนึกแบบนี้ย่อมพร้อมที่จะถูกเหยียด
 หยามคน ที่ตนรู้สึกต่ำกว่าอ่อนแอกว่า โง่กว่า จวนกว่าพร้อมๆ กันนั้นการอิจฉาคนที่ตนรู้สึกสูงกว่า
 ฉลาดกว่า รวยกว่า แข็งแรงกว่าและก็รู้สึกเกลียดและหลงตนเองอยู่ลึกๆ พร้อมกันไป ไม่พอใจในชีวิต
 ของตนต่ำกว่าคนอื่นและบางครั้งก็รู้สึกเยอหยิ่งถูกเหยียดหยามที่มีคนอยู่ในระดับต่ำกว่าตน”

เรณู ศรีภาค^{๑๕} ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่า ทานบารมี คือ บารมีในการให้
 ทาน การให้ สิ่งที่ให้ ของที่ควรให้ เพื่อประโยชน์แก่เขา สละสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้รับ ทาน
 แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) อามิสทาน (ให้สิ่งของ) ๒) ธรรมทาน (ให้ธรรม) ทานบุคคลได้แก่
 สังฆทาน (ให้แก่สงฆ์หรือเพื่อส่วนรวม) ปาฏิบุคคลิกทาน (ให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ)^{๑๕}

พิมพ์ประภา พันธุ์พิพัฒน์ ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าความสามัคคี
 หมายถึง ความพร้อมเพรียง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การรวมกำลังกาย กำลังความคิด และกำลัง
 ความสามารถทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จลุล่วง มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น มีความ

^{๑๓} พระลือชัย อินทโยโส (นราทอง), “ศึกษาการให้ทานของชาวพุทธในจังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์
 ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙.

^{๑๔} พระมหาภาสิต สุภาสิต (สุขวรรณดี), “ชีวิตในอุดมคติตามพระคัมภีร์ของพุทธปรัชญาเถรวาท”,
 วิทยานิพนธ์ ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๑.

^{๑๕} เรณู ศรีภาค, “การวิเคราะห์บารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
 มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔).

รับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ มีใจหวังดีต่อหมู่คณะ^{๑๖}

ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าพฤติกรรมความสามัคคี หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการแสดงออกของบุคคลที่เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และ เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ด้วยความเต็มใจ มีความรักใคร่ กลมเกลียว เห็นอกเห็นใจ รู้จักการเอาใจเขา มาใส่ใจเรา ไม่ทะเลาะวิวาท แก่งแย่งชิงดีกัน ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ประสานสามัคคีในหมู่คณะ ร่วมแสดงความคิดเห็น และเคารพในการตัดสินใจ ของคนส่วนใหญ่ สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ ร่วมมือกันทำงานเพื่อความสำเร็จของหมู่คณะ รู้จักแบ่งงานแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถโดยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่อมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันรับผิดชอบ โดยไม่โยนความผิดให้กันและกัน^{๑๗}

นฤกุล บุญพิทักษ์ ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าพฤติกรรมความสามัคคี หมายถึง การกระทำของบุคคล ที่แสดงออกต่อหมู่คณะ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ซึ่งแสดงออกถึง การรับผิดชอบต่อส่วนรวม การสานประโยชน์ของส่วนรวม การไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา และการรวมพลังเป็นหนึ่ง^{๑๘}

พระครูพิสัยปริยัติกิจ (แก่น อคควณโณ) ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าชาวพุทธ ในสังคมไทย ปัจจุบัน ยังมีความเข้าใจเรื่องการให้ทานในพระพุทธศาสนา คลาดเคลื่อนอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะคนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า การให้ทานนั้นเป็นเพียงการถวายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่พระสงฆ์ หรือให้ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่คนอื่น และชอบถวายทาน โดยการเจาะจงบุคคลเป็นส่วนมาก ซึ่งถือว่าเป็นการให้ที่ไม่ถูกต้องตามหลัก คำสอนทางพระพุทธศาสนา ในทางพระพุทธศาสนานั้น การให้ทานที่ประเสริฐและ ควรยกย่อง คือ การ ให้เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ส่วนรวม เพราะถือว่าเป็นธรรมขั้นแรกที่ควรบำเพ็ญ ดังเช่น พระโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้ที่ปรารถนาพระสัพพัญญู ก็ต้องอาศัยการบำเพ็ญ

^{๑๖} พิมพ์ประภา พันธุ์พิพัฒน์, “การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๕๖.

^{๑๗} ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ, “การสร้างแบบวัดพฤติกรรมความสามัคคีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๕๔.

^{๑๘} นฤกุล บุญพิทักษ์, “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความสามัคคีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนอนุบาลวัดบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (แขนงวิชาการแนะแนวสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๕๔.

ทานบารมีเป็นขั้นต้น ก่อนจะบำเพ็ญบารมีขั้นสูงต่อไป ดังนั้น ถ้าชาวพุทธในสังคม ไทยได้ศึกษาเรื่อง การให้ทานในพระไตรปิฎก และทำความเข้าใจให้ถูกต้อง^{๑๙}

จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆผู้วิจัยสรุปความได้ว่า ทาน หมายถึง การให้ โดยแบ่ง ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) อามิสทาน การให้วัตถุสิ่งของ ๒) ธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน และ ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงความร่วมมือกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ทำกิจการร่วมกันจนเกิด ผลสำเร็จ เรียกว่าความสามัคคี เรื่องของการให้ทานตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ก็จะทำให้ ชาวพุทธนั้นเข้าใจเรื่องการให้ทาน เห็นความสำคัญของการบำเพ็ญทานบารมี ซึ่งถือว่าเป็นการกำจัด กิเลสคือความตระหนี่ และความโลภภายในจิตใจของตนให้หมดไปเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำตนไปสู่ การบำเพ็ญทานขั้นสูงสุดได้ในที่สุด

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

๑.๗.๑ ศึกษาหลักการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) ศึกษาความหมาย ชนิด/ประเภท การให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท จาก คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๑.๗.๒ ศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ลงพื้นที่สังเกตการณ์การให้ทานในโครงการรณรงค์ด้วยมาลัยธรรมนำ ถวายภัตตาหารเพล สอบถามข้อมูลประวัติความเป็นมาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒) สร้างเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (แบบสัมภาษณ์)

๓) ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย)

๔) กำหนดประชากร และกลุ่มเป้าหมายในการลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บข้อมูล โดย กำหนดให้มีกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่

(๑) กลุ่มพระสงฆ์ฆราวาสระดับเจ้าคณะผู้ปกครองอำเภอประโคนชัย จำนวน ๑๑ รูป ประกอบด้วย, เจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป, รองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป เจ้าคณะตำบล ๘ รูป

^{๑๙} พระครูพิสัยปรีดีกิจ (แก่น อคฺคณฺโณ) , “ศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมการให้เชิงพุทธในสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

(๒) กลุ่มพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในอำเภอประโคนชัย จำนวน ๒๐ รูป

(๓) กลุ่มฝ่ายปกครองและฝ่ายบริหารในอำเภอประโคนชัย จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย นายอำเภอ ๑ คน ปลัดอำเภอ ๑ คน นายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ คน กำนัน ๑ คน ผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน

(๔) ประชาชนทั่วไป จำนวน ๑๐ คน

(๕) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

(๖) นำเครื่องมือที่ได้ไปลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

๑.๗.๓ การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย
ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมแล้วจัดเป็นหมวดเป็นหมู่ตามวัตถุประสงค์

๒) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและข้อมูลจากการสัมภาษณ์

๓) สรุปผลงานวิจัยแล้วนำเสนอในรูปการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) ประกอบกับพรรณนาแนวความคิดเห็นของผู้วิจัยเพื่อเป็นผลงานวิจัยต่อไป

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๘.๒ ทำให้ทราบการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๘.๓ ทำให้ทราบการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ ๒

การให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกการศึกษาออกดังนี้ ๑) ความหมายของการให้ทาน ๒) ความสำคัญของทาน, ประเภทของทาน, ประเภทของทานแบ่งตามสิ่งที่ให้, ประเภทของทานแบ่งตามพฤติกรรม, ประเภทของทานแบ่งตามเจตนา, ประเภทของทานแบ่งตามองค์ประกอบ, ประเภทของทานแบ่งตามคุณภาพของทาน ๓) ลักษณะของการให้ทาน ๔) จุดประสงค์ของการให้ทาน ๕) ผู้ให้และผู้รับทาน ๖) อานิสงส์ของการให้ทาน ๗) ความสามัคคีในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๘) หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีในพระพุทธศาสนา และ ๘) สรุป ซึ่งสามารถจำแนกออก ดังนี้

๒.๑ ความหมายและความสำคัญของการให้ทาน

ความหมายของการให้ทานในทางพระพุทธศาสนา คือ

๒.๑.๑ ความหมายของทานในทางพระพุทธศาสนา

ความหมายตามรูปศัพท์ทางภาษาซึ่งช่วยให้เข้าใจความหมายที่เป็นนามธรรม คำว่า ทาน หมายถึงการให้^๑ หรือหมายถึง การให้ สิ่งที่ให้ ให้ของที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา สละให้ปันสิ่งของของตน เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น^๒ การกล่าวถึงทานในความหมายต่างๆที่กล่าวมาเรียกอีกนัยหนึ่งว่า ทานกถา ซึ่งหมายถึงการกล่าวถึงเรื่องทาน พรรณนาทาน คือการให้ว่าคืออะไร มีคุณอย่างไรเป็นต้น^๓ หรือกล่าวให้กระชับหมายถึง การเสียสละ การบริจาค^๔

^๑ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๓/๒๕๕.

^๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) , พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๙๓.

^๓ เรื่องเดียวกันหน้า ๙๔.

^๔ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) , พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสื่อตะวันจำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๖๒.

ความหมายตามรูปธรรม คือการให้ที่เกิดจากกิริยาอาการของผู้ให้ คำว่า ทาน ซึ่งเป็น กิริยา ศัพท์ แปลให้เป็นนามศัพท์ว่า ของที่ให้กิริยาที่ไม่คิดเอาคืนกลับมากล่าวโดยสามัญแห่งโวหารว่า ทาน ในทานมีพรรณนาโดยรูปวิเคราะห์ว่า ทิยติ เอเตนาติ = ทานํ วัตถุนั้นๆมีข้าวน้ำเป็นต้น อันบุคคล ทั้งหลายยอมให้ด้วยธรรมชาติเป็นเหตุ เพราะเหตุนั้น ธรรมชาตินั้นจึงชื่อว่าทาน ธรรมชาติเป็นเหตุให้ ซึ่งวัตถุนั้นแห่งบุคคลผู้ให้บริจาค เจตนามีไทยธรรมทานวัตถุเป็นสหาย ชื่อว่า ทาน^๕

ทาน หมายถึง การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ หรืออีกความหมายหนึ่งคือ วัตถุ ที่พึงให้ การให้สุขใจทั้งผู้ให้และผู้รับ ความสุขของผู้รับคือ ความยินดีที่ได้รับสิ่งที่มอบให้ ในขณะที่ผู้ให้ นั้น สุขใจที่ได้ช่วยเหลือและแบ่งเบาความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การให้ที่ปราศจากเงื่อนไข เป็นการให้ที่ทำให้ ทั้งผู้ให้และผู้รับมีความสุข ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ให้ด้วยความเต็มใจ และเปี่ยมไปด้วยเมตตาจิต ไม่รู้สึกเสียดายหรืออาลัยอาวรณ์ในสิ่งที่ให้นั้น ทานเป็นบุญอย่างหนึ่ง เรียกว่า "ทาน มัย" คือบุญที่เกิดจากการให้ เป็นสังคหวัตถุ คือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจกันไว้ได้ และเป็นบ่อเกิดแห่ง บารมีที่เรียกว่า ทานบารมีพระผู้มีพระภาคตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ทาน ๘ ประการนี้

ทาน ๘ ประการ อะไรบ้าง คือ

- ๑) บุคคลบางคนให้ทานเพราะประสบเข้า
- ๒) บุคคลบางคนให้ทานเพราะความกลัว
- ๓) บุคคลบางคนให้ทานเพราะคิดว่า “เขาได้ให้แก่เราแล้ว”
- ๔) บุคคลบางคนให้ทานเพราะคิดว่า “เขาจักให้แก่เรา”
- ๕) บุคคลบางคนให้ทานเพราะคิดว่า “การให้ทานเป็นการดี”
- ๖) บุคคลบางคนให้ทานเพราะคิดว่า “เราหุงหากินเองได้ คนเหล่านี้หุงหากินเองไม่ได้ การที่ เราหุงหากินเองได้จะไม่ให้ทานแก่ชนเหล่านี้ผู้หุงหากินเองไม่ได้ ไม่ควร”
- ๗) บุคคลบางคนให้ทานด้วยคิดว่า “เมื่อเราให้ทานนี้ กิตติศัพท์อันงามย่อมจรไป”
๘. บุคคลบางคนให้ทานเพื่อเป็นเครื่องประดับจิตและปรุ้งแต่งจิต ภิกษุทั้งหลาย ทาน ๘ ประการนี้แล^๖

การให้ทานมีวัตถุประสงค์สำคัญในการคลายความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว ความโลภในจิตใจ มนุษย์ ส่งผลให้เกิดความใส สว่าง สะอาดของจิตใจขึ้นมา

^๕ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สารานุกรมพระพุทธศาสนา, สุขาว์ พลอยชุม รวบรวม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ๒๕๓๘), หน้า ๑๘๖.

^๖ อ.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๓๑/๒๘๗.

๒.๑.๒ ความหมายโดยทั่วไป

ทาน หมายถึง การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ หรืออีกความหมายหนึ่งคือ วัตถุที่พึงให้ ทานที่แปลว่า การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ

จากข้อความข้างต้นได้มีผู้อธิบายเพิ่มเติมดังนี้

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ได้กล่าวว่า การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้ว ยังได้นิพพาน ว่าทานนั้นไม่เฉพาะที่กล่าวถึง วัตถุทาน อภัยทานและธรรมทานเท่านั้น ท่านยังเน้นเรื่อง การให้นิพพานเป็นทานหรือบุญญาทานหมายถึงเรื่องบริจาคตัวกูของกูหรือความเห็นแก่ตัวออกไป เสียให้หมด จิตที่ไม่เห็นแก่ตัว อันไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ใจของกู เป็นจิตที่บริสุทธิ์ไม่ได้ยึดถือไว้ด้วยอุปาทานซึ่ง พระพุทธเจ้าถือว่าจะไม่เกิดทุกข์นั้นคือนิพพาน^๗

พระครูพิสัยปริยัติกิจ (แก่น อดุลคุณโณ) ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าชาวพุทธ ในสังคมไทย ปัจจุบัน ยังมีความเข้าใจเรื่องการให้ทานในพระพุทธศาสนา คลาดเคลื่อนอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะคนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า การให้ทานนั้นเป็นเพียงการถวายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่พระสงฆ์ หรือให้ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่คนอื่น และขอถวายทาน โดยการเจาะจงบุคคลเป็นส่วนมาก ซึ่งถือว่าเป็น การให้ที่ไม่ถูกต้องตามหลัก คำสอนทางพระพุทธศาสนา ในทางพระพุทธศาสนานั้น การให้ทานที่ ประเสริฐและ ควรยกย่อง คือ การ ให้เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ส่วนรวม เพราะถือว่าเป็นธรรมขั้นแรก ที่ ควรบำเพ็ญ ดังเช่น พระโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้ที่ปรารถนาพระสัมพันธัญญ์ ก็ต้องอาศัยการบำเพ็ญทาน บารมีเป็นขั้นต้น ก่อนจะบำเพ็ญบารมีขั้นสูงต่อไป ดังนั้น ถ้าชาวพุทธในสังคม ไทยได้ศึกษาเรื่องการให้ ทานในพระไตรปิฎก และทำความเข้าใจ ให้ถูกต้อง^๘

พระครูศิริปัญญาภุมนี (อ่อน) ได้ให้คำอธิบายเรื่องทานไว้ว่า ทาน คือ การให้ ให้สิ่งที่ ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา สละให้ปันสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ทาน ๒ คือ ๑) อามิสทาน ให้สิ่งของ ๒) ธรรมทาน ให้ธรรมเป็นทาน อีกหมวดหนึ่งคือ ๑) สังฆทาน ให้ทานแก่สงฆ์ หรือให้เพื่อส่วนรวม ๒) ปาฏิบุคคลิกทาน ให้เจาะจงแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ทานมัย บุญ สำเร็จด้วยการบริจาคทาน^๙

^๗ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ), **การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เสียงเชียง, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^๘ พระครูพิสัยปริยัติกิจ (แก่น อดุลคุณโณ), “ศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมการให้เชิงพุทธในสังคมไทย”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^๙ พระศิริปัญญาภุมนี (อ่อน), **คัมภีร์มงคลที่ปิ่นแปล**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เสียงเชียงจวงเจริญ, ๒๕๐๖), หน้า ๑๗.

พระมหาสุวิทย์ วิษุเดชโก ได้สรุปไว้ว่า อามิสทาน คือการให้สิ่งของเป็นทาน เช่น สิ่งของที่เป็นปัจจัยสี่ การให้วัตถุทานมี ข้าว น้ำ ผ้า ยานพาหนะ ดอกไม้ ของหอม ที่นอน ที่พักอาศัย เป็นต้น อามิสทานแบ่งตามทายกผู้ให้มี ๓ ประเภท ดังนี้

๑) ทานทาสะ หมายถึง การที่ทายกให้ของที่ด้อยกว่าของที่ตนบริโภคว่าใช้สอย เช่น เมื่อได้มะม่วงมา ๓ ผลก็เลือกผลที่เล็กที่สุดให้ไปหรือได้ การให้อย่างนี้เรียกว่า ทาสทาน

๒) ทานสหาย หรือสหายทาน หมายถึงทายกให้ของที่เสมอกันกับคนบริโภคว่าใช้สอย ตนบริโภคว่าใช้สอยของอย่างไรถึงคราวจะให้ผู้อื่น ก็ให้ของอย่างนั้น เช่น ได้มะม่วงมา ๓ ผล ก็ให้ผลที่ดี เช่นเดียวกับที่ตนบริโภค ดุจการให้สิ่งของแก่คนที่เป็นมิตรสหาย

๓) ทานบารมี หรือสามิทาน หมายถึงทายกให้ของที่ดีประณีตกว่าของที่ตนบริโภคว่าใช้สอยโดยเลือกเอาของที่ดีที่สุดให้ไป ซึ่งชาวพุทธทั้งหลายเวลาจะให้ก็ให้สามิทานเป็นส่วนมาก เช่น เวลาตัดข้าวใส่บาตรก็จะคัดเอาข้าวปากหม้อซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่ดีที่สุดหรือเวลาให้ของแก่ผู้ใดผู้หนึ่งแม้ว่าจะมีฐานะเสมอกันหรือต่ำกว่าก็เลือกของที่ดีที่ชอบใจที่ให้ไป อย่างนี้เรียกว่า สามิทาน เพราะใจของผู้ให้เอาชนะความตระหนี่ที่เป็นนายเจ้าของ เป็นอิสระแล้วจึงให้ทาน ดุจให้สิ่งของแก่คนที่เคารพหรือมีบุญคุณแก่ตน เช่น บิดาร มารดา ครูอาจารย์ พระภิกษุสงฆ์^{๑๐}

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน และคณะ ได้กล่าวว่าลักษณะของการให้ทานของสัตว์บุรุษ พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ๔ ประการ คือ (๑) การให้ทานด้วยศรัทธา คือ การให้ด้วยศรัทธาความเชื่อ ผลของการให้ทานนั้นมีประโยชน์เกื้อกูลแก่คนอื่น ผู้มีจิตใจดีเบิกบานและอิ่มใจ (๒) ให้ทานโดยเคารพ คือ ให้ด้วยกายอ่อนน้อมละมุนละม่อม ให้ด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน (๓) ให้ทานตามกาล คือ ให้ทานอันควรเช่น ให้ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในวันเทศกาล (๔) ให้ด้วยจิตอนุเคราะห์ คือ ให้เกื้อหนุนโอบอ้อมอารีมีเมตตาและให้อื้อเพื่อช่วยเหลือด้วยกรุณา ท่านแสดงการให้ตามกาล และการให้ด้วยจิตอนุเคราะห์ว่า จะเป็นคนมีทรัพย์สมบัติมากมีเครื่องใช้ไม่สอยเหลือเฟือและมีความประสงค์เต็มเปี่ยม^{๑๑}

ทาน หมายถึง การให้ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) อามิสทาน การให้วัตถุ การให้ยกมอบแก่ผู้อื่นให้ของที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขาสละให้เป็นสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นสิ่งที่ให้ทรัพย์สินสิ่งของที่มอบให้หรือแจกออกไป ๒) ธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน การให้คำแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ตั้งอยู่ในธรรมหรือกล่าวธรรม ให้ความรู้ความถูกต้องดีงาม คำสอนมุ่งเน้นให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องโดยเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา

^{๑๐} พระมหาสุวิทย์ วิษุเดชโก, **ทานก้าวแรกแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต**, ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (ปฐมฐาน : บริษัทฟองทองเอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด ๒๕๔๑), หน้า ๒๓-๒๔.

^{๑๑} ชัยวัฒน์ อัดพัฒน และคณะ, **หลักการดำรงชีวิตในสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๓), หน้า ๒๓.

๒.๑.๓ ความสำคัญของทาน

การให้ทานถือว่าเป็นคุณงามความดีในทางพระพุทธศาสนาที่คนนิยมและปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันการให้ทานเป็นเบื้องต้นของการทำคุณงามความดีจัดว่าเป็นหลักธรรมนำมาซึ่งการผูกมิตรไมตรีช่วยเหลือสังคม เพื่อชำระจิตใจเป็นแนวทางสูงสุดตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา ดังนั้นทานจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตคนในสังคมมากที่สุดทุกยุคทุกสมัย ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้และออกเผยแผ่แสดงธรรมในเบื้องต้นของการแสดงธรรมเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเลื่อมใสในหลักคำสอนจึงทรงแสดงอนุบุพพิกขา ๕^{๑๒} ซึ่งเป็นกถาข้อแรก ในบุญกิริยาวัตถุ ๓^{๑๓} การให้ทานเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการช่วยส่งเสริมความสามัคคีในสังคม เป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างสังคม สร้างความรักใคร่ ประองตองในหมู่คณะให้เกิดความสามัคคีส่งผลให้ประสบความสำเร็จ

จากการกล่าวถึงความหมายและความสำคัญของทาน ผู้วิจัยจึงสรุปความได้ว่า ทานหมายถึงการให้ สิ่งของที่ให้ ทานเป็นกิริยาศัพท์แปลว่า ให้ เป็นนามศัพท์แปลว่าของที่ให้ กิริยาที่ไม่คิดเอาคืนกลับมา การให้ทานนั้นช่วยส่งเสริมความสามัคคีส่งผลให้ประสบความสำเร็จ

๒.๒ ประเภทของทาน

ทานที่กล่าวถึงในพระพุทธศาสนามีประเภทการทำบุญให้ทานจะมีอานิสงส์มากน้อยหรือไม่ นั้นย่อมขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบหลายประการเพราะสิ่งที่ให้ทานมีทั้งเป็นนามธรรมและรูปธรรม บุคคลนั้นทั้งผู้ให้และผู้รับ พฤติกรรมการให้โดยไม่เจาะจงเรียกว่า สังฆทาน เจาะจงเรียกว่า ปาฏิบุคลิกทาน คุณภาพของสิ่งที่ให้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่บ่งชี้ถึงความพร้อมแห่งทานในพระพุทธศาสนา ดังนั้นผู้วิจัยจะได้จัดแบ่งประเภทของทานตามคุณลักษณะต่อไปนี้

๒.๒.๑ ประเภทของทานแบ่งตามสิ่งที่ให้

ทานแบ่งตามสิ่งที่ให้มี ๒ ประเภทคือ

๑) อามิสทาน หรือวัตถุทาน ได้แก่ การให้วัตถุสิ่งของต่างๆหรือที่เรียกว่า ปัจจัย ๔ เป็นกุศลเจตนาที่เกิดขึ้นด้วยความรัก^{๑๔} การให้ลักษณะนี้ใคร่ปฏิบัติได้ง่ายในสังคมชาวพุทธคือการให้ข้าว ให้น้ำ ยารักษาโรค และทรัพย์สินเงิน ทั้งเป็นของที่รักมาก เช่น อวัยวะเลือดเนื้อ แขน ขา

^{๑๒} วิ.จู.(ไทย) ๗/๓๔๐/๑๘๘.

^{๑๓} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๖๙.

^{๑๔} อง.ทุก. (ไทย) ๒๐/๑๔๒/๑๒๐.

ดวงตาและวัตถุที่วางแทนที่สุดคือการละชีวิต^{๑๕} อามิสทานหรือทานวัตถุมี ๑๐ อย่างตามที่ท่านกล่าวไว้คือ

- (๑) อนัน ได้แก่ของเคี้ยวและของกินได้ทุกอย่างเช่นข้าว
- (๒) ปาน ได้แก่ น้ำดื่ม ของลั้มรสทุกอย่าง เช่น น้ำมะม่วง
- (๓) วตถ ได้แก่ เครื่องปกปิด คือผ้าถุง ผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว
- (๔) ยาน ได้แก่ สิ่งที่จะช่วยให้สำเร็จ เช่น รถ คนหาม ร่ม รองเท้า
- (๕) มาลา ได้แก่ดอกไม้ทั้งปวง จะเป็นดอกไม้ที่ร้อยแล้วหรือยังมิได้ร้อย เช่น

ดอกมะลิ ต้นไม้ดอก ต้นไม้ใบ

(๖) คนธ ได้แก่ ของหอมทุกอย่างและเครื่องอุปกรณ์ของหอมที่บดแล้วและมีได้บดและของถูบไล้ทุกอย่างมีจันทร์เป็นต้น

(๗) วิเลปน ได้แก่ เครื่องการทำย้อมผิว เครื่องตกแต่ง เช่น ธงทิ้ว เครื่องย้อม เครื่องทา

(๘) เสยยา ได้แก่สิ่งที่พึงให้อน มีเตียงและตั่ง เช่น เสื่อ หมอน มุ้ง ผ้าห่ม เป็นต้น เช่น ผ้าปาวาร (ผ้าห่มใหญ่ เสื่อคลุม) ผ้าโกเชาว์ (ผ้าทำด้วยขนแพะ) เป็นต้น

(๙) อวสธ ได้แก่ ที่อาศัยอันตรายเป็นบำบัตอันตรามีลมแดด หรือมีที่พักเรือนชั้นเดียว เช่น ที่พัก เครื่องรองรับ ศาลา ม้านั่ง เป็นต้น

(๑๐) ปริเปยย ได้แก่ เครื่องอุปกรณ์แห่งประทีปมีไส้และน้ำมันเป็นต้น เช่นประทีป (วัตถุสำหรับส่องแสง) เทียน รูป เครื่องส่องแสงสว่าง^{๑๖}

วัตถุทาน ๑๐ ประการนี้พิจารณาในเบื้องต้นว่า มีอะไรบ้างเป็นสิ่งที่ควรให้ การให้วัตถุทานทั้ง ๑๐ ประการนี้ไม่ได้จำเพาะเจาะจงแก่บรรพชิตเท่านั้น ฆราวาส และสัตว์เดรัจฉานก็ให้ได้เช่นกัน จะเห็นได้ว่าอามิสทานมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคม^{๑๗}

๒) ธรรมทาน ได้แก่การให้ทานเป็นธรรม^{๑๘} คือ แนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ตั้งอยู่ในธรรมหรือกล่าวธรรม^{๑๙} ให้ความรู้ความถูกต้องดีงาม คำสอนมุ่งเน้นให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องโดยเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา การได้สัมผัสทาง ตา หู จมูก กาย ใจ ก่อให้เกิดธรรมารมณ์^{๒๐} การได้รับสัมผัสจากผู้อื่นและผู้อื่นได้รับสัมผัสจากเรา ทำให้เกิดสภาวะทางอารมณ์ เช่น ได้ยินเสียงที่ไม่เพราะหู ดมกลิ่นที่

^{๑๕} อร่าม อินพุ่ม, มงคลชีวิต ๓๘ ประการ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เพชรกระจัด, ๒๕๓๗), หน้า ๑๐๒.

^{๑๖} อ.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๓๕/๒๕๒.; พระสิริหมัคลาจารย์, มงคลดทิถปนี แพล เล่ม ๓, หน้า ๕-๖.

^{๑๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๑๐๘.

^{๑๘} อ.ทก. (ไทย) ๒๐/๑๔๒/๑๒๐.

^{๑๙} พระราชสุธี (โสภณ โสภณจิตโต), อุทยานบุญ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กิตติมอร์นิ่ง ๒๕๔๘), หน้า ๑๘๓.

^{๒๐} พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก, ทานก้าวแรกแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (ปทุมธานี : บริษัทฟองทองเอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด ๒๕๔๑), หน้า ๒๑.

ไม่ดี เห็นรูปที่ไม่งาม กายร้อนหนาวมีความโกรธที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น เมื่อเกิดขึ้นต้องรู้จักให้อภัย เหล่านี้เรียก “ธรรมทาน” การให้ความรู้บอกกล่าวธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือบอกความรู้ที่ไม่เป็นโทษเพื่อให้ผู้รับดำเนินชีวิตได้อย่างผาสุก พระพุทธองค์ตรัสว่า “การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง”^{๒๑} ตลอดถึงการแนะนำในส่วนจิตใจ เช่นการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การให้อภัยซึ่งกันและกัน การประชาสัมพันธ์ในสิ่งที่ดีงามทั้งในส่วนที่เป็นโลกียธรรมและโลกุตตรธรรมรวมถึงหลักธรรมคำสอนที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทานมาให้แล้วอันเป็นเหตุนำประโยชน์สุขมาให้ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าตลอดทั้งคำสอนที่เป็นทางดับทุกข์ก็จัดเป็นธรรมทานด้วย

ธรรมทานเป็นสุดยอดแห่งทานทั้งปวง คือ เลิศ ประเสริฐสุขกว่าอามิสทานทั้งปวงสมดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ทาน ๒ อย่างนี้ ทาน ๒ อย่างอะไรบ้าง คือ (๑) อามิสทาน (การให้สิ่งของ) (๒) ธรรมทาน (การให้ธรรม) บรรดาทาน ๒ อย่างนี้ธรรมทานเป็นเลิศ”^{๒๒} จะเห็นได้ว่าอามิสทานมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตต่อสังคมแต่ไม่ควรละเลยธรรมทาน เมื่อจะบำเพ็ญทานควรพึงกระทำให้ครบทั้งอามิสทานและธรรมทานดังคำสอนของพระพุทธศาสนาว่า “อามิสทานช่วยค้ำจุนให้เขามีชีวิตที่พึ่งอาศัยแต่ธรรมทานช่วยให้เขารู้จักพึ่งตนเองต่อไปได้เมื่อให้อามิสทานพึงให้ธรรมทานด้วย”^{๒๓}

๒.๒.๒ ประเภทของทานแบ่งตามพฤติกรรม

พฤติกรรมของผู้ให้ทานมีอยู่หลายอย่างเพราะกิริยาท่าทีของผู้ให้มีความสำคัญมากสิ่งของที่ให้จะมากหรือน้อยไม่สำคัญแต่ประการใด ในทางพระพุทธศาสนาได้แสดงลักษณะของการให้ทานไว้ ๕ ประการ^{๒๔} คือ

- (๑) ให้โดยเคารพ
- (๒) ให้ด้วยความอ่อนน้อม
- (๓) ให้ด้วยตนเอง
- (๔) ให้ของที่ไม่เป็นเดน
- (๕) ให้ทานเพราะเห็นผลที่จะมาถึง

^{๒๑} ชุ.ธ. (ไทย) ๒๔/๓๕๕/๑๔๔.

^{๒๒} อง.ทก. (ไทย) ๒๐/๑๔๒/๑๒๐.

^{๒๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๑๐๘.

^{๒๔} อง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๔๗/๒๔๔.

๒.๒.๓ ประเภทของทานแบ่งตามเจตนา

ตามลักษณะของการให้ทานนั้นหากยึดเจตนาเป็นที่ตั้งมี ๒ วิธี คือ การให้เจาะจงและไม่เจาะจง ได้แก่

(๑) สังฆทาน คือการให้แก่สงฆ์หมู่ใหญ่ หรือให้เพื่อส่วนรวม ให้โดยไม่จำเพาะเจาะจงบุคคล ๗ จำพวกคือ

๑. ให้ทานในสงฆ์ ๒ ฝ่ายมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข
๒. ถวายสงฆ์ ๒ ฝ่าย
๓. ภิกษุสงฆ์
๔. ภิกษุณีสงฆ์
๕. นิมนต์สงฆ์ ๒ ฝ่าย
๖. นิมนต์ภิกษุสงฆ์
๗. นิมนต์ภิกษุณีสงฆ์^{๒๕}

(๒) ปาฏิบุคลิกทาน ให้เจาะจงแก่บุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในทักษิณาวິงศ์สูตร ให้เจาะจงบุคคล ๑๔ จำพวก คือ

๑. พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า
๒. พระปัจเจกพุทธเจ้า
๓. พระอรหันต์
๔. ผู้ปฏิบัติอรหันต์
๕. พระอนาคามี
๖. ผู้ปฏิบัติอนาคามี
๗. พระสกทามิ
๘. ผู้ปฏิบัติพระสกทามิ
๙. พระโสดาปัตติผล
๑๐. นักบวชภายนอกศาสนา
๑๑. ผู้มีศีล
๑๒. ผู้ทุศีล
๑๓. ให้ทานในสัตว์เดรัจฉาน^{๒๖}

^{๒๕} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๓๘๐/๔๒๙.

^{๒๖} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๓๗๙/๔๒๗-๔๒๘.

๒.๒.๔ ประเภทของทานแบ่งตามองค์ประกอบ

การให้ทานของบุคคลทั่วไปนั้นถ้าจะสำเร็จผลคือได้รับอานิสงส์ของทานอย่างแท้จริงนั้นผู้ให้ต้องรู้จักวิธีการทำทานอย่างถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา คนทั้งหลายจะให้ทานด้วยเหตุผลใดๆก็ตามและสิ่งที่ตนปรารถนานั้นจะสำเร็จผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ก็ตามย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของทานเป็นสำคัญ ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในทานสูตรว่าด้วยเรื่องแห่งองค์ประกอบของทานมีพระคาถาแสดงไว้ว่า

ทายกก่อนแต่จะให้เป็นผู้มีจิตใจดี กำลังให้ทานอยู่ก็มีจิตเลื่อมใส ครั้นให้แล้วก็มิใจขึ้นบาน นี่เป็นความพร้อมแห่งยัญ (บุญ)

ปฏิกาคผู้สำรวมประพฤติพรหมจรรย์ทั้งหลายคือผู้ปราศจากราคะ ปราศจากโทสะ ปราศจากโมหะ ไม่มีอาสวะย่อมเป็นเหตุถึงความพร้อมแห่งการให้

ทายกต้อนรับปฏิกาคด้วยตนเอง ถวายทานด้วยมือตนเอง ยัญนั้นย่อมมีผลมาก เพราะตน(ทายกผู้ให้ทาน)และผู้อื่น (ปฏิกาค) เป็นบัณฑิตผู้เป็นนักปราชญ์ มีศรัทธา มีใจพ้นแล้ว ภูเขาบุญอย่างนี้ ย่อมเข้าถึงโลกที่ปราศจากความเปียดเบียนเป็นสุข

จากการพิจารณาพระคาถาข้างต้นนี้แล้ว ชี้ให้เห็นองค์ประกอบของทานเป็นเรื่องคุณสมบัติของผู้ให้และผู้รับ คุณสมบัติของทายก คือ ก่อนให้ก็มีใจดี ขณะให้ก็มีจิตเลื่อมใส เมื่อให้แล้วก็มิจิตใจเบิกบาน มีความยำเกรงในผู้รับและอุปัฏฐากบำรุงสำหรับคุณสมบัติของปฏิกาค (ผู้รับ) ต้องมีองค์ ๓ คือ เป็นผู้ปราศจากราคะ เป็นผู้ปราศจากโทสะ เป็นผู้ปราศจากโมหะ หรือเป็นพระอริยบุคคล^{๒๗} เมื่อผู้ให้ผู้รับมีคุณสมบัติดังกล่าวย่อมได้รับผลบุญ คือ ความสุข นอกจากนี้องค์ประกอบของทานยังมีความสัมพันธ์กับวัตถุที่จะให้ทานคือวัตถุต้องเป็นของบริสุทธิ์ คือได้มาด้วยความสุจริต ยุติธรรม ผู้ให้ทาน ผู้รับทานต้องเป็นคนดีหรือเป็นอริยบุคคล^{๒๘} สำหรับองค์ประกอบของทานที่จะมีผลมากพระพุทธเจ้าได้ทรงเปรียบเทียบกับนาที่ตีเหมือนกับทานที่บุคคลได้ให้แก่สมณพราหมณ์ที่ดี ผู้ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ คือ

๑. เป็นผู้มีความเห็นชอบ
๒. เป็นผู้มีความดำริชอบ
๓. เป็นผู้มีความเจรจาชอบ
๔. เป็นผู้มีความกระทำชอบ

^{๒๗} อ.ณ.ก. (ไทย) ๒๒/๓๗/๔๘๗.

^{๒๘} พระครูไพศาลธรรมานสิริ (ถนอม ภิณฺโญจิตร), “การศึกษาเปรียบเทียบตัวอย่างการให้ทานในพระสูตรต้นตอปฏิภาณการปฏิบัติจริงในลำพูน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

๕. เป็นผู้มีชื่อเสียงชอบ
๖. เป็นผู้มีชื่อเสียงชอบ
๗. เป็นผู้มีชื่อเสียงชอบ
๘. เป็นผู้มีชื่อเสียงชอบ^{๒๙}

จากข้อความข้างต้นเน้นถึงคุณสมบัติของผู้รับหากผู้รับมีคุณธรรมดังกล่าวเป็นเหตุให้ท่านมี
อานิสงส์มาก ตรงข้ามหากไม่มีคุณธรรมดังกล่าวก็ทำให้อานิสงส์น้อยเช่นกัน

๒.๒.๕ ประเภทของท่านแบ่งตามคุณภาพของท่าน

วัตถุทานหรือ อามิสทาน คือการให้วัตถุสิ่งของเป็นทาน เช่นสิ่งของที่เป็นปัจจัยสี่
หรือการให้วัตถุทาน มีข้าวน้ำ ผ้า ยานพาหนะ เป็นต้นในคัมภีร์มัจฉัตถปิณีแสดงทนายของผู้ให้ทานว่า
ว่าผู้บริโภครอด้วยตนเอง ให้ของไม่อร่อยแก่คนอื่น ผู้นั้นชื่อว่าแห่งไทยธรรม
กล่าวคือทานให้ ผู้ใดบริโภครอด้วยตนเอง ให้สิ่งนั้นแหละ ผู้นั้นชื่อว่าเป็นสหายแห่งทานให้ ส่วนผู้ใด
ตนเองยังอวดภาพให้เป็นไปด้วยสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่งยอมให้ของอร่อยแก่คนอื่น ผู้นั้นชื่อว่า
เป็นนาย เป็นหัวหน้าเป็นเจ้าแห่งทานให้ พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ทานปกติ ทรงหมายเอาผู้เช่นนั้น^{๓๐}

จากที่กล่าวมาแบ่งประเภทของผู้ให้ออกเป็น ๓ จำพวกดังนี้

๑) ทานทาสะ บางที่เรียกว่า ทาสทาน หมายถึงการทนายให้ของที่ด้อยกว่าตนบริโภคใช้สอย
เอง เช่น เมื่อได้ผลไม้มา ๓ ผลก็เลือกผลที่เล็กที่สุดให้ไปหรือเลือกผลที่ตนไม่ชอบใจให้ไป การให้อย่าง
นี้เรียกว่า ทาสทาน^{๓๑}

๒) สหายทาน คือการให้สิ่งของที่อยู่ระดับเสมอดัว ชั้นกลางหมายความว่าตนเองมีหรือ
บริโภคใช้สอยอย่างไร ก็ให้ของเช่นนั้นแก่ผู้อื่นเหมือนให้แก่คนที่อยู่ในฐานะที่เป็นมิตรสหายกัน แบ่ง
กันกินแบ่งกันใช้ ทายกจึงได้ชื่อว่าสหายทาน เพราะทั้งของตนที่ฟังบริโภคและของที่ฟังให้แก่คนอื่นไว้
โดยเสมอกัน

๓) สามีทานหรือ ทานบดี คือการให้ของที่ประณีต สวยงาม ของดีมีคุณค่าราคาแพงกว่าของที่
ตนบริโภคอยู่ คือ เลือกสรรแต่ของดีที่มีคุณภาพอย่างดีที่สุดตลอดจนถึงการให้ด้วยความเคารพยำเกรง

^{๒๙} ๐.๐.๐.๐. (ไทย) ๒๓/๓๔/๒๕๐ - ๒๕๑.

^{๓๐} พระสิริมังคลาจารย์, มัจฉัตถปิณีแปล, เล่ม ๓, หน้า ๒๖.

^{๓๑} พระมหาสุวิทย์ วิบุลย์, ทานก้าวแรกแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต, หน้า ๒๓-๒๔.

ในวัดอุทยานและผู้รับ เหมือนบ่าวเทิดทูนให้แก่นาย ผู้ที่เคารพนับถือหายก็งัดชื่อว่าเป็นนายให้เพราะไม่เป็นในอำนาจแห่งไทยธรรม แต่วัดอุทยานนั้นเป็นไปในอำนาจของตน^{๓๒}

นอกเหนือจากคุณภาพของวัดอุทยานแล้วทางด้านจิตใจก็มีส่วนกำหนดคุณภาพด้วยดังในมังคลัตถทีปนี ได้กล่าวถึงความโลภ กิเลส ตัณหา เป็นตัวแปรสำคัญส่งผลให้ทานดังกล่าวมีลักษณะแตกต่างกัน ทายกผู้ไม่มีความโลภในใจขณะการให้ทาน ชื่อว่าเป็นเจ้าแห่งทาน ความโลภนั้นครอบงำไม่ได้ ทายกผู้มีใจใกล้ต่อความเป็นทาสแห่งตัณหาขณะให้ทาน ชื่อว่าทาสทานและทายกผู้สละสิ่งของ(ไทยธรรม)อันเป็นที่รักของตนให้ทานชื่อว่า สหายทาน^{๓๓} ส่วนการให้ทานของสัตบุรุษย่อมให้ทานด้วยปัญญา พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในสปปุริสทาน ๘ ประการคือ

- ๑) สัตบุรุษยอมให้ของที่สะอาด
- ๒) สัตบุรุษยอมให้ของที่ประณีต
- ๓) สัตบุรุษยอมให้ของตามกาล
- ๔) สัตบุรุษยอมให้ของตามสมควร
- ๕) สัตบุรุษยอมเลือกให้ (บุคคลผู้รับ)
- ๖) สัตบุรุษยอมให้เป็นนิตย
- ๗) สัตบุรุษกำลังให้ก็ทำให้จิตใจผ่องใส
- ๘) สัตบุรุษครั้นให้แล้วก็ดีใจ^{๓๔}

ท่านเป็นผู้เห็นแจ้งทรงสรรเสริญทานที่สัตบุรุษให้แล้วอย่างนี้ บัณฑิตผู้มีปัญญา มีศรัทธา มีใจเสียสละ บุชาอย่างนี้ย่อมเข้าถึงโลกที่ไม่มีความเบียดเบียนและมีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุขคือมีความบันเทิงใจอยู่ทุกเมื่อ

จากการศึกษาประเภทของทานผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประเภทของทานแบ่งตามสิ่งที่ให้มี ๒ ประเภทคือ อามิสทานหรือวัตถุทาน ธรรมทาน คือการให้ทานเป็นธรรม ประเภททานแบ่งตามพฤติกรรมในพระสูตรเน้นให้เห็นพฤติกรรมของผู้ให้ทานหลายอย่างเพราะกิริยาอาการของผู้ให้มีความสำคัญมาก สิ่งของที่จะให้มากหรือน้อยไม่สำคัญแต่ประการใดเพราะพระพุทธเจ้าทรงแสดงประเภทของการให้ทานไว้ ๕ ประการ ประเภทของทานแบ่งตามเจตนา สังฆทานคือการให้แก่สงฆ์หมู่ใหญ่หรือให้เพื่อส่วนรวม คือให้โดยไม่จำเพาะเจาะจงในบุคคล ๗ จำพวกปาฏิบุคลิกทาน ให้เจาะจงแก่

^{๓๒} พระครูไพศาลธรรมานสิฐ (ถนนม ภิญโญจิตฺต), “การศึกษาเปรียบเทียบตัวอย่างการให้ทานในพระสูตรต้นตอปลูกกับการปฏิบัติจริงในลำพูน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๓๓} เรื่องเดียวกันหน้า ๒๑.

^{๓๔} อัง.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๓๗/๒๙๖-๒๙๗.

บุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง การให้ทานบุคคลทั่วไปนั้น ถ้าจะสำเร็จผลคือได้รับอานิสงส์ของทานอย่างแท้จริงนั้น ผู้ให้ต้องรู้จักวิธีการทำทานอย่างถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

๒.๓ ลักษณะของการให้ทาน

ลักษณะของการให้ทานของสัตว์บุรุษนั้นพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ๕ ประการ คือ ทานด้วยศรัทธา ทานด้วยความเคารพ ทานตามกาลอันควร ทานด้วยจิตอนุเคราะห์ ทานไม่กระทบตนและคนอื่น

๑) ให้ทานด้วยศรัทธา คือ การให้ด้วยเชื่อว่าผลของการให้ทานนั้นมีประโยชน์แก่กุลแก่คนอื่น ผู้ให้มีจิตใจดี เบิกบานและอิ่มใจเมื่อให้ทานแล้ว นอกจากนี้มีความเชื่อว่าผลของการคิดดี พูดดี และทำดี ย่อมมีผลตอบสนองบุคคลผู้ทำต้องติดสอยห้อยตามผู้ทำไปเหมือนเงาตามตัว

๒) ให้ทานโดยเคารพ คือ ให้ด้วยความนอบน้อม ละมุนละม่อม ให้ด้วยวาจาไพเราะ อ่อนหวาน และให้ด้วยใจโอบอ้อมอารี

๓) ให้ทานตามกาล คือ การให้ในกาลอันควร เช่น ถวายผ้าอาบน้ำฝนในฤดูกาลเข้าพรรษาหรือเวลาออกพรรษาทวายผ้าจำนำพรรษา ตลอดทั้งถวายภัตตาหารเช้าเพลเป็นต้น

๔) ให้ด้วยจิตอนุเคราะห์ คือ ให้เกื้อหนุนเมตตาโอบอ้อมอารี เอื้อเพื่อช่วยเหลือด้วยความกรุณา ทานแสดงผลของการให้ทานตามกาลเวลาและการให้ทานด้วยจิตอนุเคราะห์ว่า จะเป็นคนมั่งคั่งมีทรัพย์สมบัติมากมายและมีความประสงค์เต็มเปี่ยม

๕) ให้ทานไม่กระทบกระทั่งตนและคนอื่น คือ ให้ตามกำลังของตนที่มีอยู่และไม่รบกวนคนอื่นมาให้ทาน ผลของการให้ทานในข้อนี้จะเป็นคนมั่งคั่งมีทรัพย์สมบัติมากและมีบริโภคนิเวศปราศจากภัย^{๓๕}

นอกจากนี้ในพระพุทธศาสนากล่าวถึงลักษณะของการให้ทานไว้ ๗ ประการคือ

๑) ให้ทานอย่างไม่มีเยื่อใย ไม่มีจิตผูกพัน มุ่งหวังสั่งสมบุญ ไม่ให้ทานด้วยคิดว่าเมื่อละโลกนี้ไปแล้วจักบริโภคนิเวศ

๒) ให้ทานด้วยการคิดว่า การให้ทานเป็นการดี

๓) ให้ทานด้วยคิดว่า บิณฑบาต ปู ยา ตา ยาย เคยให้ทานดั่งนั้นตนเองจึงไม่ควรให้วงศ์ตระกูลแก่แก่เสื่อมเสียไป

๔) ให้ทานด้วยคิดว่าตนเองหุงหากินเองได้ คนเหล่านี้ (พระสงฆ์) หุงหากินเองไม่ได้ การที่ตนเองหุงหากินเองได้จะไม่ให้ทานแก่คนเหล่านี้ผู้หุงหากินเองไม่ได้เป็นสิ่งไม่ควร

^{๓๕} ชัยวัฒน์ อัตพัฒน และคณะ, *หลักการดำรงชีวิตในสังคม*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๓), หน้า ๑๖๒.

๕) ให้ทานด้วยคิดว่า จักให้ทานและจำแนกทานนี้เหมือนเหล่าฤาในปางก่อน คือ อัฐกฤาษี วามฤาษี วามเทวฤาษี เวสสามิตฤาษี ยมทัคคฤาษี อังคริสฤาษี วาเสฏฐฤาษี กัสสปฤาษี และภคฤาษีที่ได้บูชาหายอยู่แล้ว

๖) ให้ทานด้วยเมื่อคิดว่าตนเองให้ทานนี้จิตย่อมผ่องใส จะเกิดความชื่นชมโสมนัส

๗) ให้ทานเพื่อเป็นเครื่องประดับจิต ประดับจิต^{๓๖}

จากการศึกษาตามที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าลักษณะของการให้ทานของสัตว์บุรุษนั้นมี ๕ ประการคือ ทานด้วยศรัทธา ทานโดยเคารพ ทานตามกาลอันควร ทานด้วยจิตอนุเคราะห์และทานไม่กระทบตนและคนอื่น

๒.๔ จุดประสงค์ของการให้ทาน

การให้ทานในสมัยพุทธกาลย่อมมีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการให้ทานปรากฏให้เห็นในพระสูตรต่างๆซึ่งกล่าวถึงการให้ทานนั้นย่อมมีเหตุปัจจัยของการให้ บุคคลมีจิตใจจนทวายนในการให้ทานดังกล่าว พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ๘ ประการคือ

๑) ให้ทานเพราะประสบเข้า

๒) ให้ทานเพราะกลัว

๓) ให้ทานเพราะคิดว่าเขาได้ให้แก่เราแล้ว

๔) ให้ทานเพราะคิดว่าเขาจักให้แก่เรา

๕) ให้ทานเพราะคิดว่าการให้ทานเป็นการดี

๖) ให้ทานเพราะคิดว่าเราหุงหากินเองได้ ชนเหล่านี้หุงหากินเองไม่ได้ จะไม่ให้ทานแก่ชนเหล่านี้ผู้หุงหากินเองไม่ได้ไม่ควร

๗) ให้ทานเพราะคิดว่าเมื่อเราให้ทานนี้ กิตติศัพท์อันงามก็ขจรไป

๘) ให้ทานเพื่อเป็นเครื่องประดับจิตและประดับจิต^{๓๗}

การให้ทานอื่นอีกอย่างหนึ่งเรียกว่า ทานูปปัตติ ๘ คือการให้ข้าว น้ำ ผ้า ยานพาหนะ ดอกไม้ของหอมเครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พักและเครื่องประทีป เป็นทานแก่สมณะ พรหมณ์ โดยผู้ให้มีจุดประสงค์ในการให้ ๘ ประการคือ

๑) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็นกษัตริย์หรือเศรษฐี

๒) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็น เทวดาชั้นจาตุมหาราชิกา

๓) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็น เทวดาชั้นดาวดึงส์

๔) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็น เทวดาชั้นนาค

^{๓๖} ๐.สตตก. (ไทย) ๒๓/๕๒/๘๙-๙๑.

^{๓๗} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๓๖/๓๔๕.

- ๕) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็น เทวดาชั้นดุสิต
- ๖) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็น เทวดาชั้นนิมารตี
- ๗) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็น เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตี
- ๘) ให้เพื่อจะได้เกิดเป็น เทวดาชั้นพรหม^{๓๘}

ในคัมภีร์มั่งคัลลทีปนีได้กล่าวถึงจุดประสงค์การให้ทาน ไว้ ๒ ประการคือ

๑) ให้เพื่ออนุเคราะห์ คือ การช่วยเหลือสงเคราะห์คนยากไร้ด้วยความเมตตาจิตสงสารไม่หวังผลตอบแทนจากสิ่งที่ดีตนให้ไป เพราะคิดว่าผู้ที่มีความเดือดร้อน ตกยากลำบากเมื่อได้รับการช่วยเหลือจะส่งผลให้เขามีจิตใจและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒) ให้เพื่อบูชาคุณได้แก่ถวายทานในพระพุทธเจ้าในฐานะผู้ก่อตั้งพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์สาวก เพราะเป็นผู้มีพระคุณแก่ชาวโลก

การให้ทานของบุคคลในสมัยพุทธกาลนั้น เพื่อการอนุเคราะห์ เพื่อบูชาคุณและให้เพื่อเวลาตายไปจะได้ไปเกิดในที่ดีๆ

๒.๕ ผู้ให้ทานและผู้รับทาน

ในการให้ทานทางพระพุทธศาสนามีผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญ ๒ ฝ่าย คือ ผู้ที่ให้ทานเรียกว่า ทายก และผู้รับทานเรียกว่า ปฏิคาหก พระพุทธเจ้ากำหนดทั้งผู้ให้ทานและผู้รับทาน ซึ่งเรียกว่า พุทธบริษัท ๔ ประกอบด้วย ภิกษุ ภิกษุณี ซึ่งมีหน้าที่ในการรับทาน และอุบาสก อุบาสิกา ซึ่งมีหน้าที่บำรุงอุปฐาก บทบาทหน้าที่ของผู้ให้ทานและผู้รับทาน คือ

๑) ผู้ให้ทาน เรียกว่า ทายก หมายถึง ผู้ให้ที่เป็นชายกับทายิกา หมายถึงผู้ให้ที่เป็นหญิง คุณสมบัติของทายกคือก่อนให้ก็มีจิตใจดี ขณะให้ก็มีจิตใจเลื่อมใส เมื่อให้แล้วก็มีใจชื่นบาน มีความยำเกรงในผู้รับและอุปฐากบำรุง

๒) ผู้รับทาน เรียกว่า ปฏิคาหก หมายถึงผู้รับโดยมากจะเข้าใจว่าเป็นพระสงฆ์แต่ในความจริงแล้วหมายเอาบุคคลทั่วไปก็ได้ ปฏิคาหกในระดับสูงมีองค์ ๓ คือเป็นผู้ปราศจากราคะ ปราศจากโทสะ และปราศจากโมหะ เป็นอริยบุคคลเมื่อผู้ให้ผู้รับมีคุณสมบัติดังกล่าวย่อมได้รับผลบุญคือความสุข^{๓๙}

๒.๖ อานิสงส์ของการให้ทาน

อานิสงส์ของการให้ทานในคัมภีร์อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาตแสดงผลของการให้ทานไว้ ๗ ประการคือ

^{๓๘} อกุฏฐก. (ไทย) ๒๓/๓๕/๒๙๒-๒๙๔.

^{๓๙} พระธรรมปิฎก. (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๙๔.

- ๑) พระอรหันต์พึงอนุเคราะห์ทานบดี
- ๒) พระอรหันต์พึงเข้าไปหาทานบดี
- ๓) พระอรหันต์พึงรับไทยทานของทานบดี
- ๔) พระอรหันต์พึงแสดงธรรมแก่ทานบดี
- ๕) กิตติศัพท์ทานบดีพึงขจรออกไป
- ๖) ทานบดีเข้าไปถึงสังคมใดๆ พึงเป็นผู้แก่ล้ากว่า ไม่เก้อเขิน
- ๗) คนมีศรัทธาเป็นทานบดี ยินดีให้ทานบดี ยินดีให้สมน้ำเสมอ หลังตายแล้วพึงไปเกิด

ในสุขคติสวรรค์โลก^{๔๐}

ผู้ให้ทานและผู้รับทาน ย่อมได้รับอานิสงส์ทั้งสองฝ่าย ไม่สูญหายไปไหนสมดังพุทธสุภาษิตว่า “ทายกผู้ให้โภชนะชื่อว่าให้ฐานะ ๕ ประการแก่ปาฎิคาหก คือ

- ๑) ให้อายุ
- ๒) ให้วรรณะ (ผิวพรรณ)
- ๓) ให้สุขะ (ความสุข)
- ๔) ให้พละ (กำลัง)
- ๕) ปฏิภาณ ให้ปัญญา^{๔๑}

การให้ทานด้วยจิตใจที่เมตตา กรุณา ปัญญาเป็นคุณธรรมอันสูงส่งซึ่งเป็นเครื่องขจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงอันเป็นเครื่องเศร้าหมองใจ การให้ทานด้วยศรัทธาย่อมได้รับอานิสงส์ทั้งผู้ให้ทานและผู้รับทาน ครั้นการให้ทานด้วยศรัทธาแล้วย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และเป็นผู้ที่มีบุตร ภรรยา ทาส คนใช้และกรรมกรตั้งใจฟังด้วยดีครั้นให้ทานตามกาลทาน มี ๕ ประการคือ

- ๑) ให้ทานแก่ผู้มาสู่ถิ่นของตน
- ๒) ให้ทานแก่ผู้เตรียมจะไป
- ๓) ให้ทานแก่ผู้เป็นไข้
- ๔) ให้ทานในสมัยที่รักษาหายได้ยาก
- ๕) ให้ข้าวอย่างดีและผลไม้ใหม่แก่ผู้มีศีลอันสมควรแล้วย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก

มีโภคะมากและเป็นผู้ที่ปรารถนาที่เกิดขึ้นตามกาลบริบูรณ์

ครั้นเป็นผู้มีจิตอนุเคราะห์ให้ทานแล้วย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และเป็นผู้มีจิตน้อมนำไปเพื่อบริโภคมกคุณ ๕ สูงยิ่งขึ้นไปในที่ที่ทานนั้นผลิตผล

^{๔๐} อัง.สตุตถก. (ไทย) ๒๓/๕๗/๑๐๙-๑๑๑.

^{๔๑} อัง.ปัญจก. (ไทย) ๒๒/๓๗/๕๘.

จะเห็นได้ว่าการให้ทานจะมีอานิสงส์มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของฝ่ายผู้ให้ คือ ทายกต้องประกอบด้วย เจตนาก่อนที่จะให้ เจตนาขณะให้ และเจตนาเมื่อให้เสร็จแล้ว และฝ่าย ปฎิภาทก ซึ่งทั้งสองนั้นจะต้องเป็นผู้บริสุทธิ์และวัตถุก็ต้องบริสุทธิ์ด้วยเช่นกัน บุคคลผู้ให้ทานก็ย่อมหวังผลทานบ้างเป็นธรรมดา ขณะเดียวกันทานนั้นย่อมให้ผลตามวัตถุทานที่บุคคลนั้นๆให้แล้ว แต่ที่สำคัญการให้ทานนั้นก็ย่อมมุ่งการตกแต่งประดับจิตใจเป็นพื้นฐานเพราะทานนั้นจะให้ผลในรูปแบบใด ก็ปล่อยตามเหตุตามผลที่เกิดขึ้น ซึ่งอานิสงส์ที่พุทธศาสนิกชนควรจะได้รับอย่างแท้จริงก็คือความเป็นผู้ไม่หวังสิ่งตอบแทนในการให้ทาน แต่มุ่งเพื่อประดับจิตใจปรุงแต่งจิตโดยไม่กลับมาสู่โลกนี้อีก^{๔๒}

การให้ทานที่สมบูรณ์ครบถ้วนจะมีผลมากอานิสงส์มาก นอกจากนี้อองค์ประกอบของทานยังมีความสัมพันธ์กับวัตถุที่จะให้ทานคือวัตถุจะต้องเป็นของบริสุทธิ์คือได้มาด้วยความสุจริตยุติธรรม เจตนาบริสุทธิ์ หมายถึงเจตนาของผู้ให้ บุคคลบริสุทธิ์หมายความว่าผู้รับทานต้องเป็นคนดี คือตั้งอยู่ในศีลชั้นภูมิของตน ทานผู้เห็นแจ้งย่อมสรรเสริญทานที่สัตบุรุษให้แล้วอย่างนี้บัณฑิตผู้มีปัญญา มีศรัทธา มีใจสละบูชาอย่างนี้ ย่อมเข้าถึงโลกที่ไม่มีความเบียดเบียนเป็นสุข การให้ทานของบุคคลทั่วไปนั้น ถ้าจะสำเร็จผลคือได้รับอานิสงส์ของทานอย่างแท้จริงนั้นผู้ให้ต้องรู้จักวิธีการทำทานอย่างถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา คนทั้งหลายจะให้ทานด้วยเหตุผลใดๆก็ตามและสิ่งที่ตนปรารถนานั้นจะสำเร็จผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ก็ตามย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของทานเป็นสำคัญ ธรรมทานเป็นยอดแห่งทานทั้งปวง คือเลิศประเสริฐสุดกว่าอามิสทานทั้งปวง

๒.๗ ความสามัคคีในพระพุทธศาสนา

ความสามัคคีจัดเป็นหลักธรรมหรือหลักปฏิบัติสากลของมนุษย์ทั่วโลกเพราะหากมีความสามัคคีกัน ปัญหาความขัดแย้ง ความเสื่อมโทรมด้านต่างๆ ในสังคมนั้นๆ ก็ย่อมจะมีน้อยหรือไม่มีเลย ความสามัคคีนี้นั้นจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัย ความเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และตระหนักในปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกันบ่อยๆ จะเห็นผลดีของการร่วมมือมากกว่าการแยกทำอะไรอยู่เพียงคนเดียว ความสามัคคีจะก่อให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวกัน และสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างสำเร็จเมื่อทุกคนมีความเข้าใจในคำสอนเรื่องสามัคคีธรรมเป็นอย่างดีและถูกต้องแล้ว การพัฒนาสังคม ประเทศชาติไปสู่ความเจริญได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว ความพร้อมเพรียงของหมู่มีแล้วก็จะเกิดสุข คือ ต่างคนต่างอยู่สำราญด้วยกัน ไม่บาดหมางกัน ควบคุมหมู่นั้นให้เป็นไปมั่นคง เป็นที่ครั้นคร้ามของเหล่าชนจะมาดูหมิ่นข่มเหงยังโลกทรพย์ศฤงคารบริวารให้เจริญทวี ต่างคนต่างมี อภัยอาศัยต่อกัน ผ่อนหนักผ่อนเบาต่อกันไม่ถือกัน ไม่ล่วงเกินกันให้เหลือเกิน ช่วยตักเตือนกัน เห็นแก่

^{๔๒} พระครูโพธสาธธรรมานสิริ (ถนอม ภิัญญจิตฺต), “การศึกษาเปรียบเทียบตัวอย่างการให้ทานในพระสูตรต้นตอปฏิภาทกกับการปฏิบัติจริงในลำพูน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

กันมากกว่าเอาเปรียบแต่ประโยชน์ตนหวังดีต่อกัน มีเมตตาทายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตา
มโนกรรมต่อกัน เป็นเหตุให้มีสามัคคีบุคคลนั้นอยู่ด้วยสันติสุข คือ เวร ย่อมไม่พ้นไปจากเวรได้ และ
ที่ว่า “ความเพียรของผู้พร้อมเพรียงกันให้เกิดสุข การเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันเป็นสิ่งที่ดีงาม สามารถสมาน
น้ำใจผู้อื่นได้ และจะนำไปสู่การร่วมมือเพื่อก่อประโยชน์แก่ทุกฝ่าย”^{๔๓}

สำหรับสามัคคีธรรมนั้นพระพุทธเจ้าตรัสว่า “ความพร้อมเพรียงของหมู่เป็นเหตุแห่งสุขและ
การสนับสนุนผู้พร้อมเพรียงกันก็เป็นเหตุแห่งสุข ภิกษุผู้ยินดีในความพร้อมเพรียงตั้งอยู่ในธรรม
ย่อมไม่เสื่อมจากธรรมอันเกษมจากโยคะ ภิกษุสมานสงฆ์ให้พร้อมเพรียงกันแล้ว ย่อมบันเทิงในสรวง
สวรรค์ตลอดกัป”^{๔๔}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ให้ความหมายคำว่า สามัคคีว่า สามัคคี คือ
ความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว ความมีจุดรวมตัวเข้าด้วยกันหรือมุ่งไปด้วยกัน (โดยวิเคราะห์ว่า
อคเคน ลิขเรน สงคตฺ สมคฺคิ ภาโว สามคฺคิ) เมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมปรักพร้อมกัน เรียกว่า
“กายสามัคคี” (สามัคคีด้วยกาย) เมื่อบุคคลเหล่านั้นมีความชื่นชมยินดีเห็นชอบร่วมกัน พอใจรวมเป็น
อย่างเดียวกันหรืออย่างภิกษุแม้มิได้ไปร่วมประชุมทำสังฆกรรมแต่มอบให้ฉันท์ เรียกว่า จิตสามัคคี
(สามัคคีด้วยใจ) ความพร้อมเพรียงแห่งสงฆ์ คือ สังฆสามัคคี เป็นหลักสำคัญยิ่งในพระวินัยที่จะดำรง
พระพุทธศาสนา^{๔๕}

ชัยวัฒน์ อุตพัฒนและวิธาน สุชีวิคุปต์ ได้กล่าวถึงความสามัคคีไว้ว่า ความสามัคคี หมายถึง
ความพร้อมเพรียงกันของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความคิดเห็นร่วมกันและมีความรักใคร่นับถือต่อกัน
ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันจนทำหน้าที่ได้สำเร็จ เรียกว่าความสามัคคี มีอยู่ ๒ ประการคือ ความสามัคคีทาง
กายกับความสามัคคีทางใจ^{๔๖}

ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าพฤติกรรมความสามัคคี หมายถึง การทำ
กิจกรรมหรือการแสดงออกของบุคคลที่เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และ
เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ด้วยความเต็มใจ มีความรักใคร่ กลมเกลียว เห็นอกเห็นใจ รู้จักการ
เอาใจเขา มาใส่ใจเรา ไม่ทะเลาะวิวาท แก่งแย่งชิงดีกัน ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ประสานสามัคคี
ในหมู่คณะ ร่วมแสดงความคิดเห็น และเคารพในการตัดสินใจ ของคนส่วนใหญ่ สามารถปรับตัวให้เข้า

^{๔๓} พ.ร.บ. (ไทย) ๒๕/๒๕/๒๕-๒๕.

^{๔๔} วิ.จุ.(ไทย) ๗/๓๕๔/๒๑๗.

^{๔๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗,
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา, ๒๕๕๔), หน้า ๔๓๙.

^{๔๖} ชัยวัฒน์ อุตพัฒน และวิธาน สุชีวิคุปต์, **หลักการดำรงชีวิตในสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘), หน้า ๑๔๘.

กับคนอื่นได้ ร่วมมือกันทำงานเพื่อความสำเร็จของหมู่คณะ รู้จักแบ่งงานแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถโดยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่อมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันรับผิดชอบโดยไม่โยนความผิดให้กันและกัน^{๔๗}

นุกูล บุญพิทักษ์ ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าพฤติกรรมความสามัคคีหมายถึง การกระทำของบุคคล ที่แสดงออกต่อหมู่คณะ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ซึ่งแสดงออกถึง การรับผิดชอบต่อส่วนรวม การสานประโยชน์ของส่วนรวม การไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา และการรวมพลังเป็นหนึ่งใน^{๔๘}

จากข้อความที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสรุปความได้ว่าความสามัคคีเป็นความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียว ความเคารพนับถือรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน ความสามัคคีมี ๒ ประเภท คือ ความสามัคคีทางกายและความสามัคคีทางใจ ต้องอาศัยซึ่งกันและกันของทุกฝ่ายทุกคนในความรับผิดชอบต่อที่จะพึงใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ ตลอดจนคุณสมบัติทุก ๆ ประการของตน ให้ประกอบพร้อมเข้าด้วยกัน และให้เกื้อกูลส่งเสริมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นสาระแก่นสารและที่เป็นประโยชน์เป็นความเจริญต่อ ส่วนรวมและเพื่อนมนุษย์การที่จะเกิดความสามัคคีได้ในการกระทำต้องเริ่มจากจิตใจ ถ้าทุกคนมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันแล้ว ประเทศชาติย่อมคลาแคล้วจากภัยของศัตรู และตั้งมั่นมีความสุขสมบูรณ์อยู่ได้ หากขาดความสามัคคี ไม่รักใคร่ไว้วางใจกัน ปราศจากความปรองดองเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันการดำเนินงานย่อมจะไม่สำเร็จพ้น ฐานที่สำคัญที่สุดของการจรรโลงความสามัคคีกลมเกลียวกันให้บังเกิดขึ้นในจิตใจของคนไทยทุกคนเพื่อตอบสนองคุณแผ่นดินและดำรงแผ่นดินไทยให้เป็นปึกแผ่นตลอด ไป คือ การรู้จักหน้าที่ของตนเอง ในหมู่สมาชิกของสังคม และประเทศนั้น ๆ กล่าวคือ ผู้ใดมีภาระหน้าที่อันใดอยู่ก็เร่งกระทำให้สำเร็จลุล่วงไปให้ทันการณ์ ทันเวลา โดยเต็มกำลัง ความรู้ ความสามารถ และโดยบริสุทธิ์จริงใจ ก่อให้เกิดสันติสุขทั้งจุดย่อย ๆ คือ ชีวิตและจุดใหญ่ที่เริ่มจากคนสองคนขึ้นไป เช่น การครองเรือนของสามี ภรรยา เป็นต้น การที่สามีภรรยาจะรักและอยู่ครองเรือน ครองสุขกันได้ตลอดกาลนานนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสำนึกถึงหน้าที่ของตน และทำหน้าที่ของตนให้ดี ผลของการทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายด้วยดีเช่นนี้ ความสุข ความสงบภายในครอบครัวก็จะเกิดขึ้น จากครอบครัวก็กระจายออกไปถึงสังคม ชชาติอันเป็นส่วนรวม ตราบใดที่คนในชาติตระหนักถึงหน้าที่ของตนและเคารพหน้าที่ของคนอื่นต่างคน ต่างพยายามทำหน้าที่ของตนให้ดี

^{๔๗} ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ, “การสร้างแบบวัดพฤติกรรมความสามัคคีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑”.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ,๒๕๕๔.

^{๔๘} นุกูล บุญพิทักษ์, “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความสามัคคีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนอนุบาลวัดบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (แขนงวิชาการแนะแนวสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๕๔.

ตามสมควรแก่ฐานะของตน ความสามัคคีก็จะเกิดขึ้นในชาติแผ่นดินมีความมั่นคง ความสงบสุข ซึ่งก็เป็นการทำความดีเพื่อแผ่นดินอันยิ่งใหญ่ อาณิสส ของความสามัคคีนี้ ท่านกล่าวไว้ว่า เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข ความเจริญ เป็นเหตุแห่งความสำเร็จในกิจการงานต่าง ๆ การงานอันเกินกำลังที่คนคนเดียวจะทำได้ เช่น การก่อสร้างบ้านเรือน กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ต้องอาศัยความสามัคคีเป็นที่ตั้ง

๒.๘ หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีในพระพุทธศาสนา

พุทธศาสนาเถรวาท มีหลักการสำหรับส่งเสริมความคิด ความเชื่อและการกระทำกรรมต่างๆ ที่ดี มีประโยชน์ให้แก่มนุษย์ทุกคน เพื่อสร้างความเหมาะสมให้แก่ตน คนอื่น และสังคมในด้านต่างๆ กล่าวคือ กายกรรม วาจกรรม และมโนกรรม เพราะหลักคำสอนทั้งปวงสะท้อนให้เห็นว่าเป็นปรากฏการณ์ที่มุ่งสนับสนุนความสำคัญของทั้งสาม เพราะความกลมกลืนที่พอเหมาะกัน คือ สิ่งที่เหมาะสมถึงความช่วยกันปฏิบัติตามหลักศีลธรรม ดังพระพุทธภาษิตที่ตรัสไว้ในภิกขุสูตรว่า “บุคคลตั้งวาจาและใจไว้โดยชอบ มิได้ทำบาปด้วยกาย อยู่ครอบครองเรือนที่มีข้าวและน้ำมาก เป็นผู้มีศรัทธาเป็นผู้อ่อนโยนมีปกติเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทราบถ้อยคำ ผู้ที่ตั้งอยู่ในธรรม ๔ อย่างเหล่านี้ ชื่อว่าผู้ดำรงในธรรม ไม่ต้องกลัวปรโลก”^{๔๙} ในการดำเนินชีวิตของเราจะต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนร่วมงาน ร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว จะเกิดเป็นความสัมพันธ์อันดี หรือที่เรียกว่า ความสามัคคี ได้นั้น ต้องอาศัยหลักธรรม หรือธรรมเป็นเหตุให้เกิดความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงาน การอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ความเคารพพระหว่างกัน อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี มีความสุขนั้นต้องอาศัยหลักธรรมสนับสนุนเพื่อส่งเสริมความสามัคคีเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการให้ทานที่จะส่งเสริมความสามัคคีนั่นคือ

๒.๘.๑ หลักสังคหวัตถุ

หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีที่กล่าวไว้ในพระพุทธศาสนาในแง่ของการมีมิตรสหายหรือบริวารที่ดีจริง พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงความสำคัญของการมีมิตรสหายที่ดีไว้ในอุપัทธสูตรว่า “ความเป็นผู้มีมิตรดี มีสหายดี มีเพื่อนดี นี่เป็นพรหมจรรย์ทั้งหมดทีเดียว”^{๕๐} แต่การจะสร้างมิตรหรือยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลที่เป็นมิตรสหายกันแล้วไว้ได้นั้นก็เป็นสิ่งสำคัญมากเหมือนกัน เพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรหรือบริวารเรียกว่า หลักสังคหวัตถุ ซึ่งมี ๔ ประการคือ

๑) ทาน การให้ปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่น ด้วยเห็นว่สิ่งของที่ตนเสียสละไปนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับ เป็นการแสดงความมีน้ำใจและเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจ

^{๔๙} ส.ส. (ไทย) ๑๕/๗๕/๘๒.

^{๕๐} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๒/๓.

ของมิตรสหายหรือบริวารไว้ได้ พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญการให้ไว้มากมาย เช่น “ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก” “ผู้ให้ย่อมผูกมิตรไว้ได้” เป็นต้นผู้ที่มีความตระหนี่นั้นไม่สามารถที่จะผูกมิตรหรือยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรหรือบริวารไว้ได้

๒) ปิยวาจาหรือ เปยยวัชชะ การมีวาจาเป็นที่รัก เป็นที่ดึงดูดจิตใจของผู้ฟัง มีวาจาสุภาพอ่อนหวานชวนฟัง เป็นวาจาที่ไม่หยาบคายและก่อให้เกิดประโยชน์ การมีปิยวาจานี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการผูกมิตรหรือรักษาน้ำใจมิตร บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นทูตหรือตัวแทนของประเทศในการเจรจาเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ จะต้องมีความรู้ในการใช้คำพูดอย่างดีเยี่ยม เพราะถ้าหากใช้คำพูดที่ไม่ดีก็จะส่งผลให้ประชาชนและประเทศชาติสูญเสียผลประโยชน์ได้

๓) อุตถจริยา การประพฤติตนเป็นประโยชน์ เช่นการช่วยเหลือผู้อื่นในเวลาที่ยจำเป็นไม่เป็นคนนิ่งดูตายในเมื่อตนเองก็มีกำลังความสามารถที่พอจะช่วยเหลือได้ ในการผูกสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศก็เช่นเดียวกันจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักให้การช่วยเหลือในเวลาที่เหมาะสมช่วยเหลือ เช่น เมื่อถึงคราวที่มีมิตรประเทศประสบภัยพิบัติต่างๆ ที่ประเทศสัมพันธ์มิตรพอที่จะช่วยเหลือได้ก็ให้การช่วยเหลือตามกำลังความสามารถเพื่อเป็นการผูกสัมพันธ์ไมตรีหรือแสดงความมีสัมพันธ์ไมตรี

๔) สมานัตตตา ความเสมอต้นเสมอปลาย ไม่คบมิตรเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มิใช่ว่าเมื่อเห็นมิตรหมดประโยชน์สำหรับตนแล้วก็เริ่มห่างเหินหรือเลิกคบไป การคบหามิตรจะต้องคบหาด้วยความจริงใจและความเสมอต้นเสมอปลายทั้งในยามที่มีมิตรรุ่งเรืองและในคราวตกต่ำ^{๕๑}

หลักธรรมนี้เมื่อปฏิบัติได้ย่อมให้เกิดความสามัคคีร่วมมือร่วมใจในกลุ่มชนนั้นๆ ถ้าไม่มีหลักปฏิบัติเช่นนี้ ชนกลุ่มนั้นก็ไม่ได้เกิดความสามัคคี

๒.๙ สรุป

ทาน หมายถึงการให้ หรือหมายถึง การให้ สิ่งที่ให้ ให้ของที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา สละให้ปันสิ่งของของตน เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ประเภทของทานแบ่งตามสิ่งที่ให้มี ๒ ประเภทคือ อามิสทานหรือวัตถุทาน ธรรมทาน คือการให้ทานเป็นธรรม ประเภททานแบ่งตามพฤติกรรมในพระสูตรเน้นให้เห็นพฤติกรรมของผู้ให้ทานหลายอย่างเพราะกิริยาอาการของผู้ให้มีความสำคัญมาก สิ่งของที่จะให้มากหรือน้อยไม่สำคัญแต่ประการใดเพราะพระพุทธเจ้าทรงแสดงประเภทของการให้ทานไว้ ๕ ประการ ประเภทของทานแบ่งตามเจตนา สังฆทานคือการให้แก่สงฆ์หมู่ใหญ่หรือให้เพื่อส่วนรวม คือให้โดยไม่จำเพาะเจาะจงในบุคคล ๗ จำพวกปาฏิบุคคลิกทาน ให้เจาะจงแก่บุคคลผู้ใดคนหนึ่ง การให้ทานด้วยศรัทธาย่อมได้รับอานิสงส์ทั้งผู้ให้ทานและผู้รับทาน ครั้นการให้ทาน

^{๕๑} ธรรมรักษ์, พระไตรปิฎกฉบับสุภาพ, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๓๒), หน้า ๒๐๘-๒๐๙.

ด้วยศรัทธาแล้วย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก การให้ทานที่สมบูรณ์ครบถ้วนจะมีผลมาก อาานิสงส์มาก นอกจากนี้องค์ประกอบของทานยังมีความสัมพันธ์กับวัตถุที่จะให้ทานคือวัตถุจะต้องเป็นของบริสุทธืคือได้มาด้วยความสุจริตยุติธรรม เจตนาบริสุทธื หมายถึงเจตนาของผู้ให้ บุคคลบริสุทธื หมายความว่าผู้รับทานต้องเป็นคนดี การบริจาคการให้ทานถือว่าเป็นคุณงามความดีในทางพระพุทธศาสนาที่คณนิยมและปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันการให้ทานเป็นเบื้องต้นของการทำคุณงามความดีจัดว่าเป็นหลักธรรมนำมาซึ่งการผูกมิตรไมตรีช่วยเหลือสังคม เพื่อชำระจิตใจเป็นแนวทางสูงสุดตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา

ความสามัคคีเป็นความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียว ความเคารพนับถือรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน ความสามัคคีมี ๒ ประเภท คือ ความสามัคคีทางกายและความสามัคคีทางใจ ต้องอาศัยซึ่งกันและกันของทุกฝ่ายทุกคนในความรับผิดชอบ ที่จะพึงใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ ตลอดจนคุณสมบัติทุก ๆ ประการของตน ให้ประกอบพร้อมเข้าด้วยกัน และให้เกื้อกูลส่งเสริมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นสาระแก่นสารและที่เป็นประโยชน์เป็นความเจริญต่อส่วนรวม มีความเคารพระหว่างกัน อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี มีความสุขนั้นต้องอาศัยหลักธรรมสนับสนุน เพื่อส่งเสริมความสามัคคีเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการให้ทานที่จะส่งเสริมความสามัคคีนั่นคือ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

บทที่ ๓

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

การให้ทานถือว่าเป็นคุณงามความดีในทางพระพุทธศาสนาที่คนนิยมและปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันการให้ทานเป็นเบื้องต้นของการทำคุณงามความดีจัดว่าเป็นหลักธรรมนำมาซึ่งการผูกมิตรไมตรีช่วยเหลือสังคม เพื่อชำระจิตใจเป็นแนวทางสูงสุดตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา ดังนั้นทานจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตคนในสังคมมากที่สุดทุกยุคทุกสมัย ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้และออกเผยแผ่แสดงธรรมในเบื้องต้นของการแสดงธรรมเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเลื่อมใสในหลักคำสอนจึงแสดง อนุบุพพิกา ๕ ซึ่งเป็นกถาข้อแรกในบุญกิริยาวัตถุ ๓ การให้ทานเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการช่วยส่งเสริมความสามัคคีในสังคม เป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างสังคม สร้างความรักใคร่ ประองตองในหมู่คณะให้เกิดความสามัคคีส่งผลให้ประสบความสำเร็จ การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัยโดยได้ปฏิบัติสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ข้อมูลอันเป็นจริงของการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ดังต่อไปนี้ ๑) ความหมายและความสำคัญของการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ๒) ประวัติความเป็นมาการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ๓) พฤติกรรมการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ๔) กระบวนการให้ทานที่สร้างความสามัคคีในอำเภอประโคนชัย ๕) จุดประสงค์ของการให้ทาน โดยศึกษาตามลำดับดังนี้

๓.๑ ประวัติความเป็นมาการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

ทาน หมายถึง การให้ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) อามิสทาน การให้วัตถุ การให้ยกมอบแก่ผู้อื่นให้ของที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขาสละให้เป็นสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นสิ่งที่ให้ทรัพย์สินสิ่งของที่มอบให้หรือแจกออกไป ๒) ธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน การให้คำแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ตั้งอยู่ในธรรมหรือกล่าวธรรม ให้ความรู้ความถูกต้องดีงาม คำสอนมุ่งเน้นให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องโดยเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมาภรณ์ถวายภัตตาหารเพล เกี่ยวกับความเข้าใจความหมายและความสำคัญของการให้ทานปรากฏว่ามีผู้ที่กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการให้ทานไว้ดังนี้

๓.๑.๑ ความหมายของทาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมาภรณ์ถวายภัตตาหารเพล มีความเข้าใจและให้ความหมายของทานหลายนัยและแตกต่างกันออกไปตามพื้นฐานของแต่ละคน มีใจความว่า ทานหมายถึงการให้วัตถุสิ่งของ บางครั้งเรียกว่า การบริจาค แต่บางทีก็พูดรวมกันว่า บริจาคทาน ทานมี ๒ ประเภทคือ อามิสทาน การให้วัตถุสิ่งของ และ ธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทานการให้ทานเป็นการขจัดความตระหนี่ที่มีอยู่ภายในใจของตน^๑ การบริจาคสิ่งของ การเสียสละทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้อื่น การช่วยบรรเทาความเดือดร้อน ซึ่งในปัจจุบันมีเหตุการณ์ภัยพิบัติต่างๆเกิดขึ้นมากมาย^๒ ความหมายหลักๆของทานคือการทำบุญด้วย ข้าว ปลา อาหาร น้ำ สิ่งของเครื่องใช้อุปโภคและบริโภคอื่นๆ เพราะทานต้องเกี่ยวข้องกับบุญ หากไม่ได้บุญก็จะมีคนทำทาน^๓ การเสียสละทรัพย์สินของตนไปเพื่อแบ่งปันให้แก่ผู้ที่เดือดร้อนหรือการนำสิ่งของไปถวายพระสงฆ์ การให้ความร่วมมือกันในกลุ่มชน ในวัด ก็ถือว่าเป็นทาน เหมือนการถวายเพลพระในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมาภรณ์ถวายภัตตาหารเพล เป็นการให้ทานทั้ง ๒ ประเภท คือ อามิสทาน การให้ภัตตาหารหรือสิ่งของต่างๆ ธรรมทาน การแสดงธรรมให้ญาติโยมฟังคือให้ธรรมเป็นทาน^๔ การให้ทานนั้นเป็นการสร้างความสามัคคีที่เกิดขึ้นในกลุ่มชน กลุ่มชนมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกัน เรียกว่าความสามัคคีเกิดขึ้นได้จากการให้ทาน^๕

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจเรื่องทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนมากให้ความหมายว่า ทาน หมายถึง การให้มี ๒ ประเภท คือ อามิสทาน การให้วัตถุสิ่งของและธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน รองลงมาคือทาน หมายถึงการกำจัดความตระหนี่ไปทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ การช่วยบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น การช่วยเหลือสังคม การร่วมมือในกลุ่มชนความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

^๑ สัมภาษณ์ พระครูสิริศณารักษ์, เจ้าอาวาสวัดจำปา, เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๒ สัมภาษณ์ นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์, นายอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๓ สัมภาษณ์ พระครูสุนทรชัยวัฒน์, เจ้าอาวาสวัดกลาง, รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๔ สัมภาษณ์ พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์, เจ้าอาวาสวัดเขาหินกอง, เจ้าคณะตำบลโคกม้า ตะโกตาพิ, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๕ สัมภาษณ์ นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง, นายกเทศมนตรีตำบลโคกม้า, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

ไม่ขัดแย้งกัน การให้ทานด้วยการร่วมมือกันไปเป็นหมู่คณะในการถวายภัตตาหารเพลพระสงฆ์หมู่ใหญ่ เรียกว่า สังฆทาน

๓.๑.๒ ความสำคัญของการให้ทาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้ทานว่า ทานมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคม การให้ทานเป็นการสร้างบารมี สร้างความสามัคคี เป็นการบำรุงพระสงฆ์ผู้สืบทอดศาสนาเป็นแนวทางปฏิบัติพื้นฐานเพื่อให้บุคคลเข้าถึงธรรมของพระพุทธศาสนา ทานย่อมมีผลทั้งผู้ให้และผู้รับ คือผู้ให้รู้จักการเสียสละ การแบ่งปัน มีความสงสารผู้ที่เดือดร้อนด้วยการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ของผู้อื่น ผู้รับ ได้รับความรู้ความเข้าใจของผู้ให้ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พระสงฆ์ให้ธรรมเป็นทาน ญาติโยมให้สิ่งของเป็นทาน ซึ่งถือว่าต้องอาศัยกัน ทานจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง^๖

นอกจากนี้แล้วทานยังถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ส่วนใหญ่จะถูกสอนมาว่าการทำบุญก็คือการให้ทาน เป็นเหตุให้พุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย นิยมให้ทานเป็นส่วนใหญ่และการปฏิบัติรักษาศีลเป็นเรื่องรองลงไป การให้ทานแต่พระสงฆ์นั้น พุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยถือว่ามีความสำคัญมากอันดับหนึ่งเลยทีเดียวเพราะพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดศาสนาและเป็นหลักในการยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนและคิดว่าการให้ทานกับพระสงฆ์นั้นจะได้รับอานิสงส์มากกว่าการให้ทานอย่างอื่น^๗

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการให้ทานพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยได้ว่า การให้ทานเป็นการบำรุงพระสงฆ์ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา และนิยมการให้ทานกับพระสงฆ์มากกว่าเป็นการแบ่งปันอาศัยกัน ส่วนการปฏิบัติเป็นเรื่องที่รองลงมา การให้ทานเพื่อช่วยเหลือสังคม ผู้ได้รับความเดือดร้อนความมีน้ำใจ การเสียสละการมีน้ำใจต่อกันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในชุมชน

๓.๑.๓ ประวัติความเป็นมาของอำเภอประโคนชัย

ในแผ่นดินสมเด็จพระปิยมหาราชได้มีการปฏิรูปการปกครองเป็นมณฑล พ.ศ. ๒๔๔๐ เมืองตะลุงได้เปลี่ยนชื่อเป็นประโคนชัยขึ้นกับเมืองนางรองในช่วงนี้ สันนิษฐานว่าคงจะย้ายเมืองจากปนเตี้ย ไปอยู่ที่เทศบาลประโคนชัยในปัจจุบันเนื่องจากปนเตี้ยนั้นเป็นเมืองเล็ก ปลายเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพได้เสด็จขึ้นเขาพนมรุ้งและได้แวะพักที่อำเภอ ประโคนชัยหลังจากกลับไปแล้วได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อประโคนชัยเป็นอำเภอ “ตะลุง”

^๖ สัมภาษณ์ พระครูสิทธิญาณโสภณ, เจ้าอาวาสแสงโตน, รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๗ สัมภาษณ์ พระครูปิยวรรณประยุต, เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกตูม, เจ้าคณะตำบลบ้านไทร โคกตูม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐^๘ วันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๒ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้มีพระราชกฤษฎีกา เปลี่ยนบ้าน อำเภอรวม ๑๐๓ แห่ง อำเภอลดลงได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็น “อำเภอประโคนชัย”^๙ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปัจจุบันอำเภอประโคนชัย ครอบคลุม ๑๒๐ ปีในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ อำเภอประโคนชัย มีแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะหยุดซื้อของฝากและรับประทานอาหาร ก่อนเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำ สวนนกนานาชาติอ่างเก็บน้ำสนามบิน ชุมชนโบราณบ้านตะลุงเก่า และชุมชนโบราณบ้านแสลงโทน

อำเภอประโคนชัยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดบุรีรัมย์ ๔๔ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองบุรีรัมย์และอำเภอพลับพลาชัย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปราสาทและอำเภอพนมดงรัก (จังหวัดสุรินทร์)
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านกรวดและอำเภอละหานทราย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเฉลิมพระเกียรติและอำเภอนางรอง

อำเภอประโคนชัย สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบสูง ลาดต่ำจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มีลำน้ำสำคัญไหลผ่านนอกจากลำน้ำขนาดเล็กซึ่งจะมีน้ำเฉพาะฤดูฝน ในฤดูแล้งคลองลำน้ำขนาดเล็กจะแห้งขอด ไม่สามารถก่อกูลการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ได้ ลักษณะทางภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุม มี ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึง มิถุนายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ถึง ตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ถึง มกราคม^{๑๐}

๑) การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอประโคนชัยมีพื้นที่ทั้งหมด ๘๙๐,๑๒๑ ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีนายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์ เป็นนายอำเภอ มีการแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๖ ตำบล ๑๘๒ หมู่บ้าน อำเภอประโคนชัย มีประชากรทั้งหมด ๑๓๖,๒๓๒ คน

๑.	ตำบลประโคนชัย	มี ๑๔ หมู่บ้าน
๒.	ตำบลแสลงโทน	มี ๗ หมู่บ้าน
๓.	ตำบลบ้านไทร	มี ๑๒ หมู่บ้าน

^๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๓๔, ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๔๖๐, หน้า ๒๘.

^๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๖ ลงวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๒, หน้า ๓๕๔ – ๓๖๓.

^{๑๐} ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.dopa.go.th>, [๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐].

๔.	ตำบลละเวีย	มี ๑๓ หมู่บ้าน
๕.	ตำบลจระเข้มาก	มี ๑๘ หมู่บ้าน
๖.	ตำบลปังกู	มี ๑๔ หมู่บ้าน
๗.	ตำบลโคกย่าง	มี ๙ หมู่บ้าน
๘.	ตำบลโคกม้า	มี ๙ หมู่บ้าน
๙.	ตำบลไพศาล	มี ๑๖ หมู่บ้าน
๑๐.	ตำบลตะโกตาพิ	มี ๑๑ หมู่บ้าน
๑๑.	ตำบลเขาคอก	มี ๑๕ หมู่บ้าน
๑๒.	ตำบลหนองบอน	มี ๑๑ หมู่บ้าน
๑๓.	ตำบลโคกมะขาม	มี ๗ หมู่บ้าน
๑๔.	ตำบลโคกตูม	มี ๑๐ หมู่บ้าน
๑๕.	ตำบลประทัดบุ	มี ๘ หมู่บ้าน
๑๖.	ตำบลสีเหลียม	มี ๘ หมู่บ้าน ^{๑๑}

การปกครองส่วนท้องถิ่นท้องที่อำเภอประโคนชัยประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๗ แห่ง ได้แก่

- ๑ เทศบาลตำบลประโคนชัย ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลประโคนชัย
- ๒ เทศบาลตำบลแสงโชน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแสงโชนทั้งตำบล
- ๓ เทศบาลตำบลโคกม้า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกม้าทั้งตำบล
- ๔ เทศบาลตำบลเขาคอก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเขาคอกทั้งตำบล
- ๕ องค์การบริหารส่วนตำบลประโคนชัย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลประโคนชัย (นอกเขตเทศบาลตำบลประโคนชัย)
- ๖ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านไทรทั้งตำบล
- ๗ องค์การบริหารส่วนตำบลละเวีย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลละเวียทั้งตำบล
- ๘ องค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลจระเข้มากทั้งตำบล
- ๙ องค์การบริหารส่วนตำบลปังกู ครอบคลุมพื้นที่ตำบลปังกูทั้งตำบล
- ๑๐ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกย่าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกย่างทั้งตำบล
- ๑๑ องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาล ครอบคลุมพื้นที่ตำบลไพศาลทั้งตำบล
- ๑๒ องค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลตะโกตาพิทั้งตำบล

^{๑๑} ฐานข้อมูลเอกสารสำนักทะเบียนอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์, การแบ่งเขตการปกครองอำเภอประโคนชัย, ประชากร, พ.ศ. ๒๕๕๘, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.prakhonchai.go.th, [๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐].

- ๑๓ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองบอนทั้งตำบล
 ๑๔ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะขาม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกมะขามทั้งตำบล
 ๑๕ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกตูม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกตูมทั้งตำบล
 ๑๖ องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลประทัดบุทั้งตำบล
 ๑๗ องค์การบริหารส่วนตำบลสีเหลียม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสีเหลียมทั้งตำบล ^{๑๒}

๓.๑.๔ ประวัติความเป็นมาของคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย

คณะสงฆ์อำเภอประโคนชัยเป็นคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกายอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคมอยู่ในหนวันออกภายใต้การปกครองคณะภาค ๑๑ โดยมีพระราชปริยัติวิเป็นเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ พระสุนทรธรรมเมธีและพระศรีปริยัติธาดาเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอประโคนชัยแบ่งเขตการปกครองคณะสงฆ์เป็น ๑๓ ตำบล/เขต โดยมีเจ้าคณะอำเภอเป็นผู้ปกครองสูงสุด มีรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป เจ้าคณะตำบล ๑๓ ตำบลและมีวัด สำนักสงฆ์และที่พักสงฆ์รวมทั้งหมด ๑๐๗ วัด มีพระภิกษุ สามเณร ทั้งหมด ๘๗๙ รูป

เดิมนั้นคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัยได้ปกครองครอบคลุมอำเภอบ้านกรวดและอำเภอพลับพลาชัย ต่อมาในปี ๒๕๒๒ แยกไปเป็นอำเภอบ้านกรวด โดยมีพระครูบริหารกิจโกศลเจ้าคณะอำเภอรูปแรก ปี ๒๕๓๒ แยกไปเป็นอำเภอพลับพลาชัย โดยมีพระครูโฆษิตชัยคุณ เป็นเจ้าคณะอำเภอรูปแรก ทำเนียบเจ้าคณะอำเภอและรองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย จากอดีตดังนี้

รูปที่ ๑ พระครูบริหารโกศล (หลวงพ่หอมอก อโกโส) วัดจำปาไม่ทราบปี พ.ศ.

รูปที่ ๒ พระครูสังฆทัชธารัง (พอก สุวณฺโณ) วัดโค่น ไม่ทราบปี พ.ศ.

รูปที่ ๓ พระครูวิลาศวัชรคุณ (หลวงพ่อเชียร ญาณมุนี) วัดจำปา ประมาณ พ.ศ.๒๕๐๓ – พ.ศ. ๒๕๓๐

รูปที่ ๔ พระครูอภิรักษ์ศาสนกิจ (หลวงพ่อบลิต กิตติสาร) วัดจำปา พ.ศ. ๒๕๓๑- ๒๕๔๓

รูปที่ ๕ พระครูสิริศณารักษ์ (หลวงพ่อผล ปิยธมฺโม) วัดจำปา พ.ศ. ๒๕๔๖ - ปัจจุบัน

ปัจจุบันมีพระครูสิริศณารักษ์ ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย / เจ้าอาวาสวัดจำปา มีรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป คือ

๑) พระครูสุนทรชัยวัฒน์ รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย/ เจ้าอาวาสวัดกลาง

๒) พระครูสิทธิญาณโสภณ รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย/ เจ้าอาวาสวัดแสงโตน

^{๑๒} กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย, "ประกาศสำนักทะเบียนกลางกรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร" ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม,๒๕๕๘,ออนไลน์.

การแบ่งเขตการปกครองของคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย มี ๑๖ ตำบล แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๓ เขต ดังนี้

๑ เขตการปกครองที่ ๑ ตำบลประโคนชัยกับตำบลโคกมะขาม มีพระมหากันลือ ฐานธมโม เป็นเจ้าคณะตำบล

๒ เขตการปกครองที่ ๒ ตำบลแสงโสมกับตำบลสีเหล็ก มีพระมหาเลื่อน ยโสโร เป็นเจ้าคณะตำบล

๓ เขตการปกครองที่ ๓ ตำบลบ้านไทรกับตำบลโคกตูม มีพระครูปิยวรรณประยุต เป็นเจ้าคณะตำบล

๔ เขตการปกครองที่ ๔ ตำบลโคกม้ากับตำบลตะโกตาพิ มีพระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์ เป็นเจ้าคณะตำบล

๕ เขตการปกครองที่ ๕ ตำบลโคกยางกับตำบลประดู่ มี พระครูปิยธรรมคุณ เป็นเจ้าคณะตำบล

๖ เขตการปกครองที่ ๖ ตำบลเขาคอกเขต ๑ พื้นที่เขตด้านทิศตะวันตกทั้งหมดมีพระครูดำรงชัยธรรม เป็นเจ้าคณะตำบล

๗ เขตการปกครองที่ ๗ ตำบลเขาคอกเขต ๒ พื้นที่เขตด้านทิศตะวันออกทั้งหมดมี พระครูวาปี อดมธรรม เป็นเจ้าคณะตำบล

๘ เขตการปกครองที่ ๘ ตำบลปังกูเขต ๑ พื้นที่เขตด้านทิศตะวันตกทั้งหมดมีพระครูประโชติรัตนสุนทร เป็น เจ้าคณะตำบล

๙ เขตการปกครองที่ ๙ ตำบลปังกูเขต ๒ พื้นที่เขตด้านทิศตะวันออกทั้งหมด มี พระครูสังวรธรรมาภีรัต เป็นเจ้าคณะตำบล

๑๐ เขตการปกครองที่ ๑๐ ตำบลจระเข้มาก มีพระครูวัชรปิยาจารย์ เป็นเจ้าคณะตำบล

๑๑ เขตการปกครองที่ ๑๑ ตำบลหนองบอน มีพระครูมนัสสังฆกิจ เป็นเจ้าคณะตำบล

๑๒ เขตการปกครองที่ ๑๒ ตำบลละเวีย มีพระครูภัทรสมาจารคุณ เป็นเจ้าคณะตำบล

๑๓ เขตการปกครองที่ ๑๓ ตำบล ไพศาล มีพระครูพิศิษฐ์ธรรมพินิต เป็นเจ้าคณะตำบล^{๑๓}

ชาวอำเภอประโคนชัยมีวัฒนธรรมประเพณีซึ่งถือเป็นประเพณีสำคัญที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และประเพณีเหล่านี้ ยังแสดงให้เห็นถึงความพร้อมเพรียงร่วมแรงร่วมใจกันของชาวบ้านประเพณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวประโคนชัยที่เต็มไปด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ แรงกายแรงใจเพื่อการกุศล ความสมัครสมานสามัคคี ตลอดจนความกตัญญูรู้คุณต่อบุพการี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของชาวประโคนชัยที่สำคัญยิ่งอย่างยิ่ง

^{๑๓} ข้อมูลเอกสารสำรวจ,สำนักงานเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, ฐานข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๐.

อย่างหนึ่ง ประเพณีที่การทำบุญของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัยปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันโดยเฉพาะโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพลซึ่งมีวัดเข้าร่วม ๓๔ วัด ๑๒ ตำบล ตลอดพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยโดยมีเจ้าคณะอำเภอประโคนชัยและคณะสงฆ์เป็นผู้นำพาเดินสายถวายเพลพระสงฆ์ตามวัดในโครงการช่วงฤดูกาลเข้าพรรษา

๓.๓ พฤติกรรมการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

พฤติกรรมการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล เรื่องการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนั้นเป็นการให้ทานที่มีแบบแผนและพฤติกรรมชี้นำสังคมมีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาดังจะเห็นได้ตามประเพณีวันสำคัญ หรือเทศกาลต่างๆ โดยการนำของเจ้าคณะอำเภอและคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย มีพุทธศาสนิกชนก็พร้อมเพรียงกันปฏิบัติตามและร่วมแรงร่วมใจกันในการประกอบกิจการงานในทุกด้านโดยเฉพาะในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพลซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติในช่วงฤดูกาลเข้าพรรษาโดยมีความเป็นมาดังนี้

๑) จุดเริ่มต้นของการเลี้ยงเพลพระธรรมสังฆาจารย์นั้น เริ่มจากคณะสงฆ์ในอำเภอประโคนชัยมีการลงอุโบสถทำสังฆกรรมร่วมกันในวันอุโบสถศีลทุกกึ่งเดือน โดยพระสงฆ์ได้แบ่งโซนกันลงอุโบสถเป็นสามโซน เนื่องจากโบสถ์ของแต่ละวัดมีขนาดเล็กไม่สามารถรองรับพระสงฆ์จำนวนมากได้ ในการลงอุโบสถแต่ละครั้ง ทางวัดจะต้องเป็นภาระในจัดเตรียมการต้อนรับพระสงฆ์จำนวนมาก ต้องจัดเตรียมน้ำดื่ม น้ำปานะต่างๆไว้รับรอง ในโซนเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้น คณะสงฆ์มาลงอุโบสถร่วมกันจำนวน ๒๒ วัด โดยจะสัจจรไปตามวัดที่มีโบสถ์และวัดนั้นจะต้องเตรียม น้ำดื่ม น้ำปานะ ไว้ในการต้อนรับซึ่งเป็นภาระในเรื่องของงบประมาณค่าใช้จ่าย คณะสงฆ์จึงมีแนวคิดในการช่วยแบ่งเบาภาระให้วัดที่ต้องรับภาระ จึงได้นำพาญาติโยมไปช่วยเป็นเจ้าภาพถวายน้ำปานะในวันลงอุโบสถและก็ได้รับความร่วมมือจากญาติโยมอย่างมาก จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะสงฆ์จึงได้จัดทำเป็นโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล ขึ้นเป็นรูปธรรมโดยมีพระครูปริยัติกิจวิบูล เจ้าอาวาสวัดบ้านหนองตะขบ (อดีตประธานหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์) ในสมัยนั้นเป็นประธานโครงการ มีวัดร่วมในโครงการจำนวน ๒๒ วัด ซึ่งเป็นวัดที่ลงอุโบสถร่วมกันมีดังตัวอย่างตามตารางนี้^{๑๔}

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์, เจ้าอาวาสวัดเขาหินกอง, เจ้าคณะตำบลโคกม้า ตะโกตาพิ, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

ลำดับ	วัด	ตำบล	นามเจ้าอาวาส
๑	วัดหนองตะขบ	โคกตูม	พระครูปริยัติกิจวิบูล
๒	วัดบ้านหนองม่วง	บ้านไทร	พระอธิการเกตุเสาร์ นิสฺสโก
๓	วัดโคกสำโรง	บ้านไทร	พระสุพัฒน์ สุพล
๔	วัดหนองม่วงพัฒนา	โคกตูม	พระอำพล อิทธิเตโช
๕	วัดราษฎร์นิยม	โคกตูม	พระปลัดสุทศ สุทสฺสโน
๖	วัดบ้านจบกเกร็ง	โคกตูม	พระทวีศักดิ์ จารุวิโส
๗	วัดบ้านโคกกรัง	โคกตูม	พระอธิการบุญดวง ฐานิสฺสโร
๘	วัดบ้านโคกตูม	โคกตูม	เจ้าอธิการพุฒ ปิยวณฺโณ
๙	ที่พักสงฆ์บ้านชัยพัฒนา	ตะโกตาพิ	พระชัย กิตติวณฺโณ
๑๐	วัดทุ่งสว่างวนาราม	สี่เหลี่ยม	พระสมพงษ์ สิรินิธโร
๑๑	วัดศรีตะครอง	ปังกู	พระครูสังวรธมฺมาพิริต
๑๒	วัดเขาหินกอง	ประตักบุ	พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์
๑๓	วัดประชาสมนึก	ตะโกตาพิ	พระครูวัชปิยาจาร
๑๔	วัดบ้านบาตร	ตะโกตาพิ	พระสมุห์ไพโรจน์ เขมจาโร
๑๕	วัดบ้านเกษมสามัคคี	โคกยาง	พระครูปิยธรรมคุณ
๑๖	วัดไทรโยง (ตะลุงเก่า)	โคกม้า	พระอธิการ ฉลอง आयวฑฺฒโก
๑๗	วัดบ้านโคกกลาง	โคกม้า	พระครูสุขุมธรรมกร
๑๘	วัดป่าบ้านไผ่บุลย์	บ้านไทร	พระมหาเลื่อน ยโสธโร
๑๙	วัดบ้านสี่เหลี่ยม	สี่เหลี่ยม	พระอธิการหิน กนตฺธมโม
๒๐	วัดโคกเพชร-ไสยา	สี่เหลี่ยม	พระวรรณ ปสนโน
๒๑	ที่พักสงฆ์บ้านโคกเพชร	โคกม้า	พระมี ฉนฺทโก
๒๒	วัดบ้านไทร	บ้านไทร	พระประเสริฐ ยสธโร

๒) การจัดโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพล ในปีแรกนั้นจะกำหนดการไปทำทานถวายเพลทุกวันพระ โดยไปตามวัดที่ลงอุโบสถเป็นหลักและให้เจ้าอาวาสเป็นผู้ประชาสัมพันธ์บอกญาติโยมและนำพาญาติโยมไปทำทาน ต่อมาได้พัฒนาขึ้นจากเดิมไปทำทานเฉพาะวันพระ ก็เพิ่มเป็นไปวันอื่นอีก สาเหตุเพราะญาติโยมอยากไปทำบุญในวันที่ไม่ตรงกับวันพระ เพราะถ้าเป็นวันพระนั้นตอนเช้าโยมได้ไปทำทานใส่บาตรที่วัดแล้วทำอาหารมีเยอะ จึงได้ปรับเปลี่ยนตามเอาวันที่ไม่ตรงกับวันพระ แต่ถ้าเป็นวันพระลงอุโบสถญาติโยมก็จะไปถวายเฉพาะน้ำดื่ม น้ำปานะเท่านั้น เมื่อจัดตรงกับวันธรรมดาก็ไม่ใช้วันพระ คณะสงฆ์จึงได้เพิ่มเติมให้มีการแสดงธรรมในระหว่างที่พระสงฆ์

ฉันทดาหารเพลโดยให้พระสงฆ์ที่มาร่วมในโครงการฯเป็นผู้แสดงธรรมและมีนโยบายว่าการแสดงธรรมจบแล้วกัณฑ์เทศน์ที่ได้รับจะต้องเอาเข้ากองกลางแก่วัดนั้นๆซึ่งทุกวัดก็เห็นด้วยกับแนวคิดนี้

๓) การไปทำทานถวายภัตตาหารเพลนี้ ปกติแล้วจะเป็นอาหารปันโตและส่วนหนึ่งทางวัดได้จัดทำเพิ่มเพื่อให้พอเพียงแก่คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่มาทำทาน โดยทางวัดได้ออกค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดเตรียมเมื่อเสร็จงานแล้วก็จะบวกลบหักคืนที่ได้จ่ายไปถ้าเหลือก็เก็บไว้พัฒนาวัด แต่ก็มิวัดที่อยู่ในหมู่บ้านเล็กๆที่เจอปัญหาการจัดเตรียมต้อนรับเนื่องจากประชานิยมมีน้อยแต่คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญมีเป็นจำนวนมาก ทำให้แบกรับภาระหลายด้านไม่ไหวเจ้าอาวาสวัดจึงขอออกจากโครงการนี้ไป ทำให้พุทธศาสนิกชนที่ไปทำบุญเกิดความเห็นใจสงสาร จึงได้มีการจัดทำโรงทานเพื่อนำไปช่วยเหลือตามวัดต่างๆ และได้ร่วมช่วยกันแบ่งเบาภาระจากเจ้าอาวาส เช่น จากเดิมเจ้าอาวาสจะต้องจ่ายค่าเหมารถให้ญาติโยมเดินทางไปทำทาน ต้องจัดซื้อน้ำดื่ม น้ำปานะไว้ต้อนรับแต่ญาติโยมได้จัดสรรช่วยกันจ่ายค่าเหมารถเองและร่วมเป็นเจ้าของน้ำดื่ม น้ำปานะต่างๆจนกระทั่งปัจจุบันทางวัดไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายเหล่านี้อีกเพราะได้เจ้าภาพมาช่วยจัดการแทน

๔) กำหนดการจัดงานทำทานถวายภัตตาหารเพลนั้นจะจัดสลับกันอาทิตย์ละสามวัด โดยประมาณ จนไปเสร็จสิ้นก่อนวันออกพรรษา ๑๕ วัน ซึ่งในแต่ละวัดนั้นมีกำหนดการดังนี้

เวลา ๐๘.๓๐ น. คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทยอยเดินทางมาที่วัดและร่วมกันทำวัตรสวดมนต์เฉลิมพระเกียรติฯ

เวลา ๙.๐๐ น. ในระหว่างนี้มีกิจกรรมต่างๆจากชาวบ้านและการประชาสัมพันธ์จากโฆษกกล่าวต้อนรับพุทธศาสนิกชน เชิญชวนทำบุญให้ทาน ระหว่างรอการเดินทางมาของแต่ละวัดมีการพูดคุยจากบอกกล่าวเรื่องราวต่างๆและการแสดงจากญาติโยม เช่น การร้องสรภัญญะ การร้องเพลงพื้นบ้าน เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน และหาเจ้าภาพกัณฑ์เทศน์ เจ้าภาพโรงทานให้วัดในลำดับต่อไป นอกจากนี้ยังมีมาจากส่วนราชการโดยมีนายอำเภอ กำนัน นายกฯมาร่วมกิจกรรมทำบุญบ้างตามโอกาส

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลคณะสงฆ์และแสดงธรรมโดยพระสงฆ์ในโครงการ อาจมีการนิมนต์จากที่อื่นนอกโครงการมาแสดงธรรมบ้างขึ้นอยู่กับเจ้าอาวาสวัดนั้น แสดงธรรมจบแล้วเจ้าภาพถวายกัณฑ์เทศน์ จากเดิมมีแต่ทางวัดจัดถวายแต่เมื่อเป็นเทศน์แล้วมอบให้วัด ทำให้ญาติโยมเกิดศรัทธามากขึ้นและร่วมเป็นเจ้าภาพกัณฑ์เทศน์เพิ่มขึ้นตามลำดับจนปัจจุบันนี้มีเจ้าภาพถวายกัณฑ์เทศน์เป็นจำนวนมากเพิ่มขึ้นทุกปี

เวลา ๑๒.๐๐ น. พุทธศาสนิกชนรับประทานอาหารร่วมกันเสร็จก็แยกย้ายกันกลับบ้านซึ่งก่อให้เกิดความคุ้นเคยกัน จนกลายเป็นความรักใคร่กลมเกลียวกัน^{๑๕}

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์, เจ้าอาวาสวัดเขาหินกอง, เจ้าคณะตำบลโคกม้า ตะโกตาพิ, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

๕) ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พระครูปริยัติกิจวิบูล ประธานโครงการฯ ได้มรณภาพลงสร้างความเศร้าโศกเสียใจให้แก่คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างยิ่งเพราะชาตผู้นำในโครงการฯ แต่พระครูสิริคุณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอประโคนชัยได้สร้างขวัญกำลังใจและมอบหมายให้พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์ เป็นประธานโครงการฯ โดยมติดคณะสงฆ์ในโครงการฯ ให้ความเห็นชอบและพระครูสิริคุณารักษ์ มีเจ้าคณะอำเภอประโคนชัยเป็นที่ปรึกษา โดยท่านไปร่วมพาทำทานทุกวัดและได้มีการจัดรวมโครงการเลี้ยงเพลธรรมสังเวยในอำเภอประโคนชัยทุกโซนทั้งหมดมาทำทานเลี้ยงเพลรวมกันทั้งอำเภอที่บริเวณพระพุทธรูปประโคนชัยมิ่งมงคล ซึ่งตั้งอยู่เขตตำบลบ้านไทร โดยจัดวันสุดท้ายปิดโครงการก่อนวันออกพรรษา ๑๐ วัน และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกวัดทุกภาคส่วน ซึ่งรายได้ทั้งหมดนำเข้าเป็นกองกลางคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัยเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

๖) ปัจจุบันนี้มีวัดที่เข้าร่วมในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพลเพิ่มขึ้น เรือนนอกเหนือจากวัดที่ร่วมลงอุโบสถจำนวน ๓๔ วัด ดังตัวอย่างตามตารางนี้^{๑๖}

ลำดับ	วัน / เดือน	วัด	ตำบล	นามเจ้าอาวาส
๑	วันศุกร์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๖๐	วัดศรีตะครอง	ปังกู	พระครูสังวรธรรมมาพิริต
๒	วันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๖๐	วัดป่าบ้านไผูลย์	บ้านไทร	พระมหาเลื่อน ยโสโร
๓	วันพุธที่ ๑๙ กรกฎาคม ๖๐	วัดโคกย่าง	โคกย่าง	พระครูประโชติรัตนสุนทร
๔	วันศุกร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๖๐	วัดบ้านโคกประดู่	ถนนหัก	พระบุญฤทธิ์ สุนทโร
๕	วันจันทร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๖๐	วัดบ้านสีเหล็ก	สีเหล็ก	พระครูจตุรพิชธรรมภิรม
๖	วันพุธที่ ๒๖ กรกฎาคม ๖๐	วัดบัวทรายทอง	จระเข้มาก	พระภูวนัย จิตตกาโร
๗	วันศุกร์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๖๐	วัดบ้านฉันเพล	โคกม้า	พระชัยวัฒน์ ปญญาวิโร
๘	วันอาทิตย์ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๖๐	วัดชัยพัฒนา	ตะโกตาพิ	พระชัย กิตติวินโน
๙	วันอังคารที่ ๑ สิงหาคม ๖๐	วัดโคกสำโรง	บ้านไทร	พระสุพัฒน์ สุพล
๑๐	วันพฤหัสบดีที่ ๓ สิงหาคม ๖๐	วัดบ้านไทร	บ้านไทร	พระประเสริฐ ยโสโร
๑๑	วันเสาร์ที่ ๕ สิงหาคม ๖๐	วัดบ้านโคกสะอาด	ปังกู	พระชนะสิทธิ์ ฐานรโต
๑๒	วันอังคารที่ ๘ สิงหาคม ๖๐	วัดพินทอง	ไพศาล	พระใบฎีกาอิพงษ์ ญาณิสโร
๑๓	วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ สิงหาคม ๖๐	วัดบ้านบาตร	ตะโกตาพิ	พระสมุห์ไพโรจน์ เขมจาโร
๑๔	วันเสาร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๖๐	วัดราชบุรณิคม	โคกตูม	พระครูนิทัศน์ธรรมภาณ
๑๕	วันจันทร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๖๐	วัดบ้านโคกกลาง	โคกม้า	พระครูสุขุมธรรมกร
๑๖	วันพุธที่ ๑๖ สิงหาคม ๖๐	วัดโคกมะขาม	โคกมะขาม	พระมหาพรชัย ส่วโร
๑๗	วันศุกร์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๖๐	วัดบ้านโคกรัง	โคกตูม	พระอธิการบุญดวง ฐานิสโร

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริคุณารักษ์, เจ้าอาวาสวัดจำปา, เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

๑๘	วันอาทิตย์ที่ ๒๐ สิงหาคม ๖๐	วัดบ้านเกียรติเจริญ	โคกม้า	พระสุเทพ สุทธิสัทโธ
๑๙	วันอังคารที่ ๒๒ สิงหาคม ๖๐	วัดทุ่งสว่างนาราม	สีเหล็ก	พระอธิการทองศักดิ์ ทินนุวโร
๒๐	วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ สิงหาคม ๖๐	วัดบ้านโคกเพชร	โคกม้า	พระมี อนุทโก
๒๑	วันเสาร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๖๐	วัดไทรโย	โคกม้า	พระอธิการ ฉลอง อายุวฑฒโก
๒๒	วันจันทร์ที่ ๒๘ สิงหาคม ๖๐.	วัดกลางประโคนชัย	ประโคนชัย	พระครูสุนทรชัยวัฒน์
๒๓	วันพุธที่ ๓๐ สิงหาคม ๖๐	วัดชัยมงคล	ประโคนชัย	พระใบฎีการัตนะ รตนโชโต
๒๔	วันศุกร์ที่ ๑ กันยายน ๖๐	วัดบ้านโคกตูม	โคกตูม	พระครูปิยวรรณประยุต
๒๕	วันอาทิตย์ที่ ๓ กันยายน ๖๐	วัดหนองเสม็ด	หนองบอน	พระครูปลัดธรรมาธิ์ ธนปาโล
๒๖	วันพุธที่ ๖ กันยายน ๖๐	วัดบ้านหนองม่วง	บ้านไทร	พระอธิการเกตุเสาร์ นิสสโร
๒๗	วันศุกร์ที่ ๘ กันยายน ๖๐	วัดหนองตะขบ	โคกตูม	พระอธิการสุน ปโยโค
๒๘	วันอาทิตย์ที่ ๑๐ กันยายน ๖๐	วัดบ้านหนองปรัง	ตะโกตาพิ	พระพงษ์ ฐานิสโร
๒๙	วันอังคารที่ ๑๒ กันยายน ๖๐	วัดประชาสมนึก	ตะโกตาพิ	พระครูวัชรปิยาจารย์
๓๐	วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ กันยายน ๖๐	วัดหนองกระต่าย	ประตักบู	พระเผย ปภาโส
๓๑	วันเสาร์ที่ ๑๖ กันยายน ๖๐	วัดจำปา	ประโคนชัย	พระครูสิริศรัณารักษ์
๓๒	วันจันทร์ที่ ๑๘ กันยายน ๖๐	วัดป่าทองนพคุณ	ประโคนชัย	พระอธิการมนูญ ญาณทีโป
๓๓	วันศุกร์ที่ ๒๒ กันยายน ๖๐	วัดเขาหินกอง	ประตักบู	พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์
๓๔	วันอาทิตย์ที่ ๒๔ กันยายน ๖๐	พระพุทธรูปประโคนชัย	บ้านไทร	คณะสงฆ์อำเภอบางประโคนชัย

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอบางประโคนชัยได้ปฏิบัติสืบทอดมาจนเกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและเกิดความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ไม่มีความขัดแย้งกัน ความคิดเห็นและยอมซึ่งกันและกันและคาดว่าในปีนี้และปีต่อไปจะมีวัดมาเข้าร่วมในโครงการเพิ่มขึ้นอีกมากแสดงให้เห็นว่าการให้ทานนั้นก่อให้เกิดความสามัคคีได้จริง

๓.๓.๑ วิธีการให้ทาน

จากสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายถึงวิธีการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอบางประโคนชัยนั้นมีผู้ให้ข้อมูลถึงวิธีการให้ทานว่า การให้ทานนั้นจะแสดงออกทางพฤติกรรมทางกายมากได้จากการให้ความร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำบุญเลี้ยงเพลพระธรรมสังฆในโครงการรวมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล ซึ่งมีคณะสงฆ์เป็นผู้นำ และได้รับความร่วมมือจาก ส่วนราชการ ภาคเอกชน พ่อค้า ประชาชน ร่วมแรงร่วมใจกันจัดงานซึ่งมีวิธีการดังนี้

๑) คณะสงฆ์ในอำเภอบางประโคนชัย จัดให้มีการประชุมคณะสงฆ์ทุกเดือนเพื่อรับฟังปัญหา และเสนอข้อคิดเห็นร่วมกัน ได้กำหนดการจัดงานทำบุญเลี้ยงเพลพระธรรมสังฆแบ่งเป็นโซน โดยมอบหมายให้เจ้าคณะตำบลเป็นประธานมีเจ้าคณะอำเภอบางประโคนชัยเป็นที่ปรึกษา โซนที่ใหญ่และมีวัดเข้าร่วมมากที่สุดได้แก่ โครงการรวมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล มี ๑๒ ตำบล ๓๔ วัด มีพระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์ เป็นประธานโครงการ มีเจ้าคณะอำเภอบางประโคนชัยเป็นที่ปรึกษา มีเจ้าอาวาสทุกวัดใน

โครงการเป็นกรรมการและส่งตารางกำหนดไปยังส่วนราชการ ภาคเอกชน พ่อค้า ประชาชน ให้ได้ทราบ เพื่อความสะดวกโดยจะจัดในช่วงฤดูกาลเข้าพรรษาซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดีมาตลอด^{๑๗}

๒) เจ้าอาวาสประสานผู้นำในชุมชน เรียกประชุมเพื่อจัดเตรียมการจัดงานทำบุญให้ทานเลี้ยงเพลที่วัดของตน โดยมี กำนัน ผู้ใหญ่บ้านชาวบ้านให้ความร่วมมือมาประชุม ร่วมแรงร่วมใจช่วยกันจัดเตรียมสถานที่ในการต้อนรับพระสงฆ์หมู่ใหญ่ คณะพุทธศาสนิกชนทั้ง ๓๔ วัดที่จะสัญจรไปทำบุญจนครบทุกวัดในโครงการ มีการระดมทุนด้วยบริจาคทรัพย์ สิ่งของต่างๆ เป็นค่าใช้จ่ายการจัดเตรียมงาน เช่น น้ำดื่ม โรงทาน น้ำปานะ เป็นต้น เจ้าอาวาสหรือผู้นำ จัดหารับส่งในการเดินทางไปทำบุญเลี้ยงเพล^{๑๘}

๓) ส่วนราชการนำโดยนายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์ มีการจัดประชุมอำเภอทุกเดือน บางครั้งอาจไปร่วมงานเอง แต่ถ้าติดภารกิจก็มอบหมายให้ ปลัด ไปแทนโดยปกตินั้นได้มอบหมายให้นายก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความร่วมมือกับคณะสงฆ์ในการจัดงานทำบุญเลี้ยงเพลของหมู่บ้านนั้นๆ^{๑๙}

๔) พุทธศาสนิกชนเข้าร่วมประชุมกับผู้นำ เจ้าอาวาส เพื่อแบ่งปันหน้าที่ความรับผิดชอบช่วยกัน โดยมีการจัดประชุมเตรียมก่อนวันงานสองสามวันแล้ว มาช่วยจัดเตรียมที่วัด

๕) พุทธศาสนิกชนจัดเตรียมอาหาร สิ่งของ ด้วยความตั้งใจเพราะเลื่อมใส ศรัทธาในสิ่งที่จะนำไปให้ทานตามวัดต่างๆตามกำลังศรัทธา เช่น เจ้าภาพโรงทาน อาหารปันโต เจ้าภาพถวายภัณฑ์เทศน์ หรือร่วมทำทานอื่นๆตามแต่ละวัดต้องการขาดแคลน^{๒๐}

๓.๓.๒ ประเภทวัตถุสิ่งของที่ให้ทาน

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยโดยแบ่งประเภทของการให้ทานในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพลดังนี้

๑) ให้ทานด้วย ดอกไม้ ธูป เทียน อาหาร น้ำดื่ม น้ำปานะ โดยจัดเป็นปันโต เป็นหม้อ และเป็นโรงทาน เรียกว่า อามิสทาน

๒) ให้ทานด้วยการแสดงธรรม พระสงฆ์ที่มาทำบุญให้ทานในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพลนั้นได้มีการแสดงธรรมให้ญาติโยมฟังทุกวัด ท่านได้นำหลักคำมาสอนและจะพูดแต่สิ่งดีๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อญาติโยม น้ำเสียงไพเราะเสนาะหู ฟังแล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธา เรียกว่า ธรรมทาน

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูสิริคณารักษ์, เจ้าอาวาสวัดจำปา, เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระอธิการฉลอง อายุวฑฒโก, เจ้าอาวาสไพรโยง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์, นายอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายบุญเลี้ยง โพธิ์แก้ว, ผู้ใหญ่บ้านตะลุงเก่าหมู่ที่ ๓ ตำบลโคกม้า, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

๓) การประชาสัมพันธ์ ในโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายภัตตาหารเพล จะมีโฆษก พิธีกรพูดประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มาทำบุญและรับปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจเช่น การบอกเชิญชวนให้ทำบุญ ผู้ฟังแล้วชื่นชอบก็ไปทำบุญตามคำพูดเชิญชวน

๔) พุทธศาสนิกชนที่มาเจอกันในงานต่างก็เกิดกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึงพาอาศัยกันแบ่งปันสิ่งของไปให้ทานจนครบทุกวัดในโครงการ^{๒๑}

๓.๒.๓ จุดประสงค์ของการให้ทาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายได้มีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทานว่าดังนี้

๑) ให้ทานเพื่อบูชาคุณในพระพุทเจ้าและพระสงฆ์เป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญู^{๒๒}
 ๒) ให้ทานเพราะเลื่อมใสศรัทธาพระสงฆ์ในโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายภัตตาหารเพล^{๒๓}

๓) ให้ทานเพราะคิดว่าเมื่อเราไปให้ทานที่วัดอื่นผู้อื่นก็จะมาให้ทานที่วัดบ้านเรา^{๒๔}

๔) ให้ทานเพราะอยากได้บุญทั้งในชาตินี้และชาติหน้า^{๒๕}

๕) ให้ทานเพื่อการสงเคราะห์ช่วยเหลือ แบ่งปันเกื้อกูลซึ่งกันและกัน^{๒๖}

๖) ให้ทานเพื่อความสบายใจและหวังความสุขที่เกิดจากการให้ทาน^{๒๗}

๓.๒.๔ ผู้ให้ทานและผู้รับทาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายได้มีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ทานในโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายภัตตาหารเพลซึ่งกล่าวถึงผู้ให้ทานและผู้รับทาน นั้นว่าผู้ให้ทานหมายถึง ทายก (ผู้ขาย) ทายิกา (ผู้หญิง) พระสงฆ์และสามเณร ส่วนผู้รับทาน หมายถึง พระสงฆ์ สามเณร พุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย^{๒๘} นอกจากนี้ยังมีปฎิภาหอีกที่เป็นผู้รับทาน ในช่วงที่พระสงฆ์ฉันภัตตาหารเพลเสร็จ จะมีการแบ่งปันอาหาร สิ่งของที่เหลือจากพระสงฆ์ให้พุทธศาสนิกชนได้รับหลังจะเสร็จงาน

^{๒๑} สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ โสภ, ผู้ใหญ่บ้านตะลุงเก่าหมู่ที่ ๙, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐.

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระอธิการฉลอง อายุวฑฒโก, เจ้าอาวาสวัดไทรโยง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางสาวจกกล แยมงาม, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางสุจินทร์ ประกายแก้ว, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายเฉลิม ยืนตัน, ประชาชนทั่วไป,วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน,ประชาชนทั่วไป,วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดา ยองโย,ประชาชนทั่วไป,วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสิทธิญาณโสภณ,เจ้าอาวาสแสงทอง, รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

๓.๒.๕ อานิสงส์ของการให้ทาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายได้มีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ทานในโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลซึ่งกล่าวถึงอานิสงส์ของการให้ทานว่าการให้ทานด้วยจิตใจที่เมตตา กรุณา ปัญญาเป็นคุณธรรมอันสูงส่งซึ่งเป็นเครื่องขจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงอันเป็นเครื่องเศร้าหมองใจ^{๒๙} การให้ทานด้วยศรัทธาย่อมได้รับอานิสงส์ทั้งผู้ให้ทานและผู้รับทาน ครั้นการให้ทานด้วยศรัทธาแล้วย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก ผู้ให้ทานและผู้รับทาน ย่อมได้รับอานิสงส์ทั้งสองฝ่าย ๕ ประการแก่ปฏิกุภาพ คือ

- ๑) ให้อายุ
- ๒) ให้วรรณะ (ผิวพรรณ)
- ๓) ให้สุขะ (ความสุข)
- ๔) ให้พละ (กำลัง)
- ๕) ปฏิภาณ ให้ปัญญา^{๓๐}

๓.๔ หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีของชาวอำเภอประโคนชัย

หลักธรรมที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากคณะสงฆ์^{๓๑} และพุทธศาสนิกชน^{๓๒} ในเขตอำเภอประโคนชัยนั้นจากการที่ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์และสังเกตการณ์ในช่วงที่ได้จัดโครงการเลี้ยงเพลธรรมสัจจะนั้นก็พบว่า หลักสังคหัตถ์นั้นสอดคล้องกับการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย อาจจะมีหลักธรรมอื่นอีกมากมายที่คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนำมาใช้ในชีวิตประจำวันแต่ผู้วิจัยขอยกเอาเฉพาะที่ใช้กันในการให้ทานในโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพล ซึ่งก่อให้เกิดความสามัคคีในอำเภอประโคนชัยดังนี้

๓.๔.๑ หลักสังคหัตถ์

ในการดำเนินชีวิตของเราจะต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนร่วมงาน ร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว จะเกิดเป็นความสัมพันธ์อันดีหรือที่เรียกว่าความสามัคคี ได้นั้น ต้องอาศัยหลักธรรม หรือธรรมเป็นเหตุให้เกิดความพร้อมเพรียงกัน ความกลม

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระครูธวัชปิยาจารย์, เจ้าอาวาสวัดประชาสมนึก, เจ้าคณะตำบลจระเข้มาก, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระครูปิยวรรณประยุต, เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกตูม, เจ้าคณะตำบลบ้านไทร โคกตูม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระครูสิริคุณารักษ์, เจ้าอาวาสวัดจำปา, เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์, นายอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

เกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน ความเคารพระหว่างกัน อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี มีความสุขนั้นต้องอาศัยหลักธรรมสนับสนุนเพื่อส่งเสริมความสามัคคีเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการให้ทานที่จะส่งเสริมความสามัคคีนั่นคือ หลักสังคหวัตถุ ซึ่งมี ๔ ประการคือ

๑) ทาน การให้ปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่น ด้วยเห็นว่าสิ่งของที่ตนเสียสละไปนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับ เป็นการแสดงความมีน้ำใจและเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรสหายหรือบริวารไว้ได้ พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญการให้ไว้มากมาย เช่น “ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก” “ผู้ให้ย่อมผูกมิตรไว้ได้” เป็นต้นผู้ที่มีความตระหนี่นั้นไม่สามารถที่จะผูกมิตรหรือยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรหรือบริวารไว้ได้

๒) ปิยวาจาหรือ เปยยวัชชะ การมีวาจาเป็นที่รัก เป็นที่ดูดีมีจิตใจของผู้ฟัง มีวาจาสุภาพอ่อนหวานชวนฟัง เป็นวาจาที่ไม่หยาบคายและก่อให้เกิดประโยชน์ การมีปิยวาจามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการผูกมิตรหรือรักษาน้ำใจมิตร บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นทูตหรือตัวแทนของประเทศในการเจรจาเรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ จะต้องมีความรู้ในการใช้คำพูดอย่างดีเยี่ยม เพราะถ้าหากใช้คำพูดที่ไม่ดีก็จะส่งผลให้ประชาชนและประเทศชาติสูญเสียผลประโยชน์ได้

๓) อัตถจริยา การประพฤติตนเป็นประโยชน์ เช่นการช่วยเหลือผู้อื่นในเวลาที่ยจำเป็น ไม่เป็นคนนิ่งดูดายในเมื่อตนเองก็มีกำลังความสามารถที่จะช่วยเหลือได้ ในการผูกสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศก็เช่นเดียวกันจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักให้การช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการช่วยเหลือ เช่น เมื่อถึงคราวที่มิตรประเทศประสบภัยพิบัติต่างๆที่ประเทศสัมพันธ์มิตรพอที่จะช่วยเหลือได้ก็ให้การช่วยเหลือตามกำลังความสามารถเพื่อเป็นการผูกสัมพันธ์ไมตรีหรือแสดงความมีสัมพันธ์ไมตรี

๔) สมานัตตตา ความตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่คบมิตรเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มิใช่ว่าเมื่อเห็นมิตรหมดประโยชน์สำหรับตนแล้วก็เริ่มห่างเหินหรือเลิกคบไป การคบหามิตรจะต้องคบหาด้วยความจริงใจและมีความเสมอต้นเสมอปลายทั้งในยามที่มิตรรุ่งเรืองและในคราวตกต่ำ

หลักธรรมนี้เมื่อปฏิบัติได้ย่อมให้เกิดความสามัคคีร่วมมือร่วมใจในกลุ่มชนนั้นๆ ถ้าไม่มีหลักปฏิบัติเช่นนี้ ชนกลุ่มนั้นก็ไม่ได้เกิดความสามัคคี

๓.๕ สรุป

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ นั้นเริ่มมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ มีวัฒนธรรมประเพณีซึ่งถือเป็นประเพณีสำคัญที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความพร้อมเพรียงร่วมแรงร่วมใจกัน ประเพณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวประโคนชัยที่เต็มไปด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ แรงกายแรงใจเพื่อการกุศล ความสมัครสมานสามัคคี ตลอดจนความกตัญญูรู้คุณต่อบุพการี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของชาวประโคนชัย ความสามัคคีเกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่งมาจากผู้นำระดับต่างๆมีความพร้อมเพรียงในการคิดริเริ่มทำในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน เช่น การ

จัดงานประเพณีตามเทศกาลในวัด หมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอก็ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สิ่งสำคัญคือทั้งคณะสงฆ์ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายปกครอง พ่อค้า ประชาชน มีหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินชีวิต และให้ความร่วมมือ ร่วมใจพร้อมเพรียง สามัคคี เสียสละ สงเคราะห์เกื้อกูลกัน เป็นความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรืองของชาวประโคนชัย

บทที่ ๔

วิเคราะห์การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยในโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพล ที่มีวัดเข้าร่วมในปีนี้เป็นปีที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐) มีทั้งหมด ๓๔ วัด ๑๒ ตำบล ซึ่งผู้วิจัยได้ไปร่วมให้ทานและสังเกตการณ์ตามวัดที่เข้าร่วมในโครงการตลอดทั้ง ๓๔ วัด ปรากฏว่ามีคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนไปให้ทานเป็นจำนวนมากทุกวัดตลอดถึงการบริจาคทาน การร่วมเป็นเจ้าภาพต่างๆ ตามแต่ละวัดโดยไม่จำเป็นต้องเป็นวัดในหมู่บ้านของตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจเกื้อกูลแบ่งปันซึ่งกันและกันตั้งแต่คณะสงฆ์ตลอดจนถึงพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จนกระทั่งถึงวันปิดโครงการผู้วิจัยได้เห็นความร่วมมือจากทุกโซนทุกวัดทุกโครงการเลี้ยงเพลมารวมกันเป็นหนึ่งเดียวที่พระพุทธรูประโคนชัยมหามิ่งมงคล หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ตามไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและในการให้ทานในโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพล เพื่อให้ได้ข้อมูลนำวิเคราะห์ต่อไปโดยผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็นข้อๆดังนี้

๔.๑ การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

ทาน หมายถึง การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ หรืออีกความหมายหนึ่งคือ วัตถุที่พึงให้ การให้สุขใจทั้งผู้ให้และผู้รับ ความสุขของผู้รับคือ ความยินดีที่ได้รับสิ่งที่มอบให้ ในขณะที่ผู้ให้นั้นสุขใจที่ได้ช่วยเหลือและแบ่งเบาความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การให้ที่ปราศจากเงื่อนไข เป็นการให้ที่ทำให้ ทั้งผู้ให้และผู้รับมีความสุข ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ให้ด้วยความเต็มใจ และเปี่ยมไปด้วยเมตตาจิต ไม่รู้สึกเสียตายหรืออาลัยอาวรณ์ในสิ่งที่ให้นั้น ทานเป็นบุญอย่างหนึ่ง เรียกว่า "ทานมัย" การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยโดย การนำของเจ้าคณะอำเภอและคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัยซึ่งริเริ่มจากวัดที่ลงอุโบสถร่วมกันในแต่ละโซนมีเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ให้ความร่วมมือกันจัดเลี้ยงเพลพระธรรมสังฆารจนกลายเป็นโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพลที่มีวัดเข้าร่วมเป็นจำนวนมากและพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยได้ให้ความร่วมมือในการให้ทานมาตลอด ๑๒ ปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อรวบรวมจัดเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์โดยมีผู้ให้ข้อมูลดังนี้

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ปรากฏว่ามีผู้ที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการให้ทานของชาวอำเภอประโคนชัย โดยสัมภาษณ์ **พระครูสิริศณารักษ์^๑** ได้ว่าพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนั้นชอบการให้ทานมาก จะเป็นการให้ทานในทางศาสนา บุญการให้ทานตามประเพณี หรืองานต่างๆของอำเภอ คณะสงฆ์ จัดขึ้น พุทธศาสนิกชนชาวประโคนชัยก็ให้ความร่วมมือมาโดยตลอด การให้ทานโดยปกติแล้วพุทธศาสนิกชน จะไปที่วัดในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาซึ่งจะนำอาหาร สิ่งของเครื่องใช้ไปถวายแบบการทำบุญรักษาศีลและกิจกรรมที่คณะสงฆ์จัดโดยเฉพาะโครงการรณรงค์ด้วยมาลัยธรรมาภรณ์ถวายภัตตาหารเพล มี ๑๒ ตำบล ๓๔ วัด เข้าร่วมโดยมีพระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์ เป็นประธาน และเจ้าคณะอำเภอเป็นที่ปรึกษาดูแล มีส่วนราชการมาช่วยสนับสนุน อาสาภัยบริการจัดจราจร อำนวยความสะดวก และพุทธศาสนิกชนมาให้ทานที่วัดของงานบุญต่างๆ สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์^๒** ที่กล่าวว่า การให้ทานของพุทธศาสนิกชนชาวประโคนชัย นั้น ที่ผ่านมามีให้ทานกันเกือบทุกวัดโดยไม่จำเพาะเจาะจงว่าจะต้องเป็นวัดในหมู่บ้านของตนเอง โดยปกติแล้วคนส่วนใหญ่มักทำบุญแค่วัดใกล้บ้านเท่านั้น จะไปที่อื่นก็กลัว เพราะไม่รู้จัก แต่สำหรับชาวประโคนชัยแล้ว จะรู้จักกันเกือบทุกวัด เพราะคณะสงฆ์โดยมีพระครูสิริศณารักษ์เจ้าคณะอำเภอประโคนชัยเป็นที่ปรึกษาในการจัดโครงการเลี้ยงเพลพระธรรมสังเวย ซึ่งมีโครงการรณรงค์ด้วยมาลัยธรรมาภรณ์ถวายภัตตาหารเพลที่ท่านเป็นประธานนี้มีพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมไปทำบุญเยาะที่วัด มีวัดเข้าร่วมประมาณ ๓๔ วัดในแต่ละปี เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส และพุทธศาสนิกชนไปร่วมเดินสายถวายเพล สวดมนต์และฟังเทศน์ทุกวัด ตามตารางเลี้ยงเพลที่ท่านประชุมกำหนดวันเลี้ยงเพลให้ในแต่ละวัด เพื่อเป็นระเบียบและสะดวกไม่ตรงกันโดยสลับวันที่ไม่ตรงกับวันพระ เพราะวันพระนั้นถือว่าโยมไปให้ทานกันตามปกติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเลื่อมใสศรัทธาในการให้ทานของชาวประโคนชัยสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **พระครูวัชรปิยาจารย์^๓** ว่าการให้ทานของพุทธศาสนิกชนชาวอำเภอประโคนชัยจะเอาใจใส่ต่อการให้ทานโดยอาศัยความเชื่อในคุณงามความดีรู้บาปบุญ จากคนรุ่นสู่รุ่นโดยการปฏิบัติสืบทอดกันมาโดยผ่านการวิเคราะห์ว่าสิ่งที่มีคุณหรือมีโทษโดยเฉพาะการให้ทานในช่วงฤดูกาลพรรษาที่จะมีโครงการเลี้ยงเพลสังเวยซึ่งพุทธศาสนิกชนต่างร่วมแรงร่วมใจในการสร้างบุญกุศลมีการให้ทาน รักษาศีล เจริญเมตตาภาวนา โดยมีผู้นำคือท่านเจ้าอาวาสของแต่ละวัดท่านจะนำพาญาติโยมมาร่วมสร้างบุญกุศลสร้างบารมีให้กับตัวเอง

^๑ สัมภาษณ์ พระครูสิริศณารักษ์, เจ้าอาวาสวัดจำปา,เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๒ สัมภาษณ์ พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์, เจ้าอาวาสวัดเขาหินกอง,เจ้าคณะตำบลโคกม้า ตะโกตาพิ, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๓ สัมภาษณ์ พระครูวัชรปิยาจารย์, เจ้าอาวาสวัดประชาสมนึก, เจ้าคณะตำบลจระเข้มาก, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

จากคำให้สัมภาษณ์ของ **พระครูปิยวรรณประยุต^๕** ที่กล่าวว่า การให้ทานของ พุทธศาสนิกชนชาวอำเภอประโคนชัยซึ่งจริงๆ แล้วก็ให้ความร่วมมือในการให้ทานตามปกติมาโดยตลอด แต่ที่สามัคคีกันมากก็เห็นในโครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนี้แหละ ที่มีพุทธศาสนิกชนมาร่วมในการให้ทาน กันมากตลอดทั้งสามเดือนซึ่งมีตั้งสามสี่วัด และต้องเดินทางทำบุญสลับวันเว้นวันซึ่งวัดในโครงการมี จำนวนมากขนาดนี้ถ้าพุทธศาสนิกชนไม่มีความศรัทธา สามัคคีแล้วก็คงไม่สามารถไปทำบุญได้ทุกวัด สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **พระอธิการฉลอง อายุวฑฒโก^๖** ว่า การให้ทานของพุทธศาสนิกชนชาว ประโคนชัย จะให้ความเอาใจใส่ต่อการให้ทานเห็นได้ชัดในช่วงฤดูกาลเข้าพรรษาที่พุทธศาสนิกชนได้ร่วม ทำบุญการให้ทานถวายภัตตาหารเพลในโครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลที่คณะสงฆ์ได้ จัดมาทุกปีโดยมีเจ้าอาวาสในแต่ละวัดซึ่งมีประมาณ ๓๔ วัดในโครงการเป็นผู้นำพาญาติโยมมาถวายเพล ฟังเทศน์มาร่วมเป็นเจ้าภาพโรงทานต่างๆ นี่ท่านเองเห็นว่าเป็นการสร้างสามัคคีทั้งพระสงฆ์และญาติ โยมโดยท่านได้ไปแสดงธรรมตามวัดต่างๆ ปีซึ่งส่วนใหญ่การแสดงธรรมนั้นถ้าเป็นพระในโครงการแล้วเมื่อ เทศน์จบโยมถวายภัตตาหารเทศน์เสร็จ ท่านก็จะถวายต่อให้เจ้าอาวาสวัดคืนทำให้โยมชื่นชมว่าแม้แต่พระก็ยัง เป็นผู้ให้ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีในการเสียสละจึงมีโยมร่วมเป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหารเทศน์เป็นจำนวนมากในแต่ละ วัด ท่านดีใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการนี้สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **พระครูนิทัศน์ธรรมภาณ^๗** ว่า การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนั้นเห็นทำกันเป็นประจำตลอดทั้งเดือนเลย แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาในการทำบุญมากโดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลเข้าพรรษา ซึ่งจะมีโครงการรณรงค์ด้วย มัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลซึ่งมีคณะสงฆ์เป็นผู้นำพาในการเดินสายให้ทานทุกวัด และญาติโยมเองก็ มีความตั้งใจที่ไปร่วมทำบุญถวายภัตตาหารในวัดของท่านเองก็จะไปร่วมทุกครั้งตั้งแต่เริ่มโครงการมาจนถึง ปัจจุบัน

คำให้สัมภาษณ์ของ **พระอธิการเกตุเสาร์ นิสฺสโก^๘** ว่าญาติโยมที่วัดของท่านการให้ทานที่ได้ไป ทำทานกับโครงการเลี้ยงเพลสังฆกิจ เพราะว่าได้ไปสวดมนต์ ได้แสดงออกมาร่วมกิจกรรมสร้างความบันเทิงใน ระหว่างรอเวลาทำให้ได้เพื่อนกัลยาณมิตรที่ดีจากหมู่บ้านอื่นๆ อีกมากซึ่งเมื่อถึงกำหนดที่วัดของตนเป็น เจ้าภาพก็มาร่วมกันจัดเตรียมสถานที่เพื่อต้อนรับคณะเลี้ยงเพล มีความร่วมมือกันช่วยเตรียมความพร้อม เพื่อไม่ให้ขาดตกบกพร่องในการต้อนรับสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **พระอธิการบุญดวง ฐานิสฺสโร^๙** ที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่าตนเองชอบโครงการเลี้ยงเพลสังฆกิจนี้มากเพราะทำให้มีการปฏิสัมพันธ์กันทุกฝ่ายวัดที่

^๕ สัมภาษณ์ พระครูปิยวรรณประยุต, เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกตูม, เจ้าคณะตำบลบ้านไทร โคกตูม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๖ สัมภาษณ์ พระอธิการฉลอง อายุวฑฒโก, เจ้าอาวาสวัดไทรโยง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๗ สัมภาษณ์ พระครูนิทัศน์ธรรมภาณ, เจ้าอาวาสวัดราชภูริณนิม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๘ สัมภาษณ์ พระอธิการเกตุเสาร์ นิสฺสโก, เจ้าอาวาสวัดบ้านหนองม่วง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๙ สัมภาษณ์ พระอธิการบุญดวง ฐานิสฺสโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกกรัง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

เป็นเจ้าภาพต้อนรับคณะที่มาเลี้ยงเพลนั้น เจ้าอาวาสมีการเรียกประชุมทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายญาติโยม ร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือและมอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบ เพื่อให้การจัดงานสำเร็จไม่ขาดตกบกพร่อง มีชาวบ้านมาช่วยจัดการความพร้อมก่อนวันงานตนเห็นแล้วชื่นชมคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัยมาก เพราะคิดว่าไม่มีอำเภอไหนจัดเลี้ยงเพลพระยิ่งใหญ่และยาวนานตลอดสามเดือนขนาดนี้ได้อย่างมากก็จัดแค่ ๙ วัด เท่านั้นเอง

จากคำให้สัมภาษณ์ของ **นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์**^๙ ว่าท่านเป็นนายอำเภอมาหลายอำเภอแต่ไม่เคยเห็นมีประชาชนเดินสายในการให้ทานระยะยาวกันแบบนี้เลย ไปกันทุกวัดไปวันเว้นวันเห็นแล้วชื่นชมมากคณะสงฆ์ท่านเข้มแข็งสามัคคีพร้อมใจกัน เวลาทางอำเภอจัดงานทางคณะสงฆ์ก็ช่วยสนับสนุนมาอย่างดี ท่านได้ไปร่วมทำบุญในโครงการเลี้ยงเพลเห็นว่าประชาชนมาเยอะมาก นอกจากนี้พระสงฆ์ท่านก็มาร่วมงานเยอะมากเช่นกันจนสงสัยว่าพระและโยมมากขนาดนี้เอาอะไรมาเลี้ยงได้ทั่วถึงกันแต่พอเข้าไปในวัดนั้นแล้วก็เห็นมีโรงทานมาจัดเลี้ยงทานเป็นแถวสวยงาม มีประชาชนถืออาหารปันโตมาทุกคน และท่านประทับใจคือโยมร่วมเป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหารเป็นจำนวนมากสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง**^{๑๐} ว่าการให้ทานของชาวประโคนชัยเป็นการให้ทานที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพราะว่าเห็นไปทำทานทุกวัดเลยโดยไม่เลือกปฏิบัติและได้ร่วมเป็นเจ้าภาพกันเทศน์เป็นจำนวนมากในทุกวัดซึ่งไม่เคยเห็นมีที่อื่นทำได้แบบนี้ เห็นแล้วขอชื่นชมชาวอำเภอประโคนชัยและอยากให้คณะสงฆ์จัดโครงการเลี้ยงเพลสัจจรวินัยทุกตำบลซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **นายบุญเลี้ยง โพธิ์แก้ว**^{๑๑} ว่าจริงๆแล้วการให้ทานก็ทำเป็นปกติอยู่แล้วที่วัดในหมู่บ้าน แต่การได้เข้าร่วมในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นพุทธบูชาเพราะทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมสามัคคีกัน ตนจะเปิดหอกระจายข่าวเพื่อประกาศให้ชาวบ้านฟังว่าจะไปเลี้ยงวัดไหนประกาศตอนเย็นให้เตรียมตัว ประกาศตอนเช้าให้มาขึ้นรถที่จัดไว้ให้ แต่ก่อนนั้นหลวงพ่เจ้าอาวาสท่านเป็นผู้จ่ายค่าเหมารถแต่ปัจจุบันนี้ชาวบ้านเขาจะช่วยกันจ่ายเอง ซึ่งเมื่อขึ้นรถมาแล้วชาวบ้านจะร่วมกันบริจาคเงินรวบรวมจ่ายค่ารถแล้วที่เหลือนำไปร่วมให้ทานตามวัดทุกวัด

นางพรทิพย์ โสกา^{๑๒} ที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่าในช่วงฤดูกาลเลี้ยงเพลสัจจรวินัยนั้นทุกเช้าตนจะประกาศหอกระจายข่าวให้ชาวบ้านได้ทราบจากตารางที่คณะสงฆ์แจกให้ว่าในแต่ละวันจะไปให้ทานที่วัดไหนตนเองได้ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์มาตลอดทุกปีสอดคล้องกับ **นางสุจินทร์ ประกายแก้ว**^{๑๓} ที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่าการที่คณะสงฆ์ในอำเภอประโคนชัยจัดโครงการเลี้ยงเพล ๓๔ วัดในช่วงเข้าพรรษานั้นเป็นสิ่งดี

^๙ สัมภาษณ์ นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์, นายอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง, นายกเทศมนตรีตำบลโคกตูม, วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายบุญเลี้ยง โพธิ์แก้ว, ผู้ใหญ่บ้านตะลุงเก่าหมู่ที่ ๓ ตำบลโคกม้า, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ โสกา, ผู้ใหญ่บ้านตะลุงเก่าหมู่ที่ ๙, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางสุจินทร์ ประกายแก้ว, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

มากเพราะเป็นการให้โอกาสพุทธศาสนิกชนได้ทำทานกับคณะสงฆ์หมู่ใหญ่เพราะการที่จะได้ทำบุญให้ทานกับพระสงฆ์เป็นจำนวนมากในคราวเดียวนั้นเป็นเรื่องยากในการไปนิมนต์มาได้แต่ในโครงการนี้ได้ไปร่วมทำบุญด้วยทุกวัดเลยสอดคล้องกับ **นางศิวพร รักษา**^{๑๔} ที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่าตนได้ไปร่วมงานทำบุญให้ทานกับโครงการเลี้ยงเพลสัจจมา๒ปีตั้งแต่เริ่มต้นมีวัดเข้าร่วมเยอะมากและมีการสวดมนต์ทำวัตร ฟังพระเทศน์ รู้สึกว่ามาให้ทานแบบครบหลายประการในครั้งเดียวนอกจากนี้ยังมีเวลาบางช่วงให้แสดงร้องสรภัญญะ ด้วยเป็นอนุรักษวัฒนธรรมไว้ให้รุ่นหลังได้สืบทอดสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ**นางสมสกุล วงเวียน** ว่า การได้ไปร่วมให้ทานในโครงการเลี้ยงเพลทำให้ตนได้รู้จักพระสงฆ์ในอำเภอประโคนชัยมากขึ้น ซึ่งสมัยก่อนตนรู้จักเฉพาะพระในวัดในบ้านตนเองอาศัยอยู่เท่านั้นแต่พอได้เดินสายทำบุญเลี้ยงเพลทำให้ได้รู้จัก เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส พระนักเทศน์ ชาวบ้านอื่นๆอีกมากมายเลยสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน**^{๑๕} ว่า ตนนั้นชอบไปให้ทานที่วัดเป็นประจำอยู่แล้ว บางครั้งอยากไปวัดอื่นบ้างแต่ไม่กล้า เพราะกลัว เราไม่รู้จักคนที่อื่น ไม่รู้จะไปแบบไหนแต่พอหลวงพ่ोज้าอาวาสพาไปทำบุญการให้ทานกับโครงการเลี้ยงเพลนี้แล้วก็ทำให้ได้มีโอกาสไปทำบุญหลายวัดและชอบมากเพราะตอนไปถึงคณะสงฆ์จะพาสวดมนต์ทำวัตรก่อนแล้วโฆษกพิธีกรก็จะประกาศเชิญชวนทำบุญซึ่งจะทำให้เราได้เลือกจะทำบุญอะไรเช่น เป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหารเพลโดยไม่จำกัดจำนวน เจ้าภาพโรงทาน เจ้าภาพน้ำดื่ม น้ำปานะ หรือวัดใดที่กำลังก่อสร้างโฆษกก็ประกาศบอกให้รู้ เมื่อถึงเวลาก็พาทำหน้าที่ทางศาสนา พาบูชาพระรัตนตรัย สมาทานศีล ถวายภัตตาหารเพล ในระหว่างคณะสงฆ์กำลังเพลก็มีพระเทศน์ให้ฟังรอบพระเพลเสร็จเทศน์ก็จบพอดี รับพรจากพระสงฆ์เสร็จก็รับประทานอาหารร่วมกันแล้วจึงแยกย้ายกันกลับบ้าน

สอดคล้องกับ **พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ)** ได้กล่าวว่า การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน ว่าทานนั้นไม่เฉพาะที่กล่าวถึง วัตถุทาน อภัยทานและธรรมทานเท่านั้น ทานยังเน้นเรื่องการให้นิพพานเป็นทานหรือบุญทานหมายถึงเรื่องบริจาคตัวกูของกูหรือความเห็นแก่ตัวออกไปเสียให้หมด จิตที่ไม่เห็นแก่ตัว อันไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู เป็นจิตที่บริสุทธิ์ไม่ได้ยึดถือไว้ด้วยอุปาทานซึ่งพระพุทธเจ้าถือว่าจะไม่เกิดทุกข์นั้นคือนิพพาน^{๑๖}

จากข้อมูลที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัย ชอบการให้ทานเพราะนอกจากจะทำบุญให้ทานตามวันสำคัญทางศาสนาแล้ว มีการจัดทำทานเลี้ยงเพลสัจจโดยคณะสงฆ์เป็นผู้นำในการให้ทานพาเดินสายเลี้ยงเพลตามวัดต่างๆโดยคณะสงฆ์ได้ประชุมปรึกษาร่วมกันแล้วกำหนดตารางแต่ละวัดไม่ให้ตรงกันและแจกเอกสารตารางเลี้ยงเพลแก่

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางศิวพร รักษา, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

^{๑๖} พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ), **การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชิง, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

ญาติโยมเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และเพื่อความสะดวกแก่การไปทำบุญเลี้ยงเพลแต่ละวัดจึงก่อให้เกิดความสามัคคีจากทั้งในคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนให้อำเภอประโคนชัยอย่างชัดเจน

๔.๒ หลักธรรมที่นำมาใช้ในการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

ความสามัคคีเป็นความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียว ความเคารพนับถือรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน ความสามัคคีมี ๒ ประเภท คือ ความสามัคคีทางกายและความสามัคคีทางใจ ต้องอาศัยซึ่งกันและกันของทุกฝ่ายทุกคนในความรับผิดชอบ ที่จะพึงใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ ตลอดจนคุณสมบัติทุก ๆ ประการของตน ให้ประกอบพร้อมเข้าด้วยกัน และให้เกื้อกูลส่งเสริมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นสาระแก่นสารและที่เป็นประโยชน์เป็นความเจริญต่อ ส่วนรวม มีความเคารพระหว่างกัน อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี มีความสุขนั้นต้องอาศัยหลักธรรมสนับสนุนเพื่อส่งเสริมความสามัคคีเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการให้ทานที่จะส่งเสริมความสามัคคีนั่นคือ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) ทาน การให้ปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่น
- ๒) ปิยวาจาหรือ เปยวชชะ การมีวาจาเป็นที่รัก
- ๓) อตถจริยา การประพฤติตนเป็นประโยชน์
- ๔) สมานัตตตา ความมีตนเสมอต้นเสมอปลาย

หลักสังคหัตถุ เกิดจากการมีเมตตาต่อกัน ในการปฏิบัติทางกาย วาจาและใจ การมีส่วนร่วมในการอุปโภคบริโภค สิ่งของร่วมกัน การมีความเห็นตรงกัน และการรักษาระเบียบวินัยด้วยกัน เป็นหลักธรรมสำหรับการเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้นในสังคมอันจะนำมาซึ่งความสุข

การนำหลักธรรมมาใช้ในการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายปรากฏว่ามีผู้ที่นำหลักธรรมมาใช้ในการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย โดยการสัมภาษณ์ **พระครูมนัสสังขกิจ**^{๑๗} ได้กล่าวว่าพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยความสามัคคีคือความพร้อมเพรียงกันร่วมมือกันในการให้ทานอย่างสม่ำเสมอ คณะสงฆ์เป็นฝ่ายนำพาในการทำบุญ พุทธศาสนิกชนให้ความเคารพยอมความคิดเห็นกับคณะสงฆ์จึงได้พร้อมใจกันจัดโครงการเลี้ยงเพลพระธรรมสังวรขึ้นได้โดยไม่ขัดแย้งกัน การให้เกียรติซึ่งกันในการประชุมจัดตารางกำหนดวันให้แต่ละวัดรับไปเป็นเจ้าภาพ การสงเคราะห์ซึ่งในการจัด

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูมนัสสังขกิจ, เจ้าอาวาสวัดบ้านยาง, เจ้าคณะตำบลหนองบอน, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

เตรียมการต้อนรับคณะเลี้ยงเพลที่ม่าวัดของตน การให้ทานของคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนเพื่อส่งเสริมความสามัคคีเป็นการนำเอาหลักธรรมมาใช้โดยการปฏิบัติร่วมกันโดยปริยาย

จากการให้สัมภาษณ์ของ **พระครูสุนทรชัยวัฒน์**^{๑๘} ว่าการให้ทานของพุทธศาสนิกชนอำเภอประโคนชัยนั้น แสดงให้เห็นชัดเจนว่าลักษณะการให้ทานของพุทธศาสนิกชนนั้นจะมีหลักธรรมแทรกอยู่ด้วยจากการจำแนกมานั้นจะเห็นได้ว่าการเข้าร่วมในโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายภัตตาหารเพลนั้นก็แสดงให้เห็นถึงหลักความสามัคคี เพราะสามารถรวมกลุ่มกันได้ถึง ๓๔ วัดนั้น ถ้าไม่มีความสามัคคีกันแล้วไม่สามารถรวมวัดและประชาชนได้มากขนาดนี้แน่นอน เพราะพุทธศาสนิกชนมีหลักธรรมในการร่วมมือร่วม ความสามัคคีจนเกิดความเข้าใจ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเสียสละ คือการเสียสละทรัพย์ เสียสละร่างกาย และแรงใจเพื่อร่วมกันเดินสายไปเลี้ยงเพลจนครบทั้ง ๓๔ วัดสอดคล้องกับ **พระอธิการสุน ปโยโค**^{๑๙} ที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่าการให้ทานของพุทธศาสนิกชนนั้นจริงๆ แล้วมีหลักธรรมสอดแทรกอยู่ด้วยมากเลยเช่นโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายภัตตาหารเพลนี้เริ่มจากคณะสงฆ์มีการประชุมกำหนดวันจัดตารางเลี้ยงเพลพระสังฆาธิการก็มาร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกันทุกวัดและให้การยอมรับให้ลำดับที่ได้ของแต่ละวัดไปปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยไม่ขัดแย้งชาวบ้านเองก็ยินดีในการสนับสนุนช่วยกิจกรรมในวัดมาโดยตลอดสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **พระสมุห์ไพโรจน์ เขมจาโร**^{๒๐} ว่าชาวบ้านให้ความสามัคคีปรองดองกันมากในการให้ทานเมื่อทางวัดบอกจะจัดงานผู้ใหญ่บ้านก็มาช่วยเป็นกระบอกเสียงพูดจาเชิญชวนให้ชาวบ้านมารวมด้วยช่วยกันเตรียมจัดสถานที่เพื่อความพร้อมของวัดใครมีอะไรก็เอามาบริจาคช่วยวัดเช่น น้ำดื่ม กาแฟ น้ำปานะ อาหาร เพื่อใช้ในการต้อนรับหลักธรรมนี้จึงเกิดจากการปฏิบัติขึ้นเองโดยปริยายสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **พระใบฎีการัตนะ รตนโชโต**^{๒๑} ว่าได้เห็นโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายภัตตาหารเพลแล้วชื่นชมมากจึงได้มาขอเข้าร่วมในปีนั้น คณะสงฆ์ในโครงการต้อนรับอย่างดี จึงได้ประชุมบอกญาติโยมซึ่งในตอนแรกนั้นโยมไม่สบายใจว่าจะไปได้ยังตั้ง ๓๔ วัดคงจะเหนื่อยมากแต่เมื่อได้พาโยมไปร่วมกับคณะชาวบ้านอื่น ๆ แล้วทุกคนให้ความเป็นกันเองแบ่งปันน้ำใจ เอื้อเฟื้อกันดีมากทำให้โยมไปทำบุญอย่างอบอุ่น

จากคำให้สัมภาษณ์ของ **นายศักรินทร์ คุณประโคน**^{๒๒} ได้ให้สัมภาษณ์ว่าชาวประโคนชัยมีความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกันเป็นอย่างมาก เวลาจะจัดการให้ทานก็มีการการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันอย่างเต็มที่ที่เคยได้ไปร่วมประชุมเพื่อเตรียมการจัดการบ่อยครั้งทุกฝ่ายให้การ

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระครูสุนทรชัยวัฒน์, เจ้าอาวาสวัดกลาง, รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระอธิการสุน ปโยโค, เจ้าอาวาสวัดบ้านหนองตะขบ, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระสมุห์ไพโรจน์ เขมจาโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านบาตร, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีการัตนะ รตนโชโต, เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายศักรินทร์ คุณประโคน, ปลัดอาวุโสอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

ยอมรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอต่างๆเพื่อปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การทำงานโดยไม่เอารัดเอาเปรียบกันของประชาชนในอำเภอประโคนชัย โดยอย่างยิ่งในโครงการรมน้ำในด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลสัจจกร เป็นการรวมของมวลมหาประชาชนเลยทีเดียว ซึ่งยอมรับว่าคณะสงฆ์โดยการนำของเจ้าคณะอำเภอนั้นเป็นต้นแบบให้พี่น้องประชาชนอย่างดำนในการใช้หลักธรรมคำสอนมาประยุกต์ใช้ด้วยวิธีการเลี้ยงเพลสัจจกร สอดคล้องกับ **นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง**^{๒๓} ได้ให้สัมภาษณ์การให้ทานของชาวประโคนชัยนั้นเกิดจากพร้อมเพรียงของคณะสงฆ์ในการที่จะเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนา รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามให้คงไว้ คณะสงฆ์ท่านมีความเมตตาต่อกับพุทธศาสนิกชนในประโคนชัยมากให้ความเสมอภาคกับทุกคนให้การแนะนำสั่งสอนให้ทำแต่สิ่งดีๆ

จากการให้สัมภาษณ์ของ **นายวิชัย ปิยมิตรธรรม**^{๒๔} ว่าการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนั้นเข้มแข็งมากจะเป็นเทศกาลบุญใดๆที่จัดขึ้นมาก็มีประชาชนให้ความศรัทธาไปร่วมทำบุญ การให้ทานทุกครั้งชาวประโคนชัยมีความโอบอ้อมอารีต่อกันมากเกื้อกูลกันแม้ในยามที่เกิดภัยพิบัติขึ้นชาวประโคนชัยก็ร่วมแรงร่วมใจให้ความช่วยเหลือเช่น เกิดไฟไหม้ ก็ช่วยกันบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นายเฉลิม ยืนต้น**^{๒๕} ว่าตนเป็นคนขับรถรับส่งเจ้าคณะอำเภอ ได้ส่งท่านไปตามงานบุญต่างๆมาหลายงานแต่ไม่เคยเห็นมีงานไหนที่มีพระสงฆ์และชาวบ้านมาทำบุญมาก เท่ากับโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลนี้เลยทั้งพระทั้งชาวบ้านสามัคคีกันมากเพราะสามารถไปทำบุญเกือบทุกวันเลยก็ว่าได้ เพราะมีวัดจำนวนมากจึงจัดวันเว้นวัน แต่ก็ มีพระสงฆ์และชาวบ้านมาด้วยกันเยอะทุกวัดแสดงว่ามีความร่วมมือร่วมใจกัน พร้อมเพรียงไปด้วยกัน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นางตี๋ บุรณ์เจริญ**^{๒๖} ว่าตนได้ไปร่วมทำบุญกับคณะสงฆ์ในโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลัทธิธรรมตนชอบโฆษณาพิธีกรที่พูดจาไพเราะตามวัดต่างๆทุกวัดเลยมีการพูดแนะนำให้เกียติผู้นำให้รู้จักกันตนเองก็เลยได้รู้จักมักคุ้นด้วยเพราะไปทำบุญทุกปี สอดคล้องกับ **นางจกกล แยมงาม**^{๒๗} ได้ให้สัมภาษณ์ว่าการให้ทานของชาวประโคนชัยนั้นได้ไปตามวัดต่างๆหลายวัดในโครงการเลี้ยงเพล ตนก็ได้ไปร่วมทำบุญด้วยเห็นว่าพระสงฆ์ที่ให้เป็นแบบอย่างให้ญาติโยมได้ทำตามเช่น การเสียสละ ท่านสละเวลาพาญาติโยมเดินสายไปทุกวัด ท่านแสดงธรรมโดยไม่รับภัณฑ์เทศน์เป็นส่วนตัวเองเข้ากองกลางสงฆ์วัดนั้นๆ แสดงถึงความสามัคคีของคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย

สอดคล้องกับ **ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ และคณะ** ได้กล่าวว่าลักษณะของการให้ทานของสัตบุรุษ พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ๕ ประการ คือ (๑) การให้ทานด้วยศรัทธา คือ การให้ด้วยศรัทธาความเชื่อผล

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง, นายกเทศมนตรีตำบลโคกม้า, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายวิชัย ปิยมิตรธรรม, กำนันตำบลปิงภู, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายเฉลิม ยืนต้น, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางตี๋ บุรณ์เจริญ, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางสาวจกกล แยมงาม, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

ของการให้ทานนั้นมีประโยชน์เกื้อกูลแก่คนอื่น ผู้มีจิตใจดีเบิกบานและอิ่มใจ (๒) ให้ทานโดยเคารพ คือ ให้ด้วยกายอ่อนน้อมละมุนละม่อม ให้ด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน (๓) ให้ทานตามกาล คือ ให้ทานอันควรเช่น ให้ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในวันเทศกาล (๔) ให้ด้วยจิตอนุเคราะห์ คือ ให้เกื้อหนุนโอบอ้อมอารีมีเมตตาและให้อะไรเพื่อช่วยเหลือด้วยกรุณา ท่านแสดงการให้ตามกาลและการให้ด้วยจิตอนุเคราะห์ว่า จะเป็นคนมั่งมีทรัพย์สมบัติมากมีเครื่องใช้ไม้สอยเหลือเฟือเพื่อและมีความประสงค์เต็มเปี่ยม^{๒๘}

จากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าหลักธรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยมีความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จทั้งปวงหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมคือ "สังคหวัตถุ" คือหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีในแง่ของการมีมิตรสหายหรือบริวารที่ดีจริง ความสำคัญของการมีมิตรสหายที่ดี แต่การที่จะสร้างมิตรหรือยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลที่เป็นมิตรสหายกันแล้วไว้นั้นก็เป็นสิ่งที่สำคัญมากเหมือนกัน เพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรหรือบริวารเรียกว่า หลักสังคหวัตถุ

๔.๓ การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียง ความร่วมมือร่วมใจ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คุณธรรมนี้นับว่าสำคัญมากในหมู่คณะ เป็นคุณธรรมที่ก่อให้เกิดความสุขอย่างยิ่งแก่หมู่คณะ เพราะถ้าหากหมู่คณะมีความสามัคคีกันแล้ว สามารถจะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมแรงร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมจะทำให้กิจการที่ทํานั้นประสบความสำเร็จได้ ก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญขึ้นแก่สังคมนั้น

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัย ซึ่งมีวัฒนธรรมมาตั้งแต่บรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบันโดยมีกระบวนการร่วมมือจากส่วนต่างๆบูรณาการจากปัญหาที่เกิดขึ้นของคณะสงฆ์ แล้วนำมาแก้ไขพัฒนาบูรณาการจนเกิดโครงการรมน้ำใจด้วยมัลลยธรรมนำถวายภัตตาหารเพลที่เข้มแข็งและเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยซึ่งผู้วิจัยได้เห็นแนวทางการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในอำเภอประโคนชัย นั้นจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในเขตอำเภอประโคนชัยนั้นปรากฏว่ามีผู้ให้สัมภาษณ์วิธีการทำบุญที่ใกล้เคียงกันคือ **พระครูพิศิษฐ์ธรรมพนิต**^{๒๙} ได้กล่าวว่าการให้ทานพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนั้น ได้ส่งเสริมความสามัคคีในเขตอำเภอประโคนชัยอย่างมาก คือ ๑) ได้รับความสามัคคีจากคณะสงฆ์ทุกระดับในการร่วมกันจัดกิจกรรมการทำบุญตามเทศกาลต่างๆ ๒) ได้รับความสามัคคีจากประชาชนในการให้ความ

^{๒๘} ชัยวัฒน์ อุตพัฒน และคณะ, **หลักการดำรงชีวิตในสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๓), หน้า ๒๓.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระครูพิศิษฐ์ธรรมพนิต, เจ้าอาวาสวัดละลมพูน, เจ้าคณะตำบลไพศาล, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

ร่วมมือในการให้ทาน เช่น ทำบุญเลี้ยงเพลพระธรรมสังฆจร และประเพณีทางศาสนา สอดคล้องกับ **พระครูปลัดธรรมาธิ์ ธนปาโล**^{๓๐} ที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่าการให้ทานของท่านที่ทำอยู่เป็นประจำคือการแสดงธรรมให้พุทธศาสนิกชนฟังซึ่งนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาแก่ญาติโยม การให้ธรรมเป็นทานถือเป็นการให้ความรู้ เป็นการแนะนำสั่งสอนชี้แจงให้ผู้อื่นรู้จักบาปบุญคุณโทษ ให้วิชาความรู้แก่ญาติโยมเกิดความรัก สัมผัสสามัคคีและเห็นชัดเจนตามวัดทุกวัดเลย สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **พระใบฎีกาอิทธิพงษ์ ญาณิสโร**^{๓๑} เห็นคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพลไปทำทานกันเป็นจำนวนมากในแต่ละปีจึงขอเข้าร่วมในโครงการด้วยตอนแรกก็กลัวว่าพระสงฆ์จำนวนมากชาวบ้านจำนวนมากวัดเราจะเอาอะไรมาต้อนรับเขา แต่ได้คำแนะนำจากโฆษกพิธีกรประจำในโครงการว่าให้ประชุมผู้ใหญ่บ้านชาวบ้านมาแล้วแจ้งให้ทุกคนที่มีศรัทธาร่วมเป็นเจ้าภาพแต่ละอย่างเช่น เจ้าภาพโรงทานอาหาร โรงทานน้ำดื่ม กาแฟทุกอย่างจึงมีญาติโยมมาช่วยแบ่งปันภาระของวัดไปและที่สำคัญวัดได้นำใจจากญาติโยม ได้รับความร่วมมือ ความเสียสละบริจาคทรัพย์ทำบุญ

จากการให้สัมภาษณ์ของ **พระอธิการมนูญ ญาณทีโป**^{๓๒} ว่าโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพลนี้ได้ส่งเสริมให้เกิดความเจริญหลายอย่างเช่น ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่สงฆ์ ส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนและส่งเสริมความสามัคคีในอำเภอและส่งเสริมงบประมาณจากการทำบุญมาพัฒนาวัดสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **พระมี ฉันทโก**^{๓๓} ว่าการให้ทานของชาวประโคนชัยนั้นแสดงออกให้เห็นถึงความสามัคคีมากที่สุดของอำเภอประโคนชัยเลยซึ่งไม่มีที่ไหนทำได้ขนาดนี้ สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน**^{๓๔} ว่าเวลาไปทำบุญตนจะไปช่วยทางวัดจัดเตรียมสิ่งของเป็นประจำทุกวัดเพราะว่าเมื่อถึงคราวที่วัดในหมู่บ้านของตนต้องจัดงานชาวบ้านอื่นก็มาช่วยกันจึงทำให้เห็นถึงความสามัคคีอย่างเสมอภาค การทำบุญของคณะสงฆ์นี้ได้รับความสามัคคีจากทุกภาคส่วน ได้กัลยาณมิตร ได้ความสุข ได้รักษาสืบทอดพระพุทธศาสนา การส่งเสริมความสามัคคี เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจมาก เพราะทุกคน รักใคร่สามัคคีกลมเกลียวกัน ให้ความร่วมมือกันโดยไม่ขัดแย้งว่าจะเป็นบ้านใดวัดไหน ช่วยกันทุกวัดสร้างสันติสุข และรักกันเสมือนญาติพี่

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธรรมาธิ์ ธนปาโล, หัวหน้าที่พักสงฆ์บ้านหนองเสม็ด, เลขานุการเจ้าคณะตำบลเขาคอกเขต ๒ , วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาอิทธิพงษ์ ญาณิสโร, เจ้าอาวาสวัดพินทอง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระอธิการมนูญ ญาณทีโป, เจ้าอาวาสวัดป่าทองนพคุณ, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระมี ฉันทโก, หัวหน้าที่พักสงฆ์บ้านโคกเพชร, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน, ประชาชนทั่วไป , วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

น้องสอคล้องกับ **นางสุจินทร์ ประกายแก้ว**^{๓๕} ที่กล่าวว่า การให้ทานโดยการนำของคณะสงฆ์อำเภอ ประโคนชัยนั้นได้รับความสามัคคีจากทุกภาคส่วน

สอคล้องกับ **ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ**^{๓๖} ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ว่าพฤติกรรมความสามัคคี หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการแสดงออกของบุคคลที่เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และ เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ด้วยความเต็มใจ มีความรักใคร่ กลมเกลียว เห็นอกเห็นใจ รู้จักการเอาใจเขา มาใส่ใจเรา ไม่ทะเลาะวิวาท แกร่งแย่งชิงดีกัน ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ประสานสามัคคีในหมู่คณะ ร่วมแสดงความคิดเห็น และเคารพในการตัดสินใจ ของคนส่วนใหญ่ สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ ร่วมมือกันทำงานเพื่อความสำเร็จของหมู่คณะ รู้จักแบ่งงานแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถโดยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่อมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันรับผิดชอบ โดยไม่โยนความผิดให้กันและกัน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยได้มีการส่งเสริมความสามัคคีจากการให้ทานโดยมีหลักธรรมเป็นองค์ประกอบจนให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

๔.๔ ประโยชน์ของการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

การให้ทานถือว่าเป็นคุณงามความดีในทางพระพุทธศาสนาที่คนนิยมและปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันการให้ทานเป็นเบื้องต้นของการทำคุณงามความดีจัดว่าเป็นหลักธรรมนำมาซึ่งการผูกมิตรไมตรีช่วยเหลือสังคม เพื่อชำระจิตใจเป็นแนวทางสูงสุดตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา ดังนั้นทานจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตคนในสังคมมากที่สุดทุกยุคทุกสมัย การให้ทานนำความสุขมาให้ ทำให้จิตใจของเราแบ่งบานไปด้วยบุญ จิตใจให้ผ่องใส บริสุทธิ์ ชีวิตมีความสุข พบเจอแต่สิ่งดีงาม ประโยชน์การให้ทานมีดังนี้

- ๑) ทำให้กาย วาจา และใจ สะอาดได้
- ๒) นำมาซึ่งความสุข
- ๓) ติดตามไปได้ หมายถึงบุญจะติดตัวเราไปได้ตลอดจนถึงชาติหน้า
- ๔) เป็นของเฉพาะตน หมายถึงขอยืม หรือแบ่งกันไม่ได้ ทำเองได้เอง
- ๕) เป็นที่มาของโภคทรัพย์ทั้งหลาย คือว่าผลของบุญจะบันดาลให้เกิดขึ้นได้เองโดยไม่ได้หวังผล

^{๓๕} สัมภาษณ์ นางสุจินทร์ ประกายแก้ว, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

^{๓๖} ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ, “การสร้างแบบวัดพฤติกรรมความสามัคคีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๕๔.

๖) ให้นุชย์สมบัติ ทิพย์สมบัติ และนิพพานสมบัติแก่เราได้ หมายถึงความสมบูรณ์ตั้งแต่ทางโลกจนถึงนิพพานได้เลย

๗) เป็นปัจจัยให้ถึงซึ่งนิพพาน ก็คือเป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้บรรลุถึงนิพพานได้เร็วขึ้นเมื่อปฏิบัติ

๘) เป็นเกราะป้องกันภัยในวัฏสงสาร หมายถึงในวงจรการเกิด แก่ เจ็บ ตาย หรือที่เรียกว่าเวียนว่ายตายเกิดนั้น บุญจะคุ้มครองให้ผู้นั้นเกิดในที่ดี อยู่อย่างมีความสุข หรือตายอย่างไม่ทรมาน ขึ้นอยู่กับกำลังบุญที่สร้างสมมา

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประโยชน์ของการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัยนั้นปรากฏว่าได้มีผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีประเด็นใกล้เคียงกันคือ **พระครูสังวรธรรมภริต**^{๓๗} ได้กล่าวว่าประโยชน์ของการให้ทานนั้นมีหลายประการเช่น ประโยชน์ต่อตนเองคือมีความสุข มีปีติโสมนัส ประการที่สองประโยชน์ต่อส่วนรวมคือทำให้เห็นหลักการทำงานร่วมกันแล้วเกิดการพัฒนาจนกลายเป็นวัฒนธรรมประเพณีส่วนประโยชน์ที่ได้จากการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในประโคนชัยนั้นคือ ๑) ได้รับความสามัคคีจากคณะสงฆ์ทั้งอำเภอ ๒) ได้รับความสามัคคีจากนายอำเภอ ปลัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนราชการ ๓) ได้รับความสามัคคีจากนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๔) ได้รับความสามัคคีจากหน่วยงานภาคเอกชน เช่น อาสาภัย คอยอำนวยความสะดวกทุกวัด ๕) ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ในการ ร่วมเป็นเจ้าภาพให้ทานทุกวัด สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **พระครูจตุรพิธธรรมภริม**^{๓๘} ที่ได้กล่าวไว้ว่าประโยชน์ของการให้ทานเปรียบเสมือนการเตรียมเสบียงเดินทางไปในภพหน้า ทุกคนเกิดมาจำเป็นต้องทำบุญเพื่อเป็นหลักประกันชีวิตไม่ให้ตกไปสู่อบายภูมิ หรือเปรียบได้ว่าเป็นการทำงานเพื่อเก็บเงินทอง แต่การทำบุญเป็นอริยทรัพย์ภายในที่จับต้องไม่ได้แต่สัมผัสได้ทางจิตใจคือความสุข สอดคล้องกับ **พระอธิการทองศักดิ์ ทินนโร**^{๓๙} ที่กล่าวว่าประโยชน์การให้ทานคือ การมีทรัพย์แต่เป็นทรัพย์ภายในที่ใครๆไม่สามารถหยิบยืมหรือขโมยไปได้ ฉะนั้นการทำบุญจึงต่างจากการทำงาน การทำงานนั้นเมื่อสำเร็จจะได้ทรัพย์เป็นการตอบแทนอาจจะให้ใครหรือถูกขโมยไปก็ได้ ส่วนบุญนั้นจะติดตัวเราไปตลอดไม่ตกหายไม่สามารถไปได้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **พระภุชญะ จิตตกาโร**^{๔๐} ว่าประโยชน์ของการทำบุญของชาวประโคนชัย คือ ๑) ได้รับความสามัคคี ๒) ได้มีเพื่อนใหม่ ๓) ได้ให้ทรัพย์เป็นทาน ๔) ได้ประสานไมตรีกับทุกวัดสอดคล้องกับ **พระชัย กิตติคุณโณ**^{๔๑} ที่กล่าวว่า

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระครูสังวรธรรมภริต, เจ้าอาวาสวัดศรีตะครอง,เจ้าคณะตำบลปึงกู เขต ๒ , วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระครูจตุรพิธธรรมภริม, เจ้าอาวาสวัดบ้านสีเหลี่ยม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระอธิการทองศักดิ์ ทินนโร, เจ้าอาวาสวัดทุ่งสว่างนาราม, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๔๐} พระภุชญะ จิตตกาโร, รักษาการเจ้าอาวาสวัดบัวทรายทอง, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระชัย กิตติคุณโณ, หัวหน้าที่พักรักษาบ้านชัยพัฒนา, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐.

การให้ทานมีแต่ได้ทั้งสองฝ่ายพระสงฆ์ได้ความสามัคคีในการไปร่วมทำสังฆกรรมด้วยกันญาติโยมได้บุญกุศล ได้ความสุขกายสบายใจ ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน สอดคล้องกับ พระชัยวัฒน์ ปณฺญาวชิโร^{๔๒} ที่กล่าวว่าพุทธศาสนิกชนชาวประโคนชัยได้ประโยชน์จากการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีคือ ๑) ได้สืบทอดพระพุทธศาสนา ๒) ได้พัฒนาวัดให้เจริญ ๓) ได้เดินตามพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี

จากคำให้สัมภาษณ์ของ พระชนะสิทธิ์ ฐานรโต^{๔๓} ว่า ประโยชน์ที่ได้จากการให้ทานของพุทธศาสนิกชนนี้ได้รับการขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่ได้มีความอ่อนน้อมเคารพผู้อาวุโส แสดงถึงจิตใจอันดีงามของพุทธศาสนิกชนที่ได้รับการขัดเกลา สอดคล้องกับพระสุเทพ สุทธิสัทธ^{๔๔} ว่าประโยชน์จากการให้ทานของชาวประโคนชัยคือได้ ชำระความตระหนี่จากใจตนโดยการบริจาคทรัพย์เพื่อทำบุญ ได้คำคุณเกื้อหนุนกันช่วยเหลือกันไปมาได้ช่วยพัฒนาทุกวัดสอดคล้องกับการทำบุญนำความสุขมาให้ ทำให้จิตใจของเราแบ่งปันไปด้วยบุญ จิตใจให้ผ่องใส บริสุทธิ์ ชีวิตมีความสงบสุขและการทำงานร่วมกันในเขตอำเภอประโคนชัยด้วยแล้วได้สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นได้แบ่งปันความช่วยเหลือความเกื้อกูลกันเพราะมีการสัญจรไปตามวัดต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นางสมสกุล วงเวียน^{๔๕} ว่าตนได้ประโยชน์จากการให้ทานเลี้ยงเพลตามวัดต่างๆคือได้รู้จักพระสงฆ์ที่เป็นเพื่อนบุญ ได้พบเพื่อนใหม่ๆได้บริจาคทานได้ฟังพระสงฆ์แสดงธรรมที่หลากหลายได้แสดงออกเห็นความสามัคคีของชาวประโคนชัยในการให้ความร่วมมือร่วมใจเดินสายเลี้ยงเพลทุกวัด ประโยชน์ที่ได้จากการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชาวประโคนชัยนั้นได้ทั้งพระสงฆ์และประชาชนพระสงฆ์ท่านได้แสดงความสามัคคีพร้อมเพรียงกันทั้งอำเภอโดยมีพระครูสิริศณารักษ์เป็นประธานและเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ท่านไปร่วมการให้ทานกับประชาชนทุกวัดเลยตนเห็นแล้วปลื้มใจยิ่งเกิดศรัทธามากขึ้นส่วนพุทธศาสนิกชนนั้นได้มีโอกาสทำบุญ ได้แสดงความเสียสละ การมีน้ำใจไปช่วยงานวัดอื่นถึงไม่ใช่วัดบ้านตนเองแสดงถึงความสมัครสมานสามัคคีกันเกิดขึ้น จนกลายเป็นประเพณีของอำเภอประโคนชัย

สอดคล้องกับคำกล่าวของ พระครูศิริปัญญามุนี (อ่อน) ได้ให้คำอธิบายเรื่องทานไว้ว่า ทาน คือ การให้ ให้สิ่งที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา สละให้ปันสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ทาน ๒ คือ ๑) อามิสทาน ให้สิ่งของ ๒) ธรรมทาน ให้ธรรมเป็นทาน อีกหมวดหนึ่งคือ ๑)

^{๔๒} สัมภาษณ์ พระชัยวัฒน์ ปณฺญาวชิโร, หัวหน้าที่พักสงฆ์บ้านฉันทเพล, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๔๓} สัมภาษณ์ พระชนะสิทธิ์ ฐานรโต, รักษาการเจ้าอาวาสวัดโคกสะอาด, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๔๔} สัมภาษณ์ พระสุเทพ สุทธิสัทธ, หัวหน้าที่พักสงฆ์บ้านเกียติเจริญ, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

^{๔๕} สัมภาษณ์ นางสมสกุล วงเวียน, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สังฆทาน ให้ทานแก่สงฆ์หรือให้เพื่อส่วนรวม ๒) ปาฏิบุคลิกทาน ให้เจาะจงแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะ ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน^{๔๖}

จากข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์มานั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าประโยชน์ของการให้ทานคือ การทำให้มีความสุขกายสบายใจ การได้เตรียมเสบียงบุญคือการไม่ประมาท ได้ความสามัคคีจาก พุทธศาสนิกชนรวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันนี้คือประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ทานเพื่อส่งเสริมความ สามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัย

๔.๕ สรุป

การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัยนั้นปฏิบัติ สืบทอดตามกันมาจนเป็นวัฒนธรรมประเพณี เช่นการแห่เทียนพรรษา การเลี้ยงเพลธรรมสัจจกร เป็น การแสดงออกให้เห็นถึงความสามัคคีกัน ความพร้อมเพรียงกัน ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน การให้ ความเคารพยอมรับปฏิบัติตามกฎระเบียบร่วมกันจนเกิดการพัฒนาเจริญรุ่งเรืองทั้งด้าน พระพุทธศาสนาด้านจิตใจและประโยชน์สุขร่วมกันในอำเภอประโคนชัยโดยเฉพาะโครงการรณรงค์ ด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นพุทธบูชาเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดแสดงให้เห็นว่าการให้ทานนั้นส่งเสริม ความสามัคคีให้เกิดขึ้นได้จริง

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัยเป็นลักษณะการให้ทานแบบ บุรณาการ คือ การเริ่มจากกลุ่มเล็กๆพัฒนาเพิ่มขึ้นจนเป็นหมู่คณะใหญ่โดยเริ่มจากปัญหาที่เกิดขึ้น ของคณะสงฆ์คือการลงอุโบสถทำสังฆกรรมร่วมกับหลายวัดทำให้เกิดการต้อนรับดูแลจากคณะสงฆ์ ด้วยกันเองไม่ทั่วถึง จนเกิดกระบวนการบูรณาการระหว่างพระกับญาติโยมให้มาร่วมรับผิดชอบ ร่วมกันคือการเลี้ยงเพลถวายน้ำปานะในวันลงอุโบสถแล้วพัฒนาการขึ้นเป็นเดินสายเลี้ยงเพลตามวัด ต่างๆโดยไม่จำเป็นต้องเป็นวันลงอุโบสถก็ได้ คณะสงฆ์จึงประชุมปรึกษาหารือร่วมกันแล้วกำหนด ตารางแต่ละวัดไม่ให้ตรงกันและแจกเอกสารตารางเลี้ยงเพลแก่ญาติโยมเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และเพื่อความสะดวกแก่การไปการให้ทานเลี้ยงเพลแต่ละวัดจึงก่อให้เกิดความสามัคคีจากทั้งในคณะ สงฆ์และพุทธศาสนิกชนให้อำเภอประโคนชัยอย่างชัดเจนส่วนประโยชน์ที่ได้จากการให้ทานเพื่อ ส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในประโคนชัยนั้นคือ

- ๑) ได้รับความสามัคคีจากคณะสงฆ์ทั้งอำเภอ
- ๒) ได้รับความสามัคคีจากนายอำเภอ ปลัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนราชการ
- ๓) ได้รับความสามัคคีจากนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

^{๔๖} พระศิริปัญญาณี (อ่อน), คัมภีร์มงคลที่ปิ่นแปล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เสียงเชิงจางเจริญ, ๒๕๐๖),

- ๔) ได้รับความสามัคคีจากภาครัฐหน่วยงานภาคเอกชนคอยจัดจรรจรอำนวยความสะดวกทุก
วัด เช่น สถานีตำรวจภูธรอำเภอประโคนชัย และอาสาสมัครสว่างจรรยาธรรมจุดอำเภอประโคนชัย
- ๕) ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ในการร่วมเป็นเจ้าภาพทำบุญทุกๆวัด
- ๖) ได้พัฒนาอำเภอให้เจริญก้าวหน้า
- ๗) ได้สืบทอดพระพุทธศาสนา
- ๘) ได้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี
- ๙) ได้สร้างแบบอย่างที่ดีให้ชนรุ่นหลัง
- ๑๐) ได้บุญติดตัวไปทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาหลักการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ๓) เพื่อวิเคราะห์การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิจัยหลักการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

จากการศึกษาค้นคว้าหลักความสามัคคีและการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผลการวิจัยพบว่า

๑) ความหมายของการให้ทาน คือ ทาน หมายถึง การให้ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) อามิสทาน การให้วัตถุ การให้ยกมอบแก่ผู้อื่นให้ของที่ควรให้แก่คนที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขาสละให้เป็นสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นสิ่งที่ให้ทรัพย์สินสิ่งของที่มอบให้หรือแจกออกไป ๒) ธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน การให้คำแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ตั้งอยู่ในธรรมหรือกล่าวธรรมให้ความรู้ความถูกต้องดีงาม คำสอนมุ่งเน้นให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องโดยเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา

๒) การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จากการศึกษารวบรวมเรื่องความเข้าใจเรื่องทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนมากให้ความหมายว่า ทาน หมายถึง การให้มี ๒ ประเภท คือ อามิสทาน การให้วัตถุสิ่งของและธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน รองลงมาคือทาน หมายถึงการกำจัดความตระหนี่ ไปทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ การช่วยบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น การช่วยเหลือสังคม การร่วมมือในชุมชนความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกัน การให้ทานด้วยการร่วมมือกันไปเป็นหมู่คณะในการถวายภัตตาหารเพลพระสงฆ์หมู่ใหญ่ เรียกว่า สังฆทาน การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัย ซึ่งมีวัฒนธรรมการทำบุญมาตั้งแต่บรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบันโดยเริ่มจากคณะสงฆ์ในอำเภอประโคนชัยมีการลงอุโบสถทำสังฆกรรมร่วมกันในวันอุโบสถศีลในพรรษามี ๒๖วัดสัญจรไปตามวัดที่มีโบสถ์ในการลงอุโบสถแต่ละครั้ง ทางวัดจะต้องเป็น

ภาระในจัดเตรียมการต้อนรับพระสงฆ์จำนวนมาก ต้องจัดเตรียมน้ำดื่ม น้ำปานะต่างๆไว้รับรองคณะสงฆ์จึงมีแนวคิดในการช่วยแบ่งเบาภาระให้วัดที่ต้องรับภาระ จึงได้นำพาญาติโยมไปช่วยเป็นเจ้าภาพถวายน้ำปานะในวันลงอุโบสถและก็ได้รับความร่วมมือจากญาติโยมอย่างดีจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะสงฆ์จึงได้จัดทำเป็นโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพล ขึ้นเป็นรูปธรรมโดยมีพระครูปริยัติกิจวิบูล เจ้าอาวาสวัดบ้านหนองตะขบในสมัยนั้นเป็นประธานโครงการปัจจุบันโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพลที่มีวัดเข้าร่วมในโครงการมากที่สุดถึง ๓๔ วัด ๑๒ ตำบลมีพระครูพิพัฒนกิจจานุรักษ์เป็นประธานโครงการฯ พระครูสิริคุณารักษ์เป็นที่ปรึกษา มีรูปแบบการจัดงานที่เป็นขั้นตอนการจัดงานและวิธีการดำเนินงานที่สอดคล้องด้วยหลักสังคหวัตถุ เป็นแบบแผนที่ดีงามและเป็นแนวทางต้นแบบในการจัดทำบุญโดยการรวมคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนให้ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจมาให้เกิดความสามัคคีและเป็นประเพณีสืบทอดมา ๑๒ ปีแล้ว ซึ่งสิ่งสำคัญคือการรวมทุกวัดทุกโซนทุกโครงการเลี้ยงเพลทั้งหมดให้มาเป็นหนึ่งเดียวที่พระพุทธรูปพระโคนชัยมหามิ่งมงคล ตำบลบ้านไทรโดยจะปิดโครงการวันสุดท้ายก่อนออกพรรษาทุกปี แสดงให้เห็นถึงความสามัคคี ความเข้มแข็ง ความเสียสละ ความมีน้ำใจเกื้อกูล สงเคราะห์กัน โดยมีคณะสงฆ์เป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีและมีพุทธศาสนิกชนเป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาให้ความร่วมมือจนเกิดความสามัคคีจากการให้ทาน

๓) การนำหลักธรรมมาใช้ในการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

จากการศึกษาวิจัยการนำหลักธรรมที่ส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชนให้เกิดความสามัคคีในอำเภอประโคนชัยนั้น พบว่า หลักสังคหวัตถุ นั้นได้ส่งเสริมการให้ทานเพื่อให้เกิดความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

๔) การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยนั้นเป็นการให้ทานที่มีแบบแผนและพฤติกรรมขึ้นนำสังคม มีแนวทางในการดำเนินชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาดังจะเห็นได้ตามประเพณีวันสำคัญ หรือเทศกาลต่างๆ โดยการนำของเจ้าคณะอำเภอและคณะสงฆ์อำเภอประโคนชัย มีพุทธศาสนิกชนก็พร้อมเพรียงกันปฏิบัติตามและร่วมแรงร่วมใจกันในการประกอบกิจการงานในทุกด้าน โดยเฉพาะในโครงการรมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายภัตตาหารเพลซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติในช่วงฤดูกาลเข้าพรรษาโดยการนำอาหารปิ่นโตไปให้ทานและพัฒนาเป็นเจ้าภาพโรงทานพุทธศาสนิกชนจะร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดงานต่างๆเพื่อแบ่งเบาภาระทางวัด จัดเกิดมีเจ้าภาพมากมายร่วมด้วยช่วยกันโดยไม่จำเพาะว่าเป็นวัดบ้านไหนซึ่งเป็นการแสดงถึงการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลสงเคราะห์ซึ่งกันและ

กัน ส่งผลให้เจ้าภาพเทศน์มากที่สุด มีการเทศน์แล้วนำเข้าเป็นกองกลางของวัดหรือสงฆ์ มีเจ้าภาพโรงทานทุกวัดจนเกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและเกิดความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ไม่มีความขัดแย้งกัน ความคิดเห็นและยอมซึ่งกันและกันและคาดว่าในปีนี้และปีต่อไปจะมีวัดมาเข้าร่วมในโครงการเพิ่มขึ้นอีกมากแสดงให้เห็นว่าการให้ทานนั้นก่อให้เกิดความสามัคคีได้จริง

๕) ประโยชน์ของการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย

การให้ทานเป็นเรื่องของความชุ่มเย็น ผู้ที่ให้ทานอยู่เสมอย่อมมีใจผ่องใสเยือกเย็น หมู่ชนที่นิยมการให้ทานย่อมไม่มีความเดือดร้อนใจ เนื่องจากต่างคนต่างมีอภัยาศัยไมตรีถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน อนึ่ง ผลบุญจากการให้ทานจะสะสมอยู่ในใจของเรา ทำให้มีอำนาจมีพลังสามารถดึงดูดทรัพย์ได้ ถ้าใครสั่งสมการให้และการเสียสละมามากจะมีพลังดึงดูดทรัพย์มาก ประโยชน์ของการทำบุญนั้นมีหลายประการเช่น ประโยชน์ต่อตนเองคือมีความสุข มีปีติโสมนัส ประการที่สองประโยชน์ต่อส่วนร่วมคือทำให้เห็นหลักการทำงานร่วมกันแล้วเกิดการพัฒนาจนกลายเป็นวัฒนธรรมประเพณีส่วนประโยชน์ที่ได้จากการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในประโคนชัยนั้นคือ

- (๑) ได้รับความสามัคคีจากคณะสงฆ์ทั้งอำเภอ
- (๒) ได้รับความสามัคคีจากนายอำเภอ ปลัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนราชการ
- (๓) ได้รับความสามัคคีจากนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ได้รับความสามัคคีจากหน่วยงานภาคเอกชน เช่น อาสาภักดิ์ คอยอำนวยความสะดวกทุกวัด
- (๕) ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ในการ ร่วมเป็นเจ้าภาพในการให้ทานทุกวัด

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์นี้ ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบความสำคัญของการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์นี้ การให้ทานในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล โดยมีคณะสงฆ์ในเขตอำเภอประโคนชัยเป็นผู้นำมีพุทธศาสนิกชนให้ความร่วมมือในการให้ทานจนกลายเป็นวัฒนธรรมประเพณีแสดงออกให้เห็นถึงความสามัคคีกัน ความพร้อมเพรียงกัน ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อการให้ความเคารพยอมรับปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ร่วมกันจนเกิดการพัฒนาเจริญรุ่งเรืองทั้งด้านพระพุทธศาสนาด้านจิตใจและประโยชน์สุขร่วมกันในอำเภอประโคนชัยโดยเฉพาะโครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายเป็นพุทธบูชาเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดแสดงให้เห็นว่าการให้ทานนั้นส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นได้จริง

การนำเอาหลักธรรมมาใช้เพื่อให้เกิดความสามัคคีของคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จึงพบว่าคณะสงฆ์ได้นำเอาหลักสังคหวัตถุมาประยุกต์ใช้ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

- ๑) พระสงฆ์เป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน จึงควรเป็นผู้นำในการทำบุญเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี
- ๒) ผู้ปกครอง ผู้นำ ควรยึดหลักธรรมในการนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นมาแก้ไขและบูรณาการมาเป็นแนวทางพัฒนา
- ๓) วัด เป็นศูนย์รวมของพุทธศาสนิกชนจึงควรเป็นที่ประสานงานหรือจัดกิจกรรมต่างๆ
- ๔) ชุมชน ต้องให้ความร่วมมือกันในการทำงานใหญ่ให้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยในประเด็นเรื่อง การให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์นี้ทำให้มองเห็นประเด็นปัญหาในแง่มุมที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เช่น ศึกษาปัญหาด้านการร่วมมือเจ้าอาวาสบางวัดไม่ค่อยมีการประสานงานกับชุมชนมีความขัดแย้งกับชาวบ้าน ปัญหาที่มีฉฉาแอบแฝงมาทำบุญเพื่อประโยชน์ส่วนตน ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวไว้ในที่นี้ได้หมด เพราะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องขอบเขตของการวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป เช่น

- ๑) ศึกษาหลักการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอหรือจังหวัดอื่นๆ
- ๒) ศึกษาการปฏิบัติหลักศีลห้าของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยเป็นต้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources)

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

กระทรวงวัฒนธรรม, สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม “ฉลอง ๖๐ ปีครองสิริราชสมบัติ”,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๙.

จำนงค์ ทองประเสริฐ. ปรัชญาประยุกต์ : ชุดอินเดีย. พระนคร : โรงพิมพ์เพื่องอักษร, ๒๕๑๔.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

จรรยา คุณมี. การบริหารจัดการ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

ฉายศิลป์ เชี่ยวชาญพิพัฒน์ และคณะ. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.

ชัยวัฒน์ อติพัฒน์ และวิธาน สุชีวงศ์. หลักการดำรงชีวิตในสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘.

เทพพร มั่งธานี, มงคลชีวิต คู่มือพัฒนาชีวิต, สำนักพิมพ์เลี้ยงชีพเพื่อพุทธศาสน์:
กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๙.

ธีรโชติ เกิดแก้ว. พระพุทธศาสนากับปัญหาสังคม. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์สื่อตะวัน, ๒๕๔๗.

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๓๔ . ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๔๖๐

ปริญญา ต้นสกุล. ศาสตร์แห่งผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จิตจักรวาล, ๒๕๔๓.

ประเวศ วะสี. ประชาคมตำบล. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๑.

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, คุณธรรมพื้นฐานเรื่องสามัคคี, บริษัท คิว พรินท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด.
พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพมหานคร : พ.ศ. ๒๕๕๑.

พระครูอาทรประชาภิจ (อาทร สิริธมโม). วัดพัฒนา ๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๑.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ). การคณะสงฆ์และพระศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____ . การคณะสงฆ์และการพระศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต). อุดมธรรมนำจิตสำนึกของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพฯคุศโตร์, ๒๕๓๕.

พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วินดาต้าโปรดักส์, ๒๕๔๘.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

_____ . รากฐานที่มั่นคงแห่งความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๒๑.

_____ การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง, ๒๕๕๑)
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมจำกัด, ๒๕๓๗.

_____ พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘)

_____ . พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

_____ . พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๖.

_____ . กรณียธรรมกาย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อำไพ, ๒๕๔๒.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช,พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๒๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระพุทธรูปของธรรมสภา, ๒๕๕๔.

พระมหาภาสิต สุภาสโร (สุววรรณดี), “ชีวิตในอุดมคติตามพระคัมภีร์ของพุทธปรัชญาเถรวาท”,
พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ, หนังสืออมงคลชีวิต ๓๘ ประการ ฉบับทางก้าวหน้า,โรงพิมพ์บริษัทฐานการพิมพ์จำกัด. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๗.

พระราชปริยัติ (สฤษดิ์ สิริโร), แนวคิดการจัดระเบียบสังคมเชิงพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐)

พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุศลจิตโต). สงฆ์ผู้นำสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

.....ชุดพุทธศาสนาประยุกต์ สงฆ์ผู้นำสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. สำนักไทยที่พึ่งงานปรารถนา. กรุงเทพมหานคร : cursa, ๒๕๔๔.

ไพบูลย์เสียงก้อง. “หลักการบริหารวัด” วัดพัฒนา ๔๔. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๔๔.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, พุทธศาสนสุภาษิต ฉบับรวมเล่ม, พิมพ์ครั้งที่ ๓๓, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

ยงยุทธ เกษสาคร. ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พานิช, ๒๕๓๓.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก, ๒๕๓๔.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : ธนธการพิมพ์, ๒๕๔๔.

รัศมี ภิบาลแทน. คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๓.

วรวิทย์ จินดาผล. “ภาวะผู้นำ” กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๒.

วิเชียร วิทยอุดม. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์, ๒๕๔๘.

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : เทคนิค ๑๙, ๒๕๔๐.

สงวน นิตยารัมภ์พงศ์. ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มติชน, ๒๕๔๔.

สถิต วงศ์สวรรค์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาส์น วังบูรพา, ๒๕๒๙.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๕.

เสฐียร พันธงชาติ. ศาสนาเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอโลการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๒.

(๒) วิทยานิพนธ์

ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ, การสร้างแบบวัดพฤติกรรมความสามัคคีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๕๔.

นันทวรรณ อีสรานุวัฒน์ชัย. “ศึกษาแนวคิดและหลักการเป็นผู้นำที่ดีตามแนวคิดทฤษฎีผู้นำทางตะวันตก”. **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา.**

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

นุกูล บุญพิทักษ์. “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความสามัคคีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนอนุบาลวัดบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,** (แขนงวิชาการแนะแนวสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๕๔.

พันตำรวจตรี พรหมวุฒิวิวัฒน์ชัย. “หลักพรหมวิหาร ๔ กับหลักการปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมคติตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลดุสิต”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕.

พิมพ์ชนก สืบพงษ์สังข์. “การศึกษาวิเคราะห์ภาวะผู้นำในชาดก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พิมพ์ประภา พันธุ์พิพัฒน์. “การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๔๖.

พระครูพิสัยปริยัติกิจ (แก่น อคฺควณฺโณ). “ศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมการให้เชิงพุทธในสังคมไทย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระมหาสมจินต์ สมมาปญฺโญ (วันจันทร์). “สถานการณ์และทัศนะทางพระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **ธรรมานุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม.** พิมพ์ครั้งที่ ๕๗. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๖.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

หมิ่นเหลือง เติณดิน, **พุทธศาสนากับการทำบุญ,** [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts>
[๒๔ มี.ค. ๒๕๖๐]

ชีวิตออกแบบได้, **ทวนทางมาแห่งทรัพย์สมบัติ,**บทความธรรมะออนไลน์, แหล่งที่มา : <https://dmc.tv>, [๒ มกราคม ๒๕๖๑].

พระราชนิเวศรังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี), **ความสามัคคี**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.dhammajak.net/board/viewtopic.php?t=๑๕๐> [๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐].

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), **คมชัดลึก**, ออนไลน์, แหล่งที่มา : <http://www.komchadluek.net/lifestyle>, [๒ ม.ค. ๒๕๖๐].

วัดวังน้อยวนาราม, **ลักษณะทาน**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.oknation.nationtv.tv/blog/wadwangnoy>, [๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐].

ศศิวิมล กาญจนะ, **ความสามัคคี**, ออนไลน์, แหล่งที่มา, <https://www.gotoknow.org/posts/477074-sasiwimon>. [๑๕ ม.ค. ๒๕๖๑].

ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.dopa.go.th>, [๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐].

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, **สถานศึกษาในสังกัด**, ออนไลน์, ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘.

(๔) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระครูสิริคณารักษ์, เจ้าอาวาสวัดจำปา, เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระครูสุนทรชัยวัฒน์, เจ้าอาวาสวัดกลาง, รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูสิทธิญาณโสภณ, เจ้าอาวาสแสงโตน, รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูมนัสสังฆกิจ, เจ้าอาวาสวัดบ้านยาง, เจ้าคณะตำบลหนองบอน, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูวาปีอุทุมมธรรม, เจ้าอาวาสวัดหนองน้ำขุ่น, เจ้าคณะตำบลเขาคอกเขต ๒, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์, เจ้าอาวาสวัดเขาหินกอง, เจ้าคณะตำบลโคกม้า ตะโกตาพิ, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูวัชรปิยาจารย์, เจ้าอาวาสวัดประชาสมนึก, เจ้าคณะตำบลจระเข้มาก, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูปิยวรรณประยุต, เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกตูม, เจ้าคณะตำบลบ้านไทร โคกตูม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูพิศิษฐ์ธรรมพินิต, เจ้าอาวาสวัดละลมพญ, เจ้าคณะตำบลไพศาล ๑, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูประโชติรัตนสุนทร , เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกยาง, เจ้าคณะตำบลปึงกู เขต ๑ , วันที่ ๒๗
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูสังวรธรรมาภิรัต, เจ้าอาวาสวัดศรีตะครอง, เจ้าคณะตำบลปึงกู เขต ๒, วันที่ ๒๗
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูจตุรพิชธรรมาภิรม, เจ้าอาวาสวัดบ้านสีเหลี่ยม ตำบลสีเหลี่ยม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูนิทัศน์ธรรมภาณ, เจ้าอาวาสวัดราษฎร์นิยม, วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูปลัดธนารัตน์ ธนปาโล, หัวหน้าที่พักรักษาบ้านหนองเสม็ด, เลขานุการเจ้าคณะตำบลเขา
คอกเขต ๒ , วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระอธิการสุน บิโยโค , เจ้าอาวาสวัดหนองตะขบ , วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระสมุห์ไพโรจน์ เขมจาโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านบาตร, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระอธิการบุญดวง ฐานิสฺสโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกรัง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระอธิการฉลอง อายุวัฒนโก, เจ้าอาวาสวัดไทรโยง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระอธิการเกตุเสาร์ นิสฺสโร , เจ้าอาวาสวัดบ้านหนองม่วง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระใบฎีการัตนะ รตนโชโต, เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระใบฎีกาอภิชัย ญาณิสฺสโร, เจ้าอาวาสวัดพินทอง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระอธิการมนูญ ญาณทีโป, เจ้าอาวาสวัดป่าทองนพคุณ, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระอธิการทนต์ศักดิ์ ทินนโร, เจ้าอาวาสวัดทุ่งสว่างนาราม ตำบลสีเหลี่ยม, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระมหาพรชัย ส่วโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกมะขาม, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระสุพัฒน์ สุพล , เจ้าอาวาสวัดโคกสำโรง, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระภูวนัย จิตตกาโร, รักษาการเจ้าอาวาสวัดบัวทรายทอง, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระชัย กิตติคุณ, หัวหน้าที่พักรักษาบ้านชัยพัฒนา, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระชัยวัฒน์ ปญญาวิโร, หัวหน้าที่พักรักษาบ้านฉันทเพล, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระชนะสิทธิ์ ฐานโรโต, รักษาการเจ้าอาวาสวัดโคกสะอาด, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระสุเทพ สุทธิสฺสโร , หัวหน้าที่พักรักษาบ้านเกียติเจริญ, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระมี ฉนทโก, หัวหน้าที่พักรักษาบ้านโคกเพชร, วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายไชยวัฒน์ จุนธิระพงศ์, นายอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายศักรินทร์ คุณประโคน, ปลัดอาวุโสอำเภอประโคนชัย, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

สัมภาษณ์ นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง, นายกเทศมนตรีตำบลโคกม้า, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายวิชัย ปิยมิตรธรรม, กำนันตำบลปึงกู, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายบุญเลี้ยง โพธิ์แก้ว, ผู้ใหญ่บ้านตะลุงเก่าหมู่ที่ ๓ ตำบลโคกม้า, วันที่ ๓๐ ธันวาคม

สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ โสภากา, ผู้ใหญ่บ้านตะลุงเก่าหมู่ที่ ๙ , วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายทองคำ ลีกระโคน, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายเฉลิม ยืนต้น, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางพะเยาว์ โพธิ์แก้ว, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวสุนิษา ปรักกายแก้ว, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวศิวพร รักษา, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวลัดดา ยองไย, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นางตี๋ บุรณ์เจริญ, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวจกมล แยมงาม, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวสมสกุล วงเวียน, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางสาวนิษฐา สิทธิสังข์, ประชาชนทั่วไป, วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

๒. ภาษาอังกฤษ :

Tonginn Wong Klan. **Principles and Management**. Publication 15. Oxford : Oxford University Press Rajabhat University, 2544.

_____. **Leadership**. Bangkok : Innovative Graphics, 2546.

Dr.Buntan Dockthaisong. **Enterprise Management**. Edition 8 Bangkok : Great Chulalongkorn University, 2545.

Master Tansakul. **The Science of Leadership**. Bangkok : Universal Mind, 2543.

Dr. Cleat Utakapan. **Leadership and Motivation**. Bangkok : Mimosa PRODUCT, 2544.

_____. **The Clergy and Religion**. Bangkok : Chulalongkorn University. Royal College, 2540.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนใน

อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้วิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับประยุกต์หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เพื่อวางแผน พัฒนาชุมชนให้มีความสามัคคี มีความสันติสุขและมีความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวมผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนี้เป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะในการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้นไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านผู้ให้สัมภาษณ์หรือบุคคลอื่นแต่ประการใด

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๔ ตอน

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคี

ตอนที่ ๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

นางสมจิตร์ พยัคษา

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

๑.๑ ชื่อ-ฉายา-นามสกุล

ชื่อ.....ฉายา.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

๒. เพศ.....

๓. พรรษา.....

๔. วุฒิการศึกษา.....

๔.๑ สายสามัญ.....

๔.๒ วุฒิทางธรรม นักธรรมชั้น.....เปรียญธรรม.....ประโยค.....

๕. ตำแหน่ง.....

๖. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

๗. ที่อยู่ปัจจุบัน.....

.....

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักการให้ทาน

๑. ท่านคิดว่าทานในความหมายของท่านคืออะไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒ ท่านคิดว่าทานให้ทานมีความสำคัญอย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓ ท่านคิดว่าท่านให้ทานประเภทไหน อย่างไร?

๔ ท่านคิดว่าการให้ทานสามารถส่งเสริมความสามัคคีได้หรือไม่อย่างไร?

๕ ท่านคิดว่าการให้ทานมีประโยชน์อย่างไร?

ตอนที่ ๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนใน
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๑ ท่านคิดว่าการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัยเป็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒ ท่านได้ใช้หลักธรรมใดในการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในอำเภอประโคนชัย?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓ ท่านคิดว่าวิธีการให้ทานในอำเภอประโคนชัยนั้นเป็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

๔ ท่านได้มีส่วนร่วมในความสามัคคีโดยการให้ทานในอำเภอประโคนชัยอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕ ท่านคิดว่าการให้ทานในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพลก่อให้เกิดความสามัคคีหรือไม่อย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้ทานเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณสำหรับข้อมูลการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ๑ รศ.ดร.เอกฉัตร จารุเมธีชน : ที่ปรึกษาผู้อำนวยการด้านวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒ รศ.ดร.วิเชียร ชาบุดรบุญตริก : รองศาสตราจารย์,อาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
- ๓ ผศ.ดร.วีระชัย ยศโสธร : ที่ปรึกษาคณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ค

หนังสือของความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตฯ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓
 ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙ / ว ๕๖๓ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐
 เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร รศ.ดร.เอกฉัตร จารุเมธีชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสมจิตร นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิติ ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลปลโย, ดร. และพระมหาภักภูวรักษ์ เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลปลโย, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
 วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

ดร.เอกฉัตร จารุเมธีชน
 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
 ขอแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
 ตามที่ส่งมา
 ๒๕/๑๒/๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตฯ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓
 ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙ / ว ๘๘๖ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

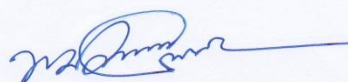
เจริญพร รศ.วิเชียร ขาบุตรบุณทริก

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวสมจิตร นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์, ดร. และพระมหาภักขวัชร เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

 (พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์, ดร.)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

ได้ตรวจสอบแล้ว
 แก้ไขปรับปรุงให้เรียบร้อย
 เสร็จเรียบร้อย ส่งให้ท่าน
 ๒๐ ธ.ค. ๖๐

๒๐ ธ.ค. ๖๐
 ๕ ก.พ. ๖๑

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
 วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๕๓

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เจริญพร ผศ.ดร.วีระชัย ยศโสธร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร. และพระมหาภูษัฏฐ์ เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี
จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้
แนบมาพร้อมแล้วนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

๒๖/๑๒/๒๕๖๐

๒. ๒๖/๑๒/๒๕๖๐

๒/ ธันวาคม ๒๕๖๐

ภาคผนวก ง

หนังสือของความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๐๖

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหส์ัมภาษณ์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน/เจริญพร พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์ เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสมจิตร นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์, ดร. และพระมหาภักขวัชร เขมเทศ, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออภัยไม่ทนายขอคุณล่วงหน้า
โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

อ.ดร.สุวิทย์ อามล
อ.ดร.สุวิทย์ อามล
(อ.ดร.สุวิทย์ อามล)

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

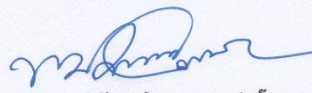
เรื่อง ขออนุมัติสละสิทธิ์สละการประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์

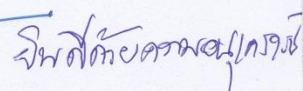
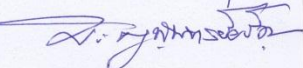
เรียน/เจริญพร พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสมจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์, ดร. และพระมหาภักขวิชร์ เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุญาตขอคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบูรณ์, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานประกอบการทำวิทยานิพนธ์

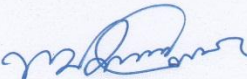
เรียน/เจริญพร พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ

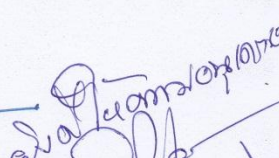
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร. และพระมหาภักขวัชร เขมทสฺสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุญาตนำข้อมูลเหล่านั้นมา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร.
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติสละสิทธิ์การประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน/เจริญพร พระครูวินัยธรอำนาจ พลปโย, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสมจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลปโย, ดร. และพระมหาภักขวัชร เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุมัติขอคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลปโย, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

ยื่นในทพธ/๒๕๖๐
ทพธ/๒๕๖๐
น.ศ.๒๕๖๐
(ทพธ/๒๕๖๐/๕๐๑)

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติครุฑที่สัณนิษฐานประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน/เจริญพร พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวสมจิตร นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร. และพระมหาภักขวิชร์ เขมทสฺสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุญาตขอคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

ยพช ในนาม ม.ค.ว.ระเทศมนตรี

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๗๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติครุฑที่สัณนิษฐานประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน/เจริญพร พระครูวิมลคุณคุณานุภาพ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวสมจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร. และพระมหาภักขวิชร์ เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนี้จะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุมัติขอคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

ศาสตราจารย์ ดร. อรรถวิทย์ เสงี่ยม

นายกสภามหาวิทยาลัย

พระครูวิมลคุณคุณานุภาพ

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัมภาษณ์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน/เจริญพร พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญโล
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวสมจิตร นามสกุล พักศึกษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญโล, ดร. และพระมหาภักขวิชร์ เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุมัติขอคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญโล, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

ฉันทิ ให้ความอนุเคราะห์

ไพฑาร สัมภาษณ์

พระอภิศการบุญงาม จ.บุรีรัมย์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน/เจริญพร นางสาวสุวิมล จรุงวิเศษ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร. และพระมหาภักขวัชร เขมเทศ, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุญาตขอพบคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

ยินดีให้ความอนุเคราะห์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

(นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์)
นายอำเภอประโคนชัย

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน/เจริญพร นายศักดิ์กรินทร์ คุณประโคน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวสมจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญโล, ดร. และพระมหาภักขวิชร์ เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก ส่วนการติดต่อประสานงานนิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญโล, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

ฉันทิณีโพธิ์ทอง
อนุเคราะห์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

(นายศักดิ์กรินทร์ คุณประโคน)
ปลัดอำเภอ(เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ)

๕ ก.พ. ๖๑

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๔

๒๗

ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหีสัมภาษณ์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน/เจริญพร นางสาววิไลวรรณ แก้วสูง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวสมจิตร นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร. และพระมหาภักขวิชร์ เขมทสสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนี้จะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒๗

(นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง)
นายเวทมนตร์ตำบลเค้ ไร่

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน/เจริญพร นางสาวจิตร นามสกุล พยัคษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวจิตร นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๔๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของพุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร. และพระมหาภักขวิชร์ เขมทสฺสี, ดร. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลปณฺโณ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

นางสาวจิตร นามสกุล พยัคษา
อ.ภ.จ. (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๙ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๓๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ ศธ ๖๑๔๘.๙/ว ๔๙

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติครุฑที่สัณฐานประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน/เจริญพร พ.ศ. ๒๕๖๐/๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ (แบบสัมภาษณ์)

ด้วย นางสาวจิตร์ นามสกุล พยัคษา รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๑๘๒๐๕๐๑๔ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการทำบุญเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของ
พุทธศาสนิกชนในเขต อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์คือ พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร. และพระมหาภูษิณ งามทาสี, ดร. เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นสมควรว่า ท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยนี้ จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
ส่วนการติดต่อประสานงานนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง และขออนุมัติขอคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

จึงเรียน/เจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

ฉันได้ใช้ตามอนุเคราะห์
ในกรณีสัมภาษณ์
อมรพรคน ๒๗/๑๒/๖๐

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โทรศัพท์ ๐๔ ๘๓๒๓ ๑๖๘๓

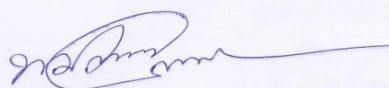
รายนามผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ลำดับที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง/อาชีพ	ลายมือชื่อ
๑	พระครูสิริศนารักษ์ ฉายา ปิยธมฺโม	เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย	ไดโน สิริธมฺโม (พระครูสิริศนารักษ์)
๒	พระครูสุนทรชัยวัฒน์ ฉายา สุชีโว	รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย	สุชีโว สุนทรชัยวัฒน์ (พระครูสุนทรชัยวัฒน์)
๓	พระครูสิทธิญาณโสภณ ฉายา สจจญาณโณ	รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย	สจจญาณโณ (พระครูสิทธิญาณโสภณ)
๔	พระครูมนัสสังฆกิจ ฉายา อตฺตมโน	เจ้าคณะตำบลหนองบอน	อตฺตมโน (พระครูมนัสสังฆกิจ)
๕	พระครูปิยวรรณประยุต ฉายา ปิยวณฺโณ	เจ้าคณะตำบลบ้านไทร-โคกตูม	ปิยวณฺโณ (พระครูปิยวรรณประยุต)
๖	พระครูวาปีอุตมธรรม ฉายา อนฺตโร	เจ้าคณะตำบลเขาคอก เขต ๒	อนฺตโร (พระครูวาปีอุตมธรรม)
๗	พระครูพัฒนกิจจานุรักษ์ ฉายา สีสสฺวโร	เจ้าคณะตำบลโคกม้า-ตะโกตาพิ	สีสสฺวโร (พระครูพัฒนกิจจานุรักษ์)
๘	พระครูพิศิษฐ์ธรรมพนิต ฉายา คุณสมปณฺโณ	เจ้าคณะตำบลไพศาล	คุณสมปณฺโณ (พระครูพิศิษฐ์ธรรมพนิต)
๙	พระครูประโชติรัตนสุนทร ฉายา รตนโชโต	เจ้าคณะตำบลปังกู เขต ๑	รตนโชโต (พระครูประโชติรัตนสุนทร)
๑๐	พระครูสังวรธรรมภีรติ ฉายา สณฺญโม	เจ้าคณะตำบลปังกู เขต ๒	สณฺญโม (พระครูสังวรธรรมภีรติ)
๑๑	พระครูวัชรปิยจาร ฉายา ปิยจาโร	เจ้าคณะตำบลจระเข้มาก	ปิยจาโร (พระครูวัชรปิยจาร)
๑๒	พระครูจตุรพิธธรรมภิรม	เจ้าอาวาส	จตุรพิธธรรมภิรม (พระครูจตุรพิธธรรมภิรม)
๑๓	พระครูนิพัทธ์ธรรมภาณ	เจ้าอาวาส	นิพัทธ์ธรรมภาณ (พระครูนิพัทธ์ธรรมภาณ)
๑๔	พระอธิการเกตุเสาร์ นิสฺสโก	เจ้าอาวาส	นิสฺสโก (พระอธิการเกตุเสาร์ นิสฺสโก)

๑๕	พระอิการสุน ปโยโค	เจ้าอาวาส	(พระอธิการสุน ปโยโค)
๑๖	พระอิการบุญดวง ฐานิสโร	เจ้าอาวาส	นายสัมพันธ์ แก้ว (พระอธิการบุญดวง ฐานิสโร)
๑๗	พระอิการฉลอง อายุวฑฒโก	เจ้าอาวาส	สีกาเสียม ราชสีห์ (พระอธิการฉลอง อายุวฑฒโก)
๑๘	พระสมุห์ไพโรจน์ เขมจาโร	เจ้าอาวาส	(พระสมุห์ไพโรจน์ เขมจาโร)
๑๙	พระใบฎีการัตนะ รตนโชโต	เจ้าอาวาส	พระใบฎีการัตนะ รตนโชโต
๒๐	พระใบฎีกาอิทธิพงษ์ ญาณิสโร	เจ้าอาวาส	(อิม)
๒๑	พระอิการทองศักดิ์ ทินนโร	เจ้าอาวาส	พระอิการทองศักดิ์ ทินนโร (พระอิการทองศักดิ์ ทินนโร)
๒๒	พระมหาพรชัย ส่วโร	เจ้าอาวาส	(พระมหาพรชัย ส่วโร)
๒๓	พระอิการมุน ญาณทีโป	เจ้าอาวาส	(พระอิการมุน ญาณทีโป)
๒๔	พระครูปลัดธรรมาธิ์ ธนปาโล	หัวหน้าที่พักสงฆ์	(พระครูปลัดธรรมาธิ์ ธนปาโล)
๒๕	พระสุพัฒน์ สุพล	เจ้าอาวาส	(พระสุพัฒน์ สุพล)
๒๖	พระมี ฉนทโก	หัวหน้าที่พักสงฆ์	(พระมี ฉนทโก)
๒๗	พระชัยวัฒน์ ปญญาวิโร	หัวหน้าที่พักสงฆ์	(พระชัยวัฒน์ ปญญาวิโร)
๒๘	พระภูวนัย จิตตภาโร	รักษาการเจ้าอาวาส	(พระภูวนัย จิตตภาโร)
๒๙	พระชัย กิตติวัฒน	หัวหน้าที่พักสงฆ์	(พระชัย กิตติวัฒน)

๓๐	พระชนะสิทธิ์ อานรโต	รักษาการเจ้าอาวาส	(พระชนะสิทธิ์ อานรโต)
๓๑	พระสุเทพ สุทธิสัทโธ	หัวหน้าที่พักสงฆ์	(พระสุเทพ สุทธิสัทโธ)
๓๒	นายไชยวัฒน์ จุนธิระพงศ์	นายอำเภอ/ข้าราชการ	700 ✓
๓๓	นายศักดิ์กรินทร์ คุณประโคน	ปลัดอาวุโส/ข้าราชการ	Th...
๓๔	นายทองคำ ลีประโคน	รองนายกกิ่งกาชาด/อดีตข้าราชการ	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (ทองคำ ลีประโคน)
๓๕	นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง	นายกเทศมนตรี	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (ทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง)
๓๖	นายวิชัย ปิยมิตรธรรม	กำนันต.ปังกู	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (วิชัย ปิยมิตรธรรม)
๓๗	นายบุญเลี้ยง โพธิ์แก้ว	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (บุญเลี้ยง โพธิ์แก้ว)
๓๘	นางพรทิพย์ โสภา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (นางพรทิพย์ โสภา)
๓๙	นายเฉลิม ยืนตัน	ประชาชนทั่วไป	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (นายเฉลิม ยืนตัน)
๔๐	นางพะเยาว์ โพธิ์แก้ว	ประชาชนทั่วไป	(นางพะเยาว์ โพธิ์แก้ว)
๔๑	นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน	ประชาชนทั่วไป	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน)
๔๒	นางสุนันท์ ประกายแก้ว	ประชาชนทั่วไป	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (นางสุนันท์ ประกายแก้ว)
๔๓	นางตัว บุณเจริญ	ประชาชนทั่วไป	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (นางตัว บุณเจริญ)
๔๔	นางสาวจกกล แยมงาม	ประชาชนทั่วไป	ได้เป็นสมาชิก กอ.ก.ค. (นางสาวจกกล แยมงาม)

๔๕	นางสาวนิษฐา สิทธิสังข์	ประชาชนทั่วไป	ได้ใช้สิทธิแล้ว (.....)
๔๖	นางสาวลัดดา ยองโย	ประชาชนทั่วไป	ได้ใช้สิทธิแล้ว (.....)
๔๗	คิวพร รักษา	ประชาชนทั่วไป	หมอลัดดา รักษา (.....)
๔๘	นางสมสกุล วงเวียน	ประชาชนทั่วไป	หมอลัดดา วงเวียน (.....)

(พระครูวินัยธรอำนาจ พลบุญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

รายนามผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

รายนามผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

๑. ชื่อ พระครูสิริคุณารักษ์ ฉายา ปิยธมโม อายุ ๕๒ ปี พรรษา ๓๓
 ตำแหน่ง : เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดจำปา ต.ประโคนชัย อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ป.๔ ป.ธ.๕
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐
๒. ชื่อ พระครูสุนทรชัยวัฒน์ ฉายา สุชีโว อายุ ๕๖ ปี พรรษา ๓๖
 ตำแหน่ง : รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัด กลาง ต.ประโคนชัย อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ปริญญาโท น.ธ.เอก
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐
๓. ชื่อ พระครูสิทธิญาณโสภณ ฉายา สจจญาโณ อายุ ๕๕ ปี พรรษา ๓๑
 ตำแหน่ง : รองเจ้าคณะอำเภอประโคนชัย
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัด แสงทอง ต. แสงทอง อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ม.ศ. ๓ น.ธ.เอก
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐
๔. ชื่อ พระครูมนัสสังฆกิจ ฉายา อตมโน อายุ ๖๘ ปี พรรษา ๒๙
 ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลหนองบอน
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบ้านยาง ต. หนองบอน อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ป.๔ น.ธ.เอก
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐

๕. ชื่อ พระครูปิยวรรณประยุต ฉายา ปิยวณฺโณอายุ ๔๘ ปี พรรษา ๒๘
 ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลบ้านไทร-โคกตูม
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัด บ้านโคกตูม ต. โคกตูม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ป.ตรี น.ธ.เอก
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐
๖. ชื่อ พระครูวาปีอุดมธรรม ฉายา อนุตโร อายุ ๖๓ ปี พรรษา ๔๑
 ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลเขาคอก เขต ๒
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดหนองน้ำขุ่น ต.หนองบอน อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ป.๔ น.ธ.เอก
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐
๗. ชื่อ พระครูพิพัฒน์กิจจานุรักษ์ ฉายา สีสํวโร อายุ ๔๙ ปี พรรษา ๒๗
 ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลโคกม้า-ตะโกตาพิ
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัด เขานินกอง ต.ประจักษ์ อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ปริญญาโท น.ธ.เอก
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐
๘. ชื่อ พระครูพิศิษฐ์ธรรมพินิต ฉายา คุณสมปญฺโน อายุ ๔๖ ปี พรรษา ๒๕
 ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลไพศาล
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบ้านละลมพูน ต.ไพศาล อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 การศึกษา : ม. ๖ น.ธ.เอก
 ศาสนา : พุทธ
 อาชีพ : นักบวช
 วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐
๙. ชื่อ พระครูประโชติรัตนสุนทร ฉายา รตนโชโต อายุ ๔๑ ปี พรรษา ๒๐
 ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลปิงภู เขต ๑
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดโคกยาง ต.โคกยาง อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาโท น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐

๑๐. ชื่อ พระครูสังวรธรรมภาณี ฉายา สณฺญโม อายุ ๕๗ ปี พรรษา ๒๒

ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลปึงกูเขต ๒

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดศรีตระครอง ต.ปึงกู อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๔ น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐

๑๑. ชื่อ พระครูวัชรปิยาจารย์ ฉายา ปิยาจาโร อายุ ๕๒ ปี พรรษา ๒๖

ตำแหน่ง : เจ้าคณะตำบลจระเข้มาก

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดประชาสมนึก ต.ตะโกตาพิ อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ม. ๖ น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐

๑๒. ชื่อ พระครูจตุรพิชธรรมภิรม ฉายา กนฺตธโม อายุ ๓๘ ปี พรรษา ๑๗

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดสี่เหลี่ยม ต.สี่เหลี่ยม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖ น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐

๑๓. ชื่อ พระครูนิทัศน์ธรรมภาณ ฉายา สุทสฺสโน อายุ ๓๘ ปี พรรษา ๑๗

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดราษฎร์นิยม ต.โคกตูม อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖ น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐

๑๔. ชื่อ พระอธิการบุญดวง ฉายา ฐานนิสสโร อายุ ๔๘ ปี พรรษา ๒๔

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดโคกรัง ต. โคกตูม อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาโท น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๕. พระอธิการ ฉลอง ฉายา आयुวฑฒโก อายุ ๓๘ ปี พรรษา ๑๗

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดไทรโยง บ้านตะลุงเก่า ต.โคกม้า อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาตรี

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๖. ชื่อ พระอธิการเกตุเสาร์ ฉายา นิสสโร อายุ ๖๓ ปี พรรษา ๒๒

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดหนองม่วง ต. บ้านไทร อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๔ ปบส.

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๗. ชื่อพระอธิการสุน ฉายา ปโยโค อายุ ๗๙ ปี พรรษา ๒๖

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดหนองตะขบ ต. โคกตูม อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป๔

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๘. ชื่อ พระสมุห์ไพโรจน์ ฉายา เขมจาโร อายุ ๓๖ ปี พรรษา ๑๖

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบ้านบาตร ต. ตะโกตาพิ อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม. ๖ น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๑๙. ชื่อ พระใบฎีการัตนะ ฉายา รตนโชโต อายุ พรรษา

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดชัยมงคล ต. ประโคนชัย อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.โท

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๐. ชื่อ พระใบฎีกาอิพงษ์ ฉายา ญาณิสโร อายุ ๒๘ ปี พรรษา ๖

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดพิณทอง ต. ไพศาล อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖ ปบส.

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๑. ชื่อ พระอธิการทองศักดิ์ ฉายา ทินนวโร อายุ ๒๘ ปี พรรษา ๘

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดทุ่งสว่างนาราม ต. สีเหล็ก อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาตรี น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๒. ชื่อ พระมหาพรชัย ฉายา สัมโม อายุ ๔๗ ปี พรรษา ๑๙

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดโคกมะขาม ต. โคกมะขาม อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๔ ปธ.๕

ศาสนา : พุทธ

อาชีพร : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๓. ชื่อ พระอธิการมณญ์ ฉายา ญาณทีโป อายุ ๖๔ ปี พรรษา ๒๐

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดป่าทองนพคุณ ต.ประโคนชัย อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ปบส. นธ.ตรี

ศาสนา : พุทธ

อาชีพร : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๔. ชื่อ พระครูปลัดธนารัตน์ ฉายา ธนปาโล อายุ ๒๙ พรรษา ๑๐

ตำแหน่ง : หัวหน้าที่พักสงฆ์

ที่อยู่ปัจจุบัน : ที่พักสงฆ์บ้านหนองเสม็ด ต. หนองบอน อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาตรี น.ธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพร : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๕. ชื่อ พระสุพัฒน์ ฉายา สุพล อายุ ๕๓ พรรษา ๒๖

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดโคกสำโรง ต. บ้านไทร อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๖ นธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพร : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๖. ชื่อ พระมี ฉายา ฌนทโก อายุ ๗๓ ปี พรรษา ๑๕

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส เลขานุการเจ้าคณะตำบลโคกม้า

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบ้านโคกเพชร ต. โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๔ ปบส. นธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพร : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๗. ชื่อ พระชัยวัฒน์ ฉายา ปณฺญาวชิโร อายุ ๔๑ ปี พรรษา ๘

ตำแหน่ง : หัวหน้าที่พักสงฆ์

ที่อยู่ปัจจุบัน : ที่พักสงฆ์บ้านฉันทเพล ต. โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๘. ชื่อ พระภูวนัย ฉายา จิตตกาโร อายุ ๓๙ ปี พรรษา ๕

ตำแหน่ง : รักษาการเจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบัวทรายทอง ต. จรเข้มาก อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ปวช.

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒๙. ชื่อ พระชัย ฉายา กิตติวณฺโณ อายุ ๕๖ ปี พรรษา ๑๘

ตำแหน่ง : หัวหน้าที่พักสงฆ์

ที่อยู่ปัจจุบัน : ที่พักสงฆ์บ้านชัยพัฒนา ต. ตะโกตาพิ อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๔

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๐. ชื่อ พระชนะสิทธิ์ ฉายา ฐานรโต อายุ ๔๐ ปี พรรษา ๓

ตำแหน่ง : เจ้าอาวาส

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดโคกสะอาด ต. ป่างู อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๑. ชื่อ พระสุเทพ ฉายา สุทธิสทฺโธ อายุ ๔๗ ปี พรรษา ๑๑

ตำแหน่ง : หัวหน้าที่พักสงฆ์

ที่อยู่ปัจจุบัน : ที่พักสงฆ์บ้านเกียรติเจริญ ต. โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๔ นธ.เอก

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักบวช

วันที่เก็บข้อมูล ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๒. ชื่อ ไชยวัฒน์ จุนธิระพงศ์ อายุ ๕๔ ปี

ตำแหน่ง : นายอำเภอประโคนชัย

ที่อยู่ปัจจุบัน : ที่ว่าการอำเภอประโคนชัย ต.โคกมะขาม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาโท

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : รับราชการ

วันที่เก็บข้อมูล ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๓. ชื่อ นายศักดิ์กรินทร์ คุณประโคน อายุ ๔๙ ปี

ตำแหน่ง : ปลัดอาวุโสอำเภอประโคนชัย

ที่อยู่ปัจจุบัน : ที่ว่าการอำเภอประโคนชัย ต.โคกมะขาม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาโท

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : รับราชการ

วันที่เก็บข้อมูล ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๔. ชื่อ นายทองคำ ลีประโคน อายุ ๖๓ ปี

ตำแหน่ง : รองนายกกิ่งกาชาดอำเภอประโคนชัย

ที่อยู่ปัจจุบัน : ที่ว่าการอำเภอประโคนชัย ต.โคกมะขาม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ปริญญาตรี

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : ข้าราชการบำนาญ

วันที่เก็บข้อมูล ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๕ ชื่อ นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง อายุ ๕๕ ปี

ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรีตำบลโคกม้า

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๙๕ ม.๘ ต.โคกม้า อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ปวช.

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักการเมืองท้องถิ่น

วันที่เก็บข้อมูล ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๖ ชื่อนายวิชัย ปิยมิตรธรรม อายุ ๕๖ ปี

ตำแหน่ง : กำนันตำบลปังกู

ที่อยู่ปัจจุบัน : ม. ต.ปังกู อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.โท

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : นักธุรกิจ

วันที่เก็บข้อมูล ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๗ ชื่อนายบุญเลี้ยง โพธิ์แก้ว อายุ ๕๕ ปี

ตำแหน่ง : ผู้ใหญ่บ้าน

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๕ หมู่ที่ ๓ ต.โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.ตรี

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๘ ชื่อนางพรทิพย์ โสภา อายุ ๔๘ ปี

ตำแหน่ง : ผู้ใหญ่บ้าน

ที่อยู่ปัจจุบัน : หมู่ที่ ๙ ต.โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๓๙ ชื่อนางพะเยาว์ โพธิ์แก้ว อายุ ๔๒ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๕ หมู่ที่ ๓ ต.โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๐ ชื่อนางสาวอมรพรรณ เทศประโคน อายุ ๔๓ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๒๐ ม.๓ ต.โคกตูม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : รับราชการครู๓๕.

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๑ ชื่อนางสุจินทร์ ประกายแก้ว อายุ ๔๘ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๒๙ ม.๒ ต.โคกตูม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๒ ชื่อนางตี๋ บุณรีเจริญ อายุ ๕๘ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๒๙ ม.๕ ต.โคกม้า อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๓ ชื่อนางสาวจงกล แยมงาม อายุ ๕๔ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๓ ม.๙ ต.โคกม้า อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.ตรี

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๔ ชื่อนางศิวพร รักษา อายุ ๔๑ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๒๕ หมู่ที่ ๑ ต. สีเหล็ก อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๕ ชื่อนางสมสกุล วงเวียน อายุ ๕๙ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๒๕ ม.๓ ต.บ้านไทร อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ป.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๖ ชื่อนายเฉลิม ยืนต้น อายุ ๕๖ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๑๘ ม.๓ ต.ประโคนชัย อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : ค้าขาย

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๗ ชื่อนางสาวลัดดา ยองใย อายุ ๓๙ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๖๐ หมู่ที่ ๙ ต.โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๓

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔๘ ชื่อนางสาวนิษฐา สิทธิสังข์ อายุ ๕๐ ปี

ตำแหน่ง : ประชาชนทั่วไป

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๒๓ หมู่ที่ ๙ ต.โคกม้า อ. ประโคนชัย จ. บุรีรัมย์

การศึกษา : ม.๖

ศาสนา : พุทธ

อาชีพ : เกษตรกร

วันที่เก็บข้อมูล ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ภาคผนวก ฉ
ภาพบรรยากาศการสัมมนา

สัมภาษณ์พระครูสิริคณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอประโคนชัย วัดจำปา

สัมภาษณ์พระครูวัชรปิยาจารย์ เจ้าคณะตำบลกระเทียม เจ้าอาวาสวัดประชาสมนึก

สัมภาษณ์พระครูปิยวรรณประยุต เจ้าคณะตำบลบ้านไทร เจ้าอาวาสวัดโคกตูม

สัมภาษณ์พระครูประโชติรัตนสุนทร เจ้าคณะตำบลปังกู เขต ๑ เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกยาง

สัมภาษณ์พระอธิการฉลอง आयุฑมโก เจ้าอาวาสวัดไทรโยง

สัมภาษณ์พระอธิการบุญตวง ฐานิสฺสโร เจ้าอาวาสวัดบ้านโคกรัง

สัมภาษณ์พระมหาพรชัย ส่วโร เจ้าอาวาสวัดโคกมะขาม

สัมภาษณ์พระครูจตุรพิชธรรมาภิรม เจ้าอาวาสวัดสี่เหลี่ยม

สัมภาษณ์พระอธิการทนต์ศักดิ์ ทินนโร เจ้าอาวาสวัดทุ่งสว่างวนาราม

สัมภาษณ์นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์ นายอำเภอประโคนชัย

สัมภาษณ์นายทวีวัฒน์ แซ่ตั้ง นายกเทศมนตรีตำบลโคกม้า

สัมภาษณ์นายวิชัย ปิยมิตรธรรม กำนันตำบลปังกู

สัมภาษณ์นายทองคำ ลีกระโคน

สัมภาษณ์นางสาวลัดดา ยองไย

สัมภาษณ์นางสาวอมรพรรณ เทศประโคน

ภาคผนวก ข

ภาพบรรยากาศการให้ทานโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล

นายเสรี ศรีหะไตร ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ร่วมทำบุญโครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวาย
ภัตตาหารเพล ปี ๒๕๕๗

พระเทพปริยัติยาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ร่วมกับนายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์ มอบป้ายหมู่บ้าน
รักษาศีล ๕

นายประภาส รักษาทรัพย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ มอบรางวัลเยาวชนมีคุณธรรมรักษาศีล ๕

คณะสงฆ์อำเภอประจักษ์ศิลปาคมร่วมโครงการรณรงค์ด้วยมัลลัทธิธรรมนำถวายภัตตาหารเพลทุกปี

พระครูสิริคุณารักษ์เจ้าคณะอำเภอประโคนชัยแสดงธรรมตามวัดต่างๆในโครงการรวมน้ำใจด้วยมาลัย
ธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล โดยไม่รับภัณฑ์เทศน์ ท่านถวายให้วัดนั้นๆคืน

พุทธศาสนิกชนมาร่วมทำบุญที่วัดชัยมงคล

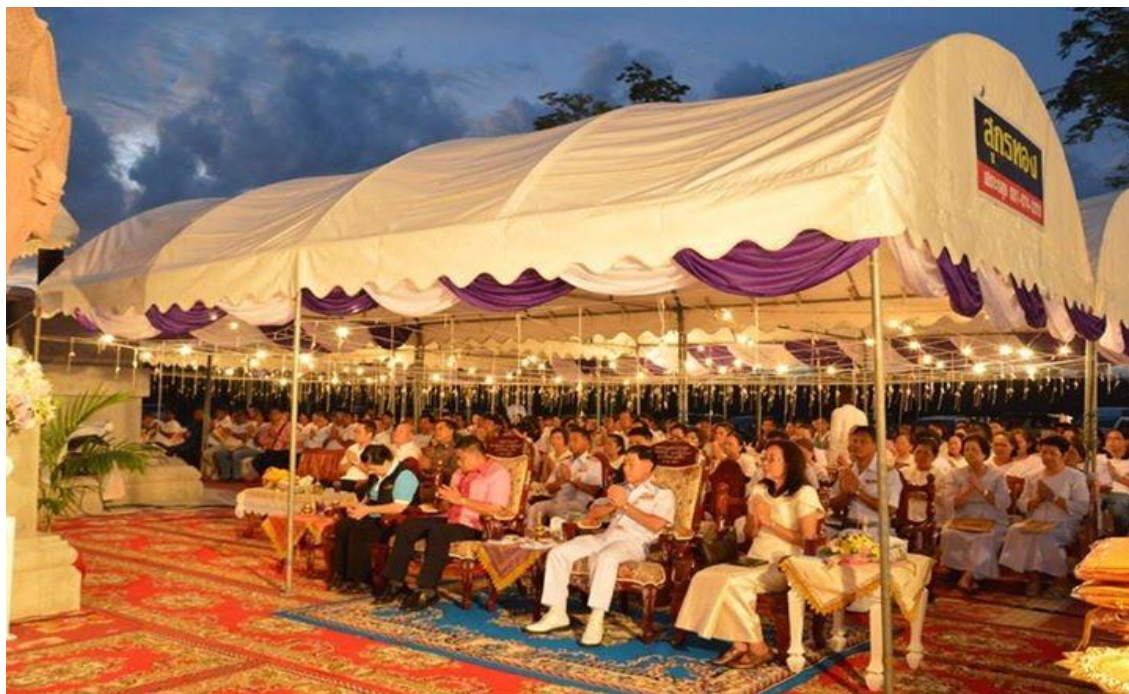
พระครูพิพัฒนกิจจานุรักษ์ ประธานโครงการฯ แสดงธรรมที่วัดบ้านโคกยาง

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดบุรีรัมย์ มาร่วมสวดมนต์ กับโครงการรวมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำ
ถวายภัตตาหารเพล ปี ๕๙

การสวดมนต์ประจำเดือนของคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในประโคนชัย ที่พระพุทธประโคนชัยมหา
มิ่งคล และสัจจรไปตามวัดต่างๆทุกเดือน

นายไชยวัฒน์ จุฑิระพงศ์ นายอำเภอประโคนชัย มาร่วมทำบุญเลี้ยงเพลในโครงการฯ ที่วัดจำปา

โครงการรณรงค์ด้วยมัลติธรรมนำถวายภัตตาหารเพล ที่พระพุทธรูประโคนชัยมิ่งมงคล

พุทธศาสนิกชนมาร่วมทำบุญให้ทาน

พุทธศาสนิกชนมาร่วมกันสวดมนต์ทำวัตรเช้าที่พระพุทธรูประโคนชัยมหาเม็งคล

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนในประโคนชัย

การถวายจตุปัจจัยไทยธรรม ซึ่งมีเจ้าภาพเป็นจำนวนมากในแต่ละวัด

เจ้าภาพต่อแถวถวายจตุปัจจัยยาวมาก

ต่อแถวถวายกัณฑ์เทศน์

พระอธิการฉลอง อายุวฑฒโก แสดงธรรมในโครงการรวมน้ำใจด้วยมัลลัธรรมนำถวายภัตตาหารเพลที่วัดจำปา ซึ่งมีเจ้าภาพถวายกัณฑ์เทศน์ เยอะมาก เมื่อรับถวายเสร็จแล้วท่านก็ถวายคืนเข้าวัดทั้งหมด

พ.ต.อ.นิคม โชติทวีศักดิ์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอประโคนชัยมาร่วมเป็นเจ้าภาพถวายเทศน์

คณะสงฆ์ร่วมฉันภัตตาหารเพลในโครงการรณรงค์ด้วยมาลัยธรรมฯ ทุกวัด

พระครูสิทธิคุณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอประโคนชัยแสดงธรรมที่วัดไทยโขง

พุทธศาสนิกชนร่วมทำวัตรสวดมนต์ทุกเช้าทุกวัด

พระสุนทรธรรมเมธี รองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์แสดงธรรม โดยมีนายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์
นายอำเภอประโคนชัย จุดเทียนส่องธรรม

เจ้าภาพกองทุน

พุทธศาสนิกชนมาร่วมทำบุญให้ทานในโครงการรณรงค์ด้วยมาลัยธรรมนำถวายเป็นภัตตาหารเพล

เจ้าภาพโรงทาน

เจ้าภาพโรงทาน

กู้ภัยสว่างธรรมสถาน ร่วมบริการอำนวยความสะดวก บริการปฐมพยาบาล

นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์ นายอำเภอประโคนชัย ให้กำลังใจทีมกู้ภัยสว่างจรรยาธรรมจตุ อ.ประโคนชัย

โรงพยาบาลประโคนชัย บริการตรวจวัดความดันโลหิต คัดกรองผู้ป่วยเบื้องต้น

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : นางสาวสมจิตร พยัคษา
- วันเดือนปีเกิด : ๕ มีนาคม ๒๕๑๔
- สถานที่เกิด : ๕๘ หมู่ที่ ๙ บ้านตะลุงเก่า ตำบลโคกม้า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- หน้าที่ปัจจุบัน : นักจัดรายการวิทยุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- สถานที่ทำงาน : FM ๙๓.๒๕ MHZ. สถานีวิทยุท้องถิ่นอำเภอประโคนชัย ถนนราษฎร์บำรุง ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๕๘ หมู่ที่ ๙ บ้านตะลุงเก่า ตำบลโคกม้า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๗-๒๔๐๒๙๙๓
- Facebook : สาวแหม่มปันเดียว
- การศึกษา : พุทธศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ รุ่นที่ ๖๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- ปีที่เข้าศึกษา : ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
- วันที่สำเร็จการศึกษา : มีนาคม ๒๕๖๑